

**RAPORT
O STANIE GMINY BRUSY
ZA 2018 ROK**

Brusy, maj 2019

SPIS TREŚCI

I.	Wstęp	3
II.	Ogólna charakterystyka gminy	4
III.	Informacja o stanie mienia komunalnego	8
IV.	Informacja o realizacji polityk, programów i strategii	
	1. Strategia Rozwoju Gminy	9
	2. Wieloletni Program Współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2017 - 2020	18
	3. Roczny Program Współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018	19
	4. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok	26
	5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brusy na lata 2015-2020	28
	6. Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018	38
	7. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020	42
	8. Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	46
	9. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Brusy na lata 2016 – 2019	46
	10. Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy	47
	11. Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Brusy na lata 2018 - 2022	48
	12. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta i gminy Brusy na 2018 rok	50
	13. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Brusy na lata 2015-2020	51
	14. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brusy na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023	52
	15. Gminny program dotacji dla spółek wodnych	58
	16. Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych	55
	17. Program Promocji i Profilaktyki Zdrowia Gminy Brusy „Pomóż swemu sercu”	58
	18. Program zapobiegania próchnicy i chorobom dziąseł u dzieci w wieku przedszkolnym gminy Brusy pn. „Zdrowy ząbek”	58
V.	Realizacja uchwał Rady Miejskiej	58
VI.	Działalność inwestycyjna	64
	1. Inwestycje kontynuowane z lat poprzednich	64
	2. Inwestycje zakończone w 2018 roku	64
	3. Inwestycje rozpoczęte w 2018 roku	65
VII.	Realizacja funduszu sołectkiego	66
VIII.	Przynależność gminy do stowarzyszeń i związków międzygminnych oraz miasta partnerskie	69
IX.	Część analityczna	71
	1. Oświata i wychowanie	71
	2. Pomoc społeczna	79
	3. Kultura i sport	82
X.	Podsumowanie	88

I. WSTĘP

Raport o stanie gminy Brusy opracowano w związku z art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506).

Raport obejmuje podsumowanie działalności Burmistrza Brus w 2018 roku w szczególności realizację polityk, programów, strategii, uchwał Rady Miejskiej w Brusach i funduszu sołectkiego.

Celem przygotowania raportu jest uzyskanie dokładnego wglądu w sytuację gospodarczą i społeczną gminy Brusy. Zgromadzone w nim zostały szczegółowe dane o aspektach funkcjonowania gminy w roku 2018.

Informacje zawarte w raporcie posłużą mieszkańcom Gminy Brusy do zwiększenia wiedzy na temat funkcjonowania samorządu gminnego, a także staną się podstawą do prowadzenia dialogu na temat przyszłości gminy.

II. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Brusy jest położona w południowej części województwa pomorskiego, w powiecie chojnickim, w podregionie Kaszub, na terenie Ziemi Zaborskiej. Wraz z położonym w jej centrum miastem Brusy, zajmuje 40.057 ha. Liczba ta pozwala zaliczyć gminę Brusy do trzech największych gmin na terenie województwa pomorskiego.

Miasto Brusy jest największą miejscowością na terenie gminy, liczy 515 ha. Przeprowadzane badania wykopaliskowe pozwalają domyślać się istnienia skupiska ludzkiego, na terenie obecnego miasta i gminy Brusy, już w epoce żelaza i brązu. Historia Brus sięga 1351 r. kiedy to Brusy otrzymały przywilej osadniczy wystawiony przez komtura Konrada Vallekopa w obecności braci zakonnych, wójta i przedstawicieli rycerstwa. Nazwa miejscowości pochodzi od słowa brus – kamień młyński.

Podstawowym atutem miasta i gminy jest społeczność lokalna, zwana Krębanami bądź Zaborakami, będąca podmiotem wszelkich działań o charakterze społecznym czy gospodarczym. Stan, struktura, aktywność i aspiracje mieszkańców są zasadniczymi czynnikami, które bezpośrednio wpływają zarówno na kierunki dalszego rozwoju miasta, jak i na możliwości realizacji zakładanych celów. Pod koniec 2018 roku w gminie Brusy mieszkało 14.556 osób, w tym w mieście 5.128. Gmina składa się z 23 sołectw i 2 osiedli

znajdujących się na terenie miasta Brusy. Łącznie, wraz z miastem, to aż 64 miejscowości. Gęstość zaludnienia w poszczególnych częściach gminy jest bardzo zróżnicowana. Najwyższa gęstość notowana jest na terenie miasta Brusy - 891 osób/km². Dla pozostałej części gminy wielkości te kształtują się na poziomie 21 osób/km², przy czym najniższe wielkości zaludnienia występują na terenach leśnych w północno - zachodniej części gminy.

Lp.	Sołectwo	Wykaz miejscowości wchodzących w skład sołectwa	Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały oraz czasowy, stan na 31.12.2018 r.	
1.	BRUSY-WYBUDOWANIE	Brusy-Wybudowanie	280	280
2.	BRUSY-JAGLIE	Brusy-Jagle	163	163
3.	CZARNOWO	Czarnowo	229	229
4.	CZARNIŻ	Czarniż	213	267
		Leśnictwo Gieldon	54	
5.	CZAPIEWICE	Czapiewice	178	311
		Czapiewice-Wybudowanie	133	
6.	GACNIK	Gacnik	134	134
7.	HUTA	Broda	88	282
		Chłopowy	53	
		Huta	64	
		Rudziny	77	
8.	CZYCZKOWY	Czyczkowy	659	855
		Czyczkowy-Wybudowanie	196	
9.	GŁÓWCZEWICE	Główczewice	233	233
10.	KOSOBUDY	Kosobudy	542	786
		Kosobudy-Wybudowanie	244	
11.	KINICE	Kinice	177	177
12.	LEŚNO	Kaszuba	114	1200
		Leśno	776	
		Leśno-Wybudowanie	278	
		Wysoka Zaborska	32	
13.	LUBNIA	Blewiec	2	991
		Lubnia	886	
		Lubnia Popówka	1	
		Lubnia-Wybudowanie	102	
14.	MAŁE GLIŚNO	Dąbrówka	59	222
		Małe Gliśno	163	
15.	MĘCIKAŁ	Czernica	41	748
		Dębowa Góra	0	
		Gieldon	19	
		Męcikał	535	
		Męcikał-Struga	76	
		Okręglík	43	
		Parowa	10	
		Pokrzywno	14	
		Spierwia	4	
		Turowiec	6	
16.	ORLIK	Lamk	57	365

		Orlik	308	
17.	PRZYMUSZEWO	Kruszyn	21	235
		Lendy	73	
		Parzyn	33	
		Peplin	30	
		Przymuszewo	65	
		Windorp	13	
18.	MAŁE CHEŁMY	Antoniewo	55	296
		Antoniewo Wybudowanie	20	
		Małe Chełmy	172	
		Małe Chełmy-Wybudowanie	49	
19.	ROLBIK	Laska	33	261
		Rolbik	150	
		Warszyn	13	
		Widno	65	
20.	SKOSZEWO	Skoszewo	62	62
21.	WIELKIE CHEŁMY	Asmus	84	451
		Krównia	38	
		Młynek	11	
		Wielkie Chełmy	280	
		Wielkie Chełmy-Wybudowanie	38	
22.	ZALESIE	Zalesie	601	654
		Zalesie-Wybudowanie	53	
23.	ŻABNO	Żabno	226	226
24.	MIASTO BRUSY	Osiedle nr 1 i Osiedle nr 2	5128	5128

Lata	Urodzenia	Zgony	Śluby cywilne	Śluby konkordatowe
2017	245	129	25	72
2018	231	127	21	78

Silne poczucie tożsamości lokalnej i regionalnej jest elementem tworzenia nowoczesnego, podmiotowego i obywatelskiego społeczeństwa gminy, regionu, Polski i Europy. Tożsamość lokalna oparta jest w Brusach na tradycji kaszubskiej, a w szczególności jej specyficznej odmianie, określanej nazwą kultury zaborskiej. Lokalne unikatowe zwyczaje, tradycje, folklor, są wzmacniane przez walory krajobrazu kulturowego, którego szczególnymi elementami są zabytkowe kościoły w Brusach, Leśnie i Kosobudach, cmentarze a także zabytkowe obiekty budownictwa ludowego w tym galeria twórcy ludowego Józefa Chełmowskiego w Brusach (Jaglie). Szczególną rolę pełni rezerwat archeologiczny w Leśnie, obejmujący cmentarzysko kurhanowe z X - VIII w. p.n.e. Na terenie gminy Brusy organizowane jest szereg imprez kulturalnych, sportowo - rekreacyjnych o znaczeniu regionalnym i lokalnym. Ponadto Brusy słyną z przetwórstwa zasobów natury, takich jak runo leśne i ryby oraz z wypiekanego w sposób tradycyjny pieczywa i naturalnych wędlin.

Gmina Brusy w przeważającej części porośnięta jest lasami, usiana jeziorami i pokrojona rzekami.

Nazwa grupy użytków	Ogółem powierzchnia (ha)	Procent powierzchni
Tereny zabudowane	510,24	1,27
Tereny rolne	8.265,87	20,64
Tereny użytków zielonych i innych	4.283,94	10,69
Tereny wód	2.608,18	6,51
Tereny lasów	23.761,29	59,32
Tereny kolejowe	64,18	0,16
Tereny dróg	563,30	1,41
Suma	40.057,00	

Obszar ten został ostatecznie ukształtowany przez najmłodsze zlodowacenie bałtyckie. Stąd też niepowtarzalny krajobraz z licznie występującymi pagórkami i dolinami oraz jeziorami i rzekami. Akweny jeziorne, najczęściej typu rynnowego, tworzą charakterystyczne systemy łańcuchowe powiązane wspólnym odpływem. Zachwyty wzbudzają szczególnie jeziora na szlaku rzek Zbrzycy i Brdy, znane ze swej malowniczości i nieskazitelnie czystej wody. W lasach przeważa sosna, natomiast na bardziej urodzajnych glebach rosną świerki i buki, a w miejscach podmokłych – osiki, brzozy i olchy. Najcenniejszymi przedstawicielami flory są: zimozioł północny, kłoc wiechowata, storczyki i porosty. Wędrując przez leśne ostępy można spotkać rzadkich przedstawicieli świata zwierzęcego, tj. orły bieliki, puchacze, czy żółwie błotne. Obszary leśne to raj dla miłośników grzybobrania, a wędkarze nie odmawiają sobie połowów w wodach śródlęśnych jezior i rzek. Ponad połowę obszaru gminy zajmuje Zaborski Park Krajobrazowy, a fragmenty o wyjątkowych wartościach przyrodniczych objęto ochroną rezerwatową.

W gminie Brusy funkcjonuje niespełna 1400 gospodarstw rolnych, z których zdecydowana większość nie przekracza 50ha. Ponad 95% użytków rolnych należy do indywidualnych gospodarstw rolnych. Głównym kierunkiem działalności jest produkcja mleka, bydła opasowego, trzody chlewnej oraz produkcja roślinna. Średnie gospodarstwo liczy 8,31 ha.

Liczba gospodarstw wg powierzchni	
Zakres powierzchni	Ilość gospodarstw
1,0 – 1,4999 ha	255 szt.
1,5 – 1,9999 ha	138 szt.
2,0 – 2,9999 ha	160 szt.
3,0 – 4,9999 ha	180 szt.
5,0 – 6,9999 ha	93 szt.
7,0 – 9,9999 ha	110 szt.
10,00 – 14,9999 ha	203 szt.
15,0 – 19,9999 ha	111 szt.
20,0 – 29,9999 ha	91 szt.
30,0 – 49,9999 ha	39 szt.
50,0 – 99,9999 ha	5 szt.
100,0 ha i powyżej	0 szt.

Nie sposób jest nie odnieść się do nocy z 11 na 12 sierpnia 2017 r., która na stałe zapisała się w pamięci mieszkańców gminy Brusy. Nawałnica, która przeszła przez gminę zniszczyła prawie wszystko, co napotkała na swej drodze. Uszkodzeniu uległo: ok. 30% domów mieszkalnych, 1 tys. budynków gospodarczych oraz mała architektura. Żywiol spustoszył 13.5 tys. ha powierzchni leśnej z czego do całkowitego wyrębu przeznaczono 7 ha lasu. Poważne szkody wystąpiły także w uprawach rolnych (5 tys. ha).

Życie w gminie Brusy po nawałnicy nie zamarło. Dzięki zewnętrznemu wsparciu ludzi dobrego serca i wewnętrznej mobilizacji oraz pracy mieszkańców i samorządu udało się odbudować znaczną część szkód materialnych. Nigdy niestety nie uda się w pełni odtworzyć zmienionego krajobrazu, ale można go na nowo odkryć i pokochać, dlatego zapraszamy turystów do zwiedzania gminy Brusy i do aktywnego wypoczynku w naszych stronach, a mieszkańców zachęcamy do odkrywania gminy Brusy na nowo.

III. INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO

Dane dotyczące przysługujących jednostkom samorządu terytorialnego praw własności:
Ilość gruntów skomunalizowanych wg cen ewidencyjnych

		Powierzchnia w ha	Wartość w zł	Cena 1 m ²
	Łącznie	457,8389	58.340.979,-	
1.	Grunty orne	28,6993	286.993,-	1,00
2.	Sady	0,3400	3.400,-	1,00
3.	Łąki trwałe	3,0280	30.280,-	1,00
4.	Pastwiska trwałe	5,7992	57.992,-	1,00
5.	Grunty rolne zabudowane	0,5377	5.377,-	1,00
6.	Lasy	5,7563	28.781,50	0,50
7.	Grunty zadrzewione i zakrzewione	3,2266	16.133,-	0,50
8.	Tereny mieszkaniowe	3,9150	978.750,-	25,00
9.	Tereny przemysłowe	5,6870	1.706.100,-	30,00
10.	Tereny zabudowane inne	14,2809	2.142.135,-	15,00
11.	Zurbanizowane tereny nie zabudowane	0,7478	224.340,-	30,00
12.	Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	17,4721	349.442,-	2,00
13.	Tereny komunikacyjne	349,4449	52.416.735,-	15,00
14.	Nie użytki	9,1811	45.905,50	0,50
15.	Grunty pokryte wodami	9,7230	48.615,-	0,50

Obiekty komunalne wg przeznaczenia – ceny ewidencyjne

		Ilość	Wartość w zł
	Łącznie	66	28.835.919,-
1.	Budynki mieszkalne	21	966.735,-
2.	Budynek UM	1	3.609.249,-
3.	Chata Kaszubska	1	401.321,-
4.	Ośrodek Zdrowia	2	3.127.877,-
5.	Biblioteka - Męcikał	1	35.000,-
6.	Przedszkola	2	337.749,-

7.	Świetlice	5	3.356.422,-
8.	Szkoły Podstawowe	11	12.025.766,-
9.	Remizy strażackie	8	637.075,-
10.	Świetlica+OSP	7	1.068.307,-
11.	Ujęcia wodne – hydroformie	4	96.576,-
12.	Budynek socjalno - sportowy	1	2.332.810,-
13.	Bud. zaplecza sportowego w Czyczkowach	1	385.264,-
14.	Budynek sportowy dla potrzeb turystyki wodnej w Skoszewie	1	455.768,-

Grunty mienia komunalnego oddane w użytkowanie wieczyste

- 1 Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Brusach pod sklepy - 0,36 ha
- 2 Kaszubskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Brusach przy ul. Ogrodowej - 1,24 ha
- 3 Osobom fizycznym – działki zabudowane - 0,48 ha

Grunty mienia komunalnego oddane w trwały zarząd

1. Zakład Gospodarki Komunalnej w Brusach - 8,0835 ha
2. Szkoły Podstawowe - 2,2633 ha

IV. INFORMACJA O REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

1. Strategia Rozwoju Gminy

Rada Miejska w Brusach w dniu 10 kwietnia 2008 roku Uchwałą NR XII/131/08 przyjęła program rozwoju Miasta i Gminy Brusy zawarty w dokumencie „**Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Brusy do roku 2020**”.

Opiera się ona na wskazaniu zasadniczych celów i kierunków rozwoju Miasta i Gminy. Fundamentalnym założeniem wyjściowym strategii jest takie planowanie rozwoju miasta, które zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, stworzy podstawy do długofalowej poprawy jakości życia.

Wizja, priorytety oraz cele strategiczne i szczegółowe są wynikiem społecznej dyskusji nad przyszłością Miasta i Gminy Brusy. Wizja przedstawia docelowy wizerunek miasta i gminy w 2020 roku, natomiast cele strategiczne posiadają charakter ogólny i określają pożądane działania i dążenia, możliwe do zrealizowania w perspektywie najbliższych lat.

Wizja

Miasto i Gmina Brusy pożądanym miejscem zamieszkania o zrównoważonej i konkurencyjnej gospodarce

Priorytety, cele strategiczne i szczegółowe

Spółeczność

Rozwój społeczny i poprawa jakości życia są podstawowymi priorytetami rozwoju lokalnego. Mieszkańcy, będący największą wartością są najważniejszym adresatem działań samorządu, którego zasadniczym zadaniem jest podnoszenie standardu życia oraz wzrost zadowolenia z miejsca zamieszkania.

- **Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy**
 - Unowocześnianie systemu wielostopniowej edukacji
- **Poprawa jakości i warunków zamieszkania**
 - Poprawa warunków mieszkaniowych i dostępności do infrastruktury technicznej
 - Poprawa estetyki i optymalizacja wykorzystania przestrzeni
 - Promocja zdrowego stylu życia
- **Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu**
 - Wspomaganie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
- **Wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, lokalnej tożsamości i kultury**
 - Wspieranie organizacji i inicjatyw społecznych
 - Wspieranie rozwoju instytucji i imprez kulturalnych
 - Wzrost roli Brus jako głównego centrum kultury kaszubskiej na terenie Zaborów

Przedsiębiorczość

Rozwój przedsiębiorczości, w tym przetwórstwa, rolnictwa i turystyki jest zasadniczym czynnikiem warunkującym spełnienie podstawowych, bytowych potrzeb mieszkańców. Nowoczesna i dynamiczna gospodarka oraz przedsiębiorczy mieszkańcy stanowią bazę do wzrostu dobrobytu i poprawy sytuacji materialnej.

- **Rozwój sektora przedsiębiorstw**
 - Rozwój mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich firm
 - Wspieranie innowacyjności w gospodarce
 - Wsparcie przemysłu przetwórczego bazującego na lokalnych zasobach leśnych i rolnych
- **Wspieranie rozwoju rolnictwa**
 - Rozwój rolnictwa zrównoważonego / ekologicznego
 - Wspieranie przekształceń gospodarstw rolnych
- **Rozwój turystyki i rekreacji**
 - Wzrost potencjału turystycznego i tworzenie nowych produktów turystycznych
 - Wspieranie rozwoju infrastruktury sportowej, turystycznej i rekreacyjnej
 - Rozwój agroturystyki
- **Kreowanie marki 'Brusy'**
 - Tworzenie systemu spójnej promocji miasta i gminy

Środowisko przyrodnicze, a w szczególności miejscowe lasy, rzeki, jeziora, czyste powietrze, wraz ze światem roślinnym i zwierzęcym jest czynnikiem wyróżniającym miasto i gminę Brusy od wielu innych gmin i pozostaje jej największym atutem. Zrównoważone wykorzystanie lokalnych zasobów może przyczynić się do wzrostu konkurencyjności gminy, zarówno gospodarczej, jak i społecznej.

- **Ochrona środowiska przyrodniczego**
 - Podnoszenie świadomości ekologicznej
 - Ochrona i odnawianie walorów przyrodniczych
 - Inwestycje ograniczające szkodliwy wpływ gospodarki na środowisko
 - Ochrona rodzimej różnorodności gatunkowej

W roku 2018 podjęto następujące działania w poszczególnych programach operacyjnych:

Numer programu	Nazwa programu	Podjęte działania w roku 2018
1.	Oświata i wykształcenie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Powszechny dostęp do edukacji przedszkolnej: <ul style="list-style-type: none"> ○ Zwiększenie liczby miejsc edukacji przedszkolnej - umożliwiło to przyjęcie wszystkich dzieci zgłoszonych w czasie rekrutacji przeprowadzonej na rok szkolny 2018/2019. Od 1 września 2018 r. do przedszkoli funkcjonujących na terenie gminy Brusy uczęszcza 547 dzieci. ➤ Poprawa bazy lokalowej: <ul style="list-style-type: none"> ○ Wykonanie termomodernizacji obiektów oświatowych: Przedszkole w Brusach, Punkt Przedszkolny w Czyczkowach, Szkoła Podstawowa nr 2 w Brusach. ➤ Stworzenie warunków do fizycznego rozwoju dzieci i młodzieży: <ul style="list-style-type: none"> ○ Wykonanie nowego zagospodarowanie terenu stadionu w Brusach na cele sportowe w zakresie bieżni i urządzeń lekkoatletycznych z utwardzeniem terenu, boisk do piłki plażowej. ➤ Programy dla uczniów wybitnie uzdolnionych: <ul style="list-style-type: none"> ○ Przyznanie w 2018 roku 61 uczniom stypendium miesięcznego oraz 6 uczniom stypendium jednorazowego w ramach „Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży z Terenu Gminy Brusy” ➤ Upowszechnienie nauki języków obcych: <ul style="list-style-type: none"> ○ Udział uczniów ze szkół podstawowych i oddziałów gimnazjalnych w zajęciach pozalekcyjnych z języka angielskiego i niemieckiego, prowadzonych w ramach projektu pn. „Szansa dla uczniów i uczennic - kompleksowy program wsparcia dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Brusy w zakresie rozwoju kompetencji kluczowych”
2.	Sport i turystyka	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Modernizacja bazy sportowej i rekreacyjnej <ul style="list-style-type: none"> ○ Termomodernizacja budynku należącego do Zespołu Szkół w Lubni oraz świetlicy wiejskiej i OSP w Zalesiu ○ Przebudowa stadionu miejskiego w Brusach. Zmodernizowany obiekt zostanie dostosowany do wymogów Polskiego Związku Lekkiej Atletyki ○ Wybudowanie nowego obiektu w Skoszewie w ramach projektu Pomorskie Szlaki Kajakowe – Szlakiem Zbrzycy i Brdy ○ Wybudowanie nowego obiektu w Męcikale w ramach projektu Pomorskie Szlaki Kajakowe – Szlakiem Zbrzycy i Brdy ○ Zagospodarowanie poszczególnych lokalizacji poprzez budowę małej architektury (wiaty, ławki, pomosty, zjazdy, kosze na

		<p>śmieciami, tablice informacyjne) w ramach programu Pomorskie Szlaki Kajakowe – Szlakiem Zbrzycy i Brdy</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Modernizacja świetlicy wiejskiej w Kinicach ○ Rozpoczęcie prac związanych z przebudową Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach ○ W Kinicach powstała altanka rekreacyjna, dodatkowe ławki i siłownia zewnętrzna. Całość zagospodarowano zielenią ○ Modernizacja boiska treningowego kompleksu sportowego przy ul. Armii Krajowej w Brusach ○ Wiaty nad Młosiną w Leśnie oraz w Kaszubie nad Zbrzycą. ○ Infrastruktura kajakowa i rekreacyjna w Czernicy, Kaszubie, Męcikale, Leśnie, Parzynie-Młynie, Rolbiku i Rolbiku-Młynie. <p>➤ Zwiększenie dostępności obiektów sportowo – rekreacyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Kompleks boisk "Moje Boisko Orlik 2012": zajęcia sportowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych; nauka gry w tenisa ziemnego; piłka siatkowa; koszykówka; piłka nożna; (obiekt sportowy w sezonie letnim dostępny 7 dni w tygodniu do godz. 22:00); na obiekcie odbywają się cykliczne zawody, turnieje sportowe; z obiektu korzystają liczne stowarzyszenia z terenu gminy Brusy ○ Doposażanie ogólnodostępnych siłowni zewnętrznych z funduszy sołeckich <p>➤ Organizacja masowych i wyczynowych imprez sportowo - rekreacyjnych</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ XII Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Burmistrza Brus (18 II 2018 - sala sportowa Szkoły Podstawowej im. ks. kan. Bolesława Śledzia w Kosobudach) ○ XIX Halowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Burmistrza Brus (17 II 2018 – sala sportowa SP w Brusach) ○ Turniej Strzelecki o Puchar Przewodniczącej Rady Miejskiej w Brusach (11 III 2018 – strzelnica Brusy) ○ Indywidualne Mistrzostwa w Tenisa Stołowego Mężczyzn (18 III 2018 – świetlica wiejska w Kosobudach) ○ Turniej piłki nożnej z okazji Dnia Kobiet (11 III 2018 - sala sportowa SP w Brusach) ○ Puchar Polski – Baszka Masters Polska 2018 (18 IV 2018 – CKiB Brusy) ○ 12 PUCHAR TYMBARKU 2018 (16 IV 2018 – IV miejsce w woj. Pomorskim – reprezentacja SP im. bł. ks. Józefa Jankowskiego w Czyczkowie w kategorii wiekowej U-12 dziewcząt) ○ Turniej Rodzinny SL Salos Brusy (1 V 2018 - Kompleks Boisk Moje Boisko Orlik w Brusach) ○ XVI Zaborski Rajd Rowerowy (3 V 2018 – 190 uczestników, trasa: Brusy - Żabno - Czyczkowy - Czernica - Wielkie Chełmy - Czyczkowy - Brusy-Jaglie – Brusy) ○ Zawody strzeleckie z broni pneumatycznej (6 V 2018 – strzelnica Brusy) ○ XVII Zaborski Turniej Szachowy o Puchar Burmistrza Brus (26 V 2018 – CKiB Brusy) ○ X EUROPEJSKI TYDZIEŃ SPORTU DLA WSZYSTKICH ○ V Turniej Tenisa Ziemnego ○ Rajd Anny Łajming ○ Igrzyska plażowe w Czernicy ○ MFF ○ Turniej wędkarski ○ Koncert „Serce za serce. Brusy rok po nawałnicy” ○ Festyn śliwkowy w Leśnie ○ XI Zaborski Turniej w Petanque ○ Wakacyjna Liga Piłki Nożnej
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Zabory Cup Brusy ○ VI Otwarty Turniej Tenisa Stołowego Ziemi Zaborskiej ○ Drużynowe Mistrzostwa Miejsko - Gminne w strzelaniu z karabinka pneumatycznego ○ VII Halowy Turniej Piłki Nożnej Dziewcząt o Puchar Burmistrza Brus ➤ Wspieranie inicjatyw sportowych <ul style="list-style-type: none"> ○ Obóz piłkarski SL Salos Brusy ○ IV Rajd Rowerowy Kaszubskiej Marszruty „Pomorskie kołem się toczy do Chojnic” ○ Spartakiada Sportowo – Rekreacyjna dla Honorowych Dawców Krwi w Chojnicach ○ VIII Zaborska Olimpiada Sportowa Osób Niepełnosprawnych ○ Pożegnanie lata w Lubni ○ Bezpłatne szkolenie dla trenerów, instruktorów, nauczycieli, wychowawców - MOBILNA AKADEMIA MŁODYCH ORŁÓW ○ Z podwórka na stadion o Puchar Tymbarku ○ Jesienny Turniej Piłki Nożnej (Czyczkowy) ○ Bieg Gryfa w Brusach ○ Pieczenie Chleba w Widnie ○ Strzelanie z broni pneumatycznej dla członków i sympatyków ZNP o puchar ZNP w Brusach ○ Rodzinny Turniej Piłki Siatkowej Par ○ Rodzinny Turniej Piłki Siatkowej Czwoórek ○ VII Halowy Turniej Piłki Nożnej Dziewcząt o Puchar Burmistrza Brus ➤ Zintegrowany System Promocji i Informacji Turystycznej <ul style="list-style-type: none"> ○ Infomaty na terenie miasta i gminy Brusy ○ Aplikacja mobilna Miasta i Gminy Brusy ➤ Wspieranie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej <ul style="list-style-type: none"> ○ Zagospodarowanie przestrzeni w elementy małej architektury takie jak: altanka, ławki i urządzenia siłowni zewnętrznej ○ Projekt: Pomorskie Szlaki Kajakowe – Szlakiem Zbrzycy i Brdy ➤ Wspieranie lokalnych produktów turystycznych <ul style="list-style-type: none"> ○ Kurs haftu złotogłowa - wernisaż prac Stowarzyszenia Twórców Ludowych oraz kursu haftu złotogłowa kaszubskiego, tzw. złotnicy. W kursie tym, jak i w wernisażu, udział wzięła nasza lokalna twórczyni ludowa Irena Peplińska. Podczas wernisażu towarzyszyła jej Danuta Miszczyk, członkini Teatru Zaboracy z Czyczków. ○ Ulotki i foldery promocyjne ○ Informacja turystyczna: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Urząd Miejski w Brusach – Wydział Komunikacji Społecznej ✓ Chata Kaszubska w Brusach-Jagliach ✓ Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach ➤ Rozwój agroturystyki <ul style="list-style-type: none"> ○ Dostarczanie ulotek i folderów promocyjnych do poszczególnych gospodarstw agroturystycznych ○ Zamieszczenie bazy teleadresowej do poszczególnych punktów, m.in. w aplikacji mobilnej Miasta i Gminy Brusy a także na stronie internetowej i fb
3.	Bezpieczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bezpieczne drogi i wody <ul style="list-style-type: none"> ○ Budowa oświetlenia na drodze Kosobudy – Brusy; ○ Rozbudowa i modernizacja dróg gminnych; ○ Odbudowa infrastruktury komunalnej, zniszczonej przez sierpniową nawałnicę z 2017 r. ➤ Prewencja kryminalna i pożarowa

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Stała współpraca z Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Chojnicach, Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku; Komendą Powiatową Państwowej Straży pożarnej w Chojnicach w ramach stałego monitoringu prognozy pogody na terenie powiatu chojnickiego oraz przekazywania informacji w przypadku wystąpienia niebezpiecznych zjawisk pogodowych oraz ich następstw, ○ Wdrożenie Internetowego Systemu Ostrzegania Powiatu Chojnickiego na stronach internetowych: Urzędu Miejskiego w Brusach, placówek oświatowych i jednostek OSP z terenu Gminy Brusy. Zadaniem systemu jest przekazywanie informacji, zwłaszcza ostrzeżeń pogodowych, na pasku u dołu strony www, ○ współfinansowanie zakupu samochodu dla Posterunku Policji w Brusach, ○ Pozyskanie lekkiego samochodu gaśniczego przez OSP w Leśnie i Czarniżu i Brusach, ○ Pozyskanie sprzętu lekkiego dla jednostek OSP. ➤ Centrum zarządzania kryzysowego <ul style="list-style-type: none"> ○ Zakup sprzętu budowlanego, narzędzi i elektronarzędzi do magazynu OC do działań przy usuwania np. skutków nawałnicy.
4.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i zdrowie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii <ul style="list-style-type: none"> ○ zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i psychospołecznej, ○ ochronia osób doznających przemocy – prowadzenie Punktu konsultacyjnego. ○ profilaktyczna działalność informacyjno-edukacyjną (głównie wśród dzieci i młodzieży). ○ udział w kampaniach społecznych ○ organizacja szeregu akcji i imprez profilaktycznych, ➤ Program Promocji i Profilaktyki Zdrowia Gminy Brusy „Pomóż swemu sercu” <ul style="list-style-type: none"> ○ szczepienia ochronne przeciwko grypie dla osób powyżej 65. roku życia Gminny Program Promocji i Profilaktyki Zdrowia „Pomóż swemu sercu” (w 2018 roku zaszczepiono 200 osób) ○ Dotacja dla szpitala na realizację zadania pn. „Poprawa efektywności systemu opieki zdrowotnej poprzez przebudowę, rozbudowę i doposażenie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Szpitalu Specjalistycznym im. J.K. Łukowicza w Chojnicach ○ dotacja/grant/ na zadanie „Opieka nad osobami chorymi przez uruchomienie hospicjum stacjonarnego z częścią opiekuńczo-leczniczą” (Towarzystwo Przyjaciół Hospicjum), ➤ Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu <ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja szeroko prowadzonych inicjatyw w zakresie wspierania rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu. • Intensyfikacja działań w ramach projektu „Centrum Usług Społecznych” tj. rozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice szkolne, środowiskowe oraz socjoterapeutyczne), a także realizacja programów profilaktycznych m.in. poprzez działanie świetlic z programem socjoterapeutycznym. • Kontynuacja działań w ramach zadania „Budowanie lokalnej sieci wsparcia dla osób doświadczających przemocy i sprawców przemocy”. Utrzymanie działań pomocowych podejmowanych na rzecz sprawców przemocy. • Nasilenie prac w kierunku rozbudowy systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, zwłaszcza w obszarze poradnictwa specjalistycznego, utworzenia grup

		<p>wsparcia i wolontariatu dla/wśród rodzin stykających się z problemem niepełnosprawności.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podjęcie kampanii społecznych w zakresie profilaktyki, informacji na rzecz rodzin zadłużonych oraz zagrożonych bezdomnością. • Wzmoczenie starań w obszarze organizacji superwizji pracowników Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brusach (pracowników socjalnych i asystentów rodzin). • Konieczność kontynuacji działań promocyjnych wśród mieszkańców w zakresie rodzicielstwa zastępczego, zastępczych rodzinnych form opieki nad dziećmi. <p>➤ Zwiększanie szans na rynku pracy osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja prac, kreatywności w kierunku wspierania i aktywizacji osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem. • Podjęcie działań w zakresie promocji szkół zawodowych, a także promowania i inicjowania idei wolontariatu jako formy wchodzenia na rynek pracy. <p>➤ Integracja społeczna i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja i dynamizacja starań w zakresie aktywizacji osób starszych. • Pogłębienie starań m.in. poprzez odpowiadanie na oferty konkursowe zewnętrzne będące próbą odpowiedzi na wskazane w Strategii potrzeby wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych, <p>➤ Wspieranie edukacji i rozwoju mieszkańców gminy Brusy</p> <ul style="list-style-type: none"> • W trakcie prac ewaluacyjnych pojawiły się głosy o większą staranność oraz konieczność zapewnienie dostępu do specjalistycznego wsparcia psychologicznego dla dzieci, rodziców i pracowników placówek. • Kontynuacja działań w zakresie wsparcia edukacji i rozwoju mieszkańców gminy Brusy, których zakres pozostaje na wysokim poziomie • Pogłębienie starań w kierunku wzmacniania roli świetlic i realizowanych przez nie zadań poprzez zatrudnienie lub pracę wolontarystyczną animatorów lokalnych. • Podjęcie działań promocyjnych w temacie rozwoju osobistego i kształcenia się ustawicznego. <p>➤ Wzrost aktywności i odpowiedzialności społecznej mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zintensyfikowanie i dalsza praca w zakresie wzrostu aktywności i odpowiedzialności społecznej mieszkańców. • Podjęcie promocji dobrych praktyk społecznych i obywatelskich m.in. poprzez kampanie edukacyjno-społeczne i publikacje promocyjno-informacyjne.
5.	Mieszkania i rewitalizacja	<p>➤ Prace remontowe wykonane w 2018r. w budynkach komunalnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Główczewice 29 - częściowa naprawa i obróbka dekarcka i wymiana orynnowania po nawałnicy ○ Huta 15 - malowanie korytarza ○ Kosobudy, ul. Czerska 11 - naprawa uszkodzonego dachu po nawałnicy ○ Lešno, ul. Królowej Marii Ludwiki 2 - naprawa uszkodzonej kalenicy po nawałnicy ○ Lubnia, ul. Spółdzielcza 2 - prace remontowe budynku po nawałnicy: udrożnienie konstrukcji dachu, wymurowanie górnych rzędów cegieł, klejenie pęknięć, poprawienie luźnych cegieł ○ Czapiewice 36 - odbudowa budynku komunalnego w Czapiewicach w tym: remont dachu, który obejmuje

		<p>wymianę pokrycia dachowego na blachodachówkę wraz z wymianą uszkodzonych elementów więźby dachowej; wymiana okien dachowych – 5szt., wykonanie orywnowania; wprowadzenie nowych oraz przemurowanie istniejących kominów; montaż ław kominiarskich oraz śniegołapów; wymiana okien PCV oraz obsadzenie podokienników; wykonanie instalacji odgromowej; wykonanie zadaszenia nad wejściem; ułożenie płyt OSB</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Orlik 14 - ocieplenie lokalu mieszkalnego na poddaszu ○ Czarniż 16- uporządkowanie terenu (ogrodzenia) przy budynku po nawałnicy ○ Lubnia Wybudowanie 17 <ul style="list-style-type: none"> - prace dakarskie- przedłużenie uszkodzonego komina po nawałnicy - usługa remontowa: naprawa instalacji sanitarno-kanalizacyjnej -remont dachu zniszczonego w wyniku nawałnicy w zakresie wymiany pokrycia dachowego, blachy trapezowej, opierzenia i orywnowania wraz z częściową wymianą konstrukcji <ul style="list-style-type: none"> ➤ Przestrzeń dla aktywności – zagospodarowanie przestrzeni publicznej we wsi Kinice, ➤ Utwardzenie odcinka drogi gminnej we wsi Wielkie Chełmy wraz z zagospodarowaniem terenu, ➤ Utwardzenie odcinka ulicy Leśnej w Kinicach wraz z zagospodarowaniem terenu, ➤ Odbudowa 6 wiat rekreacyjnych.
6.	Drogi i infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Remont dróg gminnych o łącznej długości 60,91 km, ➤ Remont ścieżek rowerowych o łącznej długości 7,28 km, ➤ Odbudowa 6 wiat rekreacyjnych, ➤ Budowa drogi gminnej w Żabnie, ➤ Modernizacja drogi transportu rolnego Lubnia – Zalesie, ➤ Przebudowa nawierzchni ulicy Leśnej w Czyczkowach, ➤ Budowa zjazdu z drogi gminnej w Wielkich Chełmach, ➤ Modernizacja nawierzchni odcinka drogi gminnej w Małych Chełmach, ➤ Przebudowa ulicy Leśnej w Kinicach, ➤ Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Kosobudy i Kosobudy-Wybudowanie, ➤ Budowa ulic: Tęczowej, Spokojnej, Krótkiej i Granicznej w Brusach oraz przebudowa drogi gminnej w miejscowości Brusy-Wybudowanie. ➤ Rozbudowa drogi Małe Chełmy – Rolbik, ➤ Opracowanie dokumentacji projektowej budowy drogi Czarniż – Geldon, ➤ Odbudowa ścieżki rowerowej Żabno – Męcikał, ➤ Budowa oświetlenia ulicznego w Lubni na ul. Dworcowej, ➤ Budowa drogi transportu rolnego Wielkie Chełmy – Krównia – opracowano dokumentację projektową, ➤ Przebudowa drogi powiatowej nr 2617G w Lubni, ➤ Budowa drogi Zalesie – Lubnia – opracowano dokumentację projektową, ➤ Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej Brusy – Żabno, ➤ Przebudowa drogi gminnej Żabno – Kosobudy.
7.	Rolnictwo i ochrona środowiska	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gmina Brusy w sposób ciągły wdraża „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brusy na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023”. ➤ Zakupiono czujnik jakości powietrza - zamontowany jest na budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Brusach. Czujnik dokonuje pomiarów temperatury powietrza, wilgotności, ciśnienia oraz stężenia pyłów zawieszonych PM2,5 oraz PM10. ➤ Prowadzono edukację ekologiczną w zakresie m.in. zasad

		<p>prawidłowej segregacji odpadów.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Gmina Brusy osiągnęła wszystkie wymagane poziomy recyklingu i odzysku zebranych odpadów.
8.	Wsparcie przedsiębiorczości	<p>W 2018 roku utrzymywała się korzystna tendencja na rynku pracy – duża liczba ofert pracy oraz mała liczba bezrobotnych (556 osób na koniec roku).</p> <p>Gmina Brusy wspierała rozwój przedsiębiorczości w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ utrzymanie korzystnych stawek podatków lokalnych, ➤ informowanie o szkoleniach, kursach, targach, ➤ informowanie o możliwościach pozyskania funduszy zewnętrznych na rozpoczęcie bądź rozwój działalności, ➤ poprawa warunków transportowych i komunikacyjnych poprzez rozbudowę infrastruktury drogowej i rowerowej na terenie gminy - budowa infrastruktury drogowej stwarza warunki do rozwoju przedsiębiorczości w rejonie realizowanych inwestycji, zwiększa dostępność terenów dotychczas niezagospodarowanych, a atrakcyjnych inwestycyjnie, poprawia warunki funkcjonowania oraz ułatwia rozwój istniejących podmiotów gospodarczych, ➤ gotowość do zwolnień z podatku od nieruchomości, stanowiących regionalną pomoc inwestycyjną dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Brusy na podstawie Uchwały Nr V/37/15 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 25 czerwca 2015r. ➤ udzielanie informacji dot. ustawy z 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 1162).
9.	Promocja, kultura i tożsamość	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Prowadzona jest na bieżąco uaktualniana strona internetowa www.brusy.pl oraz funpage na www.facebook.com/MiastoiGminaBrusy oraz aplikacja na urządzenia mobilne; ➤ Gmina Brusy była inicjatorem, organizatorem i współorganizatorem licznych imprez kulturalnych we współpracy z Centrum Kultury i Biblioteki, Radami Sołeckimi oraz Stowarzyszeniami; ➤ Centrum Kultury i Biblioteki prowadziło zajęcia z tańca ludowego, nowoczesnego, nauki gry na instrumentach, plastyczne i szachowe. Ponadto w bibliotece i filach bibliotecznych prowadzone są cykliczne zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych; ➤ Prowadzona była współpraca z licznymi organizacjami pozarządowymi w zakresie organizacji imprez kulturalnych i działań promocyjnych; ➤ W Chacie Kaszubskiej w Brusach Jagliach prowadzone są warsztaty mające na celu umacnianie poczucia tożsamości regionalnej m.in. takie jak: malarskie na szkłe drewnie, lepienia z gliny oraz przedstawiające życie na Zaborach; ➤ W ramach współpracy z LGD Sandry Brdy, LGR Morenka oraz Promocją Regionu Chojnickiego przekazywane są materiały promocyjne na wspólne stoiska na targach turystycznych - w wyjątkowych sytuacjach, na prośbę turystów wysyłane są materiały promocyjne drogą pocztową; ➤ W 2018 roku młodzież z terenu gminy Brusy wyjechała do Gross Laasch i uczestniczyła w wymianie młodzieży ➤ Gmina Brusy uzyskała następujące wyróżnienia w 2018 r. <ul style="list-style-type: none"> ○ Ranking Samorządów „Rzeczpospolitej” 13. miejsce w kategorii gmin miejsko-wiejskich, a zarazem na 1. miejsce w skali całego województwa pomorskiego, ○ Nowy lider w zakresie profilaktyki grypy

2. *Wieloletni Program Współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2017 – 2020*

Wieloletni Program Współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2017 - 2020 został przyjęty 30 marca 2017 roku uchwałą Rady Miejskiej w Brusach Nr XVIII/179/17. Uchwałą Nr XXI/202/17 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 4 sierpnia 2017 roku wprowadzono zmiany do przedmiotowego Programu wydłużając okres obowiązywania do 2021 roku. Możliwość uchwalenia tegoż programu wynika z ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Podstawowym założeniem Programu jest poprawa jakości życia i zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców gminy oraz wzmocnienie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną a organizacjami.

Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi opiera się na następujących zasadach:

1. *pomocniczości* – oznacza, że Gmina zleca organizacjom realizację zadań publicznych, a organizacje zapewniają ich wykonanie w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy,
2. *suwerenności stron* – oznacza, że współpraca między gminą a organizacjami kształtowana jest z poszanowaniem wzajemnej autonomii i niezależności swojej działalności statutowej; strony mają prawo do niezależności i odrębności w samodzielnym definiowaniu i poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów i zadań,
3. *partnerstwa* – oznacza dobrowolną współpracę równorzędnych sobie podmiotów w rozwiązywaniu wspólnie zdefiniowanych problemów i osiągnięciu razem wytyczonych celów,
4. *efektywności* – oznacza wspólne dążenie do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów realizacji zadań,
5. *jawności* – oznacza, że wszystkie informacje na temat współpracy Gminy z organizacjami są powszechnie wiadome i dostępne oraz jasne i zrozumiałe w zakresie stosowanych procedur i kryteriów podejmowania decyzji,
6. *legalności* – oznacza, że wszelkie działania Gminy oraz organizacji odbywają się w granicach i na podstawie przepisów prawa,
7. *uczciwej konkurencji* – oznacza, że zlecenie zadań publicznych odbywać się będzie na podstawie jawnych kryteriów wyboru i równego dostępu do informacji.

Współpraca Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi obejmuje wsparcie o charakterze finansowym oraz pozafinansowym.

Charakter finansowy współpracy Gminy Brusy w 2018 roku odbywał się poprzez wspieranie realizacji zadań publicznych w ramach:

1. otwartych konkursów ofert ogłaszanych przez Burmistrza Brus,
2. trybu pozakonkursowego (art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie)

i obejmował zadania z zakresu:

- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,

- dofinansowania wkładu własnego do projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych,
- ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 618, z późn. zm.).

W 2018 roku na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w otwartych konkursach ofert oraz „trybie pozakonkursowym” we wszystkich w/w zakresach obejmujących finansowy charakter współpracy Gmina Brusy przeznaczyła 319.700,00 zł.

Burmistrz Brus 19 września 2018 roku ogłosił Otwarty Konkurs Ofert na realizację zadań publicznych Gminy Brusy w latach 2018 – 2019 z zakresu dofinansowania wkładu własnego do projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych, w którym udział wzięła jedna organizacja pozarządowa. Zgodnie z Zarządzeniem Burmistrza Brus nr 840/18 z 23 października 2018 roku przyznano dotację Stowarzyszeniu Grupie Młodych Archeologów z Brus na realizację zadania publicznego pn. „Wehikuł czasu” w kwocie 11.5500,00 zł, w tym: 6.000,00 zł na 2018 r. oraz 5 550,00 zł na 2019 r. Wszystkie przeznaczone na 2018 r. środki w ramach zawartej na w/w zadanie umowy zostały wykorzystane.

W ramach 6 Otwartych Konkursów Ofert ogłoszonych przez Burmistrza Brus realizację zadań publicznych zlecono 15 organizacjom pozarządowym. Ponadto z tzw. trybu pozakonkursowego, tj. art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie skorzystało pięć organizacji. Powyższe podmioty realizowały na przestrzeni całego 2018 roku łącznie 30 zadań publicznych skierowanych do różnych środowisk i grup społecznych.

Zgodnie z art. 5 ust. 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 688 z późn. zm.) oraz na podstawie uchwały Nr XXIV/209/13 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji w 2018 roku przedłożono do konsultacji 10 projektów uchwał aktów prawa miejscowego.

3. Roczny Program Współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018

Roczny Program Współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2018 został przyjęty 15 listopada 2017 roku uchwałą Rady Miejskiej w Brusach Nr XXIII/227/17. Obowiązek uchwalenia tegoż programu wynika z ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Podstawowym założeniem Programu jest poprawa jakości życia i zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców gminy oraz wzmacnianie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną a organizacjami.

Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi opiera się na następujących zasadach:

1. *pomocniczości* – oznacza, że Gmina zleca organizacjom realizację zadań publicznych, a organizacje zapewniają ich wykonanie w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy,
2. *suwerenności stron* – oznacza, że współpraca między gminą a organizacjami kształtowana jest z poszanowaniem wzajemnej autonomii i niezależności swojej działalności statutowej; strony mają prawo do niezależności i odrębności w samodzielnym definiowaniu i poszukiwaniu sposobów rozwiązywania problemów i zadań,
3. *partnerstwa* – oznacza dobrowolną współpracę równorzędnych sobie podmiotów w rozwiązywaniu wspólnie zdefiniowanych problemów i osiągnięciu razem wytyczonych celów,
4. *efektywności* – oznacza wspólne dążenie do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów realizacji zadań,
5. *jawności* – oznacza, że wszystkie informacje na temat współpracy Gminy z organizacjami są powszechnie wiadome i dostępne oraz jasne i zrozumiałe w zakresie stosowanych procedur i kryteriów podejmowania decyzji,
6. *legalności* – oznacza, że wszelkie działania Gminy oraz organizacji odbywają się w granicach i na podstawie przepisów prawa,
7. *uczciwej konkurencji* – oznacza, że zlecenie zadań publicznych odbywać się będzie na podstawie jawnych kryteriów wyboru i równego dostępu do informacji.

Konsultowany z organizacjami pozarządowymi Program współpracy na rok 2018 określił płaszczyzny działania Gminy Brusy z tymi organizacjami, które obejmowały:

1. wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działań;
2. udział przedstawicieli organizacji w pracach komisji konkursowych w celu opiniowania ofert złożonych w otwartych konkursach ofert;
3. wzmacnianie instytucjonalne organizacji (szkolenia, konsultacje, konferencje);
4. konsultowanie z organizacjami projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
5. promowanie działalności organizacji pozarządowych;
6. prowadzenie serwisu internetowego dla organizacji pozarządowych na stronie internetowej Miasta i Gminy Brusy;
7. obejmowanie patronatem przez władze Miasta i Gminy Brusy projektów i inicjatyw realizowanych przez organizacje;
8. udzielanie rekomendacji organizacjom współpracującym z Gminą;
9. zawieranie partnerstwa w celu realizacji projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych;
10. wspólne opracowywanie i realizacja projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych;
11. udostępnianie sprzętu, udostępnianie lokali;
12. aktualizacja Mapy Aktywności organizacji pozarządowych, zgodnie z Zarządzeniem Burmistrza Brus Nr 469/05 z dnia 23 września 2005 roku.

Na koniec 2018 roku na terenie Gminy Brusy funkcjonowały 34 organizacje pozarządowe, 15 jednostek ochotniczych straży pożarnych oraz 2 koła gospodyń wiejskich. Posiadają one różny status prawny oraz różne cele statutowe. Są wśród nich stowarzyszenia, kluby sportowe, fundacje, organizacje katolickie, kluby uczniowskie, organizacje rolnicze itp.

Program współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi szczegółowo określa obszary, w ramach, których realizowane są zadania przekazywane przez Gminę organizacjom pozarządowym. Zakres tych zadań obejmuje zadania priorytetowe, do których należą:

- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym,
- promocja i organizacja wolontariatu,
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 618, z późn. zm.).

Współpraca finansowa Gminy Brusy w 2018 roku odbywała się poprzez wspieranie realizacji zadań publicznych w ramach:

1. otwartych konkursów ofert ogłaszanych przez Burmistrza Brus,
2. trybu pozakonkursowego (art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie)

i obejmowała zadania z zakresu:

- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,
- ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 618, z późn. zm.).

Otwarte konkursy ofert prowadzone były przez jednostki merytorycznie odpowiedzialne za realizację zadań, tj.:

1. Pełnomocnika Burmistrza Brus ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami
2. Pełnomocnika Burmistrza ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

Burmistrz Brus powołał Komisje Konkursowe, których zadaniem było opiniowanie złożonych przez organizacje pozarządowe ofert, a także podanie propozycji przyznania dotacji. Komisja złożona była:

- w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, oraz wspierania i upowszechniania kultury fizycznej:
 1. jeden przedstawiciel organizacji pozarządowych
 2. czterech przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Brusach
- w zakresie dofinansowania wkładu własnego do projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych:
 1. pięciu przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Brusach
- w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym:
 1. dwóch przedstawicieli Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach
 2. trzech przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Brusach
- w zakresie ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 618, z późn. zm.):
 1. jeden przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach
 2. czterech przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Brusach

Zadania z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego

W ramach Otwartego Konkursu Ofert na realizację zadań publicznych ogłoszonego przez Burmistrza Brus 29 grudnia 2017 roku udział wzięły 4 organizacje pozarządowe, które

złożyły 7 ofert. Zgodnie z *Zarządzeniem Burmistrza Brus nr 684/18 z 21 lutego 2018 roku* podpisanych zostało 6 umowy na realizację zadań publicznych na łączną kwotę 37.500,00 zł.

Kwotę 6 900,00 zł przeznaczono na realizację zadań w tzw. trybie pozakonkursowym, tj. art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Lp.	Organizacja	Nazwa projektu	Kwota dotacji
1.	Stowarzyszenie Grupa Młodych Archeologów z Brus	Średniowieczna szkoła fechtunku 2018	4 500,00 zł
2.	Stowarzyszenie Grupa Młodych Archeologów z Brus	Pracownia archeologii eksperymentalnej – Szkoła kuglarstwa średniowiecznego i nie tylko 2018	4 000,00 zł
3.	Zaborskie Towarzystwo Naukowe	XIV Ogólnopolski Plener Artystyczny Męcikał 2018 dla artystów profesjonalnych, amatorów i twórców niepełnosprawnych połączony z warsztatami plastycznymi dla dzieci i młodzieży. Wystawy poplenerowe	4 500,00 zł
4.	Zaborskie Towarzystwo Naukowe	Wydanie biuletynu Ziemia Zaborska nr 11/2018	6 000,00 zł
5.	Zrzeszenie Kaszubsko – Pomorskie Oddział w Brusach	Popularyzacja kultury kaszubskiej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych – organizacja cyklu konkursów	12 000,00 zł
6.	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Ty i Ja”	Obchody Dnia Godności Osób Niepełnosprawnych, pn. Festiwal Twórczości Trzy Kolory	6 500,00 zł
Ogółem:			37 500,00 zł

Wszystkie środki w ramach umów zawartych na w/w zadania zostały wykorzystane.

Zadania z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej

W ramach Otwartego Konkursu Ofert na realizację zadań publicznych ogłoszonego przez Burmistrza Brus 29 grudnia 2017 roku udział wzięło 10 organizacji pozarządowych, które złożyły 15 ofert. Zgodnie z *Zarządzeniem Burmistrza Brus nr 684/18 z 21 lutego 2018 roku* przyznano dotacje na realizację 14 zadań publicznych na łączną kwotę 110.000,00 zł.

Ponadto 3 sierpnia 2018 roku Burmistrz Brus ogłosił kolejny Otwarty Konkurs Ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych, w którym złożono 1 ofertę. Zgodnie z *Zarządzeniem Burmistrza Brus nr 799/18 z 28 sierpnia 2018 roku* przyznano dotację na realizację w/w zadania publicznego na kwotę 60.000,00 zł.

Kwotę 14 500,00 zł przeznaczono na realizację zadań w tzw. trybie pozakonkursowym, tj. art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Lp.	Organizacja	Nazwa projektu	Kwota dotacji
1.	Stowarzyszenie „Ziemia Zaborska” w Leśnie	Promocja piłki nożnej wśród młodzieży wiejskiej – „Rozgrywki piłkarskie seniorów w sezonie 2018 Klasa „B” „Grom” Leśno Pomorskiego Związku Piłki Nożnej”	6 500,00 zł
2.	Klub Sportowy Psich Zaprzęgów „Szara Wilczyca”	Ogólnopolskie i międzynarodowe zawody psich zaprzęgów czyli delegacja członków KSPZ Szara Wilczyca	1 800,00 zł

3.	Miejski Ludowy Klub Sportowy „TECZA”	Współzawodnictwo sportowe w piłce nożnej seniorów i juniorów oraz prowadzenie systematycznego szkolenia dzieci i młodzieży (runda wiosenna)	40 000,00 zł
4.	Klub Piłkarski „ORKAN” Huta	Organizacja i uczestnictwo w piłkarskich zawodach w piłce nożnej seniorów w ramach rozgrywek B klasy PZPN	6 500,00 zł
5.	Stowarzyszenie Lokalnej Salezjańskiej Organizacji Sportowej	Wakacje z piłką – organizacja IV obozu piłkarskiego oraz wakacyjnego turnieju piłki nożnej	6 000,00 zł
6.	Stowarzyszenie Lokalnej Salezjańskiej Organizacji Sportowej	Rozpowszechnianie piłki nożnej wśród dzieci i młodzieży oraz udział w rozgrywkach ligowych i turniejowych oraz organizację Rodzinnej Ligi Piłki Nożnej	11 000,00 zł
7.	Klub Sportowy „Gwiazda” Kosobudy	Z rakieta w dłoni przeciw nudzie (organizacja treningów tenisa stołowego dla mieszkańców gminy Brusy oraz prowadzenie Gminnej Ligi Tenisa Stołowego i innych turniejów tenisa stołowego)	4 000,00 zł
8.	Temis - Brda	Brda Wielkie Chełmy w rozgrywkach piłki nożnej	6 500,00 zł
9.	Uczniowski Klub Sportowy „GRYF”	Start do siatkówki	6 000,00 zł
10.	Uczniowski Klub Sportowy „GRYF”	Rozgrywki piłki nożnej dziewcząt z gminy Brusy	4 000,00 zł
11.	Klub Sportowy „BALA” Lubnia	PALANT - kontynuacja	2 000,00 zł
12.	Uczniowski Klub Sportowy „GRYF”	Bieg Niepodległości	2 000,00 zł
13.	Uczniowski Klub Sportowy „GRYF”	Białe szaleństwo	7 500,00 zł
14.	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Ty i Ja”	VIII Zaborska Olimpiada Sportowa Osób Niepełnosprawnych. Brusy 2018	6 200,00 zł
15.	Miejski Ludowy Klub Sportowy „TECZA”	Współzawodnictwo sportowe w piłce nożnej seniorów i juniorów oraz prowadzenie systematycznego szkolenia dzieci i młodzieży	60 000,00 zł
Ogółem:			170 000,00 zł

Po zakończeniu realizacji zadań okazało się, że jedna organizacja pozarządowa nie wykorzystwała wszystkich środków w ramach podpisanej umowy, co skutkowało koniecznością zwrotu niewydatkowanych funduszy w kwocie 84,31 zł.

Zadania z zakresu dofinansowania wkładu własnego do projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych

Do Otwartego Konkursu Ofert na realizację zadań publicznych ogłoszonego przez Burmistrza Brus 19 września 2018 roku przystąpiła 1 organizacja pozarządowa, która złożyła 1 ofertę. Zgodnie z *Zarządzeniem Burmistrza Brus nr 840/18 z 23 października 2018 roku* przyznano dotację na realizację w/w zadania publicznego na kwotę 11.5500,00 zł, w tym: 6.000,00 zł na 2018 r. oraz 5 550,00 zł na 2019 r.

Lp.	Organizacja	Nazwa projektu	Kwota dotacji
1.	Stowarzyszenie Grupa Młodych Archeologów z Brus	Wehikuł czasu	11 550,00 zł

Wszystkie przeznaczone na 2018 r. środki w ramach zawartej na w/w zadanie umowy zostały wykorzystane.

Zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym

Burmistrza Brus 20 kwietnia 2018 roku ogłosił Otwarty Konkurs Ofert na realizację zadań publicznych, w którym złożono 1 ofertę. Zgodnie z *Zarządzeniem Burmistrza Brus nr 734/18 z 6 czerwca 2018 roku* przyznano dotację na realizację w/w zadania publicznego na kwotę 40.000,00 zł.

Lp.	Organizacja	Nazwa projektu	Kwota dotacji
1.	Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Pelplińskiej	Wyjazd po radość	40 000,00 zł

Wszystkie środki w ramach zawartej na w/w zadanie umowy zostały wykorzystane.

Zadania z zakresu ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 618, z późn. zm.)

Burmistrza Brus 14 czerwca 2018 roku ogłosił Otwarty Konkurs Ofert na realizację zadań publicznych, w którym złożono 1 ofertę. Zgodnie z *Zarządzeniem Burmistrza Brus nr 770/18 z 13 lipca 2018 roku* przyznano dotację na realizację w/w zadania publicznego na kwotę 50.000,00 zł.

Lp.	Organizacja	Nazwa projektu	Kwota dotacji
1.	Towarzystwo Przyjaciół Hospicjum	Opieka nad osobami chorymi poprzez uruchomienie hospicjum stacjonarnego z częścią opiekuńczo-leczniczą	50 000,00 zł

Wszystkie środki w ramach zawartej na w/w zadanie umowy zostały wykorzystane.

Zadania realizowane w trybie pozakonkursowym – w ramach artykułu 19a

W 2018 roku 5 organizacji pozarządowych złożyło 6 ofert na realizację zadań publicznych w ramach art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tryb pozakonkursowy) na łączną kwotę 16.200,00 zł, z czego wszystkie uznano za celowe i na ich realizację podpisano umowy.

Lp.	Organizacja	Nazwa projektu	Kwota dotacji
1.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Czyczkowy „Zaboracy”	Perła Czyczkowy – treningi i rozgrywki i turniej piłki nożnej dla Szkół Podstawowych Gminy Brusy	4 250,00 zł
2.	Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Ty i Ja”	Seniorzy i niepełnosprawni – wydanie broszury na temat osób starszych i niepełnosprawnych z gminy Brusy	1 200,00 zł
3.	Regionalne Centrum Wolontariatu w Słupsku	Razem możemy więcej	2 700,00 zł
4.	Klub Sportowy „BALA” Lubnia	KS Bala Lubnia – treningi i turniej piłki nożnej	3 000,00 zł
5.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Czyczkowy „Zaboracy”	Perła Czyczkowy – treningi i turniej piłki nożnej dla Szkół Podstawowych Gminy Brusy (Jesień)	4 250,00 zł

6.	Stowarzyszenia Lokalnej Salezjańskiej Organizacji Sportowej	Udział dziecięcej reprezentacji Gminy Brusy w rozgrywkach piłkarskich	800,00 zł
Ogółem:			16 200,00 zł

Wszystkie środki w ramach umów zawartych na w/w zadania zostały wykorzystane.

Przy realizacji wszystkich ubiegłorocznych zadań uczestniczyło kilkaset osób. Ciężko natomiast stwierdzić jest liczbę beneficjentów wszystkich wymienionych zadań ze względu na różnorodność prowadzonych działań.

Zainteresowanie ze strony organizacji pozarządowych otwartymi konkursami ofert było bardzo duże. W 2018 roku w otwartych konkursach ofert organizacje pozarządowe w 26 złożonych ofertach aplikowały łącznie o 386 431,00 zł w tym z zakresu:

- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej – 237 510,00 zł
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego – 47 371,00 zł
- dofinansowania wkładu własnego do projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych – 11 550,00 zł
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym – 40 000,00 zł
- ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 618, z późn. zm.) – 50 000,00 zł

Ponadto w 6 ofertach złożonych w trybie określonym w art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie organizacje aplikowały o środki w wysokości 16 200,00 zł.

Wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności współdziałaniu odbywają się za pomocą różnych form korespondencji, w tym także poprzez posiadaną bazę adresów poczty elektronicznej oraz umieszczanie informacji na stronie internetowej Miasta i Gminy Brusy. W ramach wzmacniania kontaktów z organizacjami pozarządowymi ich przedstawiciele zapraszani są na różnego rodzaju szkolenia, konsultacje i konferencje.

Pracownicy poszczególnych wydziałów Urzędu Miejskiego w Brusach udzielają szczegółowych informacji oraz pomocy merytorycznej przy rozwiązywaniu problemów, pomagają także w aplikowaniu o środki zewnętrzne.

Gmina Brusy udziela rekomendacji organizacjom współpracującym, które ubiegają się o dofinansowanie ze źródeł pozabudżetowych – rekomendacje udzielane są na podstawie zgłaszanej prośby przez zainteresowane podmioty. Zawierane zostają także umowy partnerskie z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych.

Gmina Brusy wspólnie z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami organizuje w ciągu roku cykl imprez i konkursów, do których w 2018 roku należały m.in.:

- Zawody strzeleckie z broni pneumatycznej;
- Turnieje piłki nożnej;
- Europejski Tydzień Sportu dla Wszystkich;
- Turniej o Puchar Burmistrza Brus w Tenisa Stołowego;
- Maraton rowerowy Kaszebe Runda;
- Gminne Obchody Święta Niepodległości.

4. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok

Rada Miejska w Brusach uchwałą Nr XXIV/230/18 w dniu 26 stycznia 2018 roku przyjęła Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok.

Realizacja programów przedstawia się następująco:

- **Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

Działania skupiały się przede wszystkim na zwiększeniu dostępności pomocy terapeutycznej i psychospołecznej, w tym na ochronie osób doznających przemocy – prowadzenie Punktu konsultacyjnego.

W ramach programu prowadzona była także profilaktyczna działalność informacyjno-edukacyjna (głównie wśród dzieci i młodzieży). Ponadto Gmina Brusy brała udział w kampaniach społecznych oraz organizowała szereg akcji i imprez profilaktycznych.

Wydatki obejmowały m.in.:

- utrzymanie Punktu konsultacyjnego

- * wynagrodzenia specjalistów – 42.209 zł,
- * superwizja terapeutów – 800 zł,
- * art. spożywcze – 65 zł,
- * art. biurowe – 55 zł;

W Punkcie pracowało łącznie 5 specjalistów: 2 psychologów, 2 terapeutów ds. uzależnień oraz 1 radca prawny. Udzielili oni łącznie 770- osobo/porad indywidualnych (290 osobo/porad udzielili psycholodzy, 379 osobo/porad - terapeuci ds. uzależnień oraz 101 osobo/porad - radca prawny). Liczba prowadzonych procedur Niebieskich Kart – w 40 rodzinach /procedurę „NK” w 2018 roku wszczęto w 22 rodzinach (w tym czasie do Zespołu wpłynęło 34 Niebieskich Kart - w tym sporządzone przez policję – 23, przez ośrodek pomocy społecznej – 1, liczna NK założonych w toku trwającej procedury - 10/. W 21 przypadkach NK łączyły się z nadużywaniem alkoholu.

- imprezy profilaktyczne w szkołach (z okazji Dnia Dziecka) – 28.677 zł,

Organizację imprez profilaktycznych dofinansowano zgodnie ze złożonymi wnioskami - we wszystkich szkołach podstawowych i przedszkolu publicznym.

- rodzinna impreza profilaktyczna pn. „Nasz kolorowy trzeźwy świat” – 25.256 zł,

Impreza mająca charakter otwarty - odbywająca się na stadionie miejskim w Brusach – zachęcała do spędzenia miło czasu w gronie rodzinnym. Podczas Gminnych Obchodów Dnia Dziecka podziwiano także występy grup tanecznych z Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach. Przed publicznością zaprezentowały się: formacja hip hop Blaze, duet Hip Hop, duet Show Dance, grupa jazzowa Sky Step oraz grupy tańca narodowego: duety w krakowiaku i polce oraz Purtki i Dzôtci.

Ponadto na deskach sceny Dnia Dziecka rozstrzygnięto konkurs plastyczny pod nazwą „Bezpieczne wakacje” Ta edycja konkursu skierowana była wyłącznie do osób

niepełnosprawnych z gminy Brusy. Celem konkursu było edukowanie i uwrażliwienie na właściwe zachowania w różnych sytuacjach społecznych oraz kształtowanie umiejętności i nawyku wyboru bezpiecznych zachowań przez osoby niepełnosprawne w codziennych sytuacjach życiowych. Całość dopełniały występy teatru Magma i Atrybut z Torunia oraz wiele innych atrakcji. Były zamki, zjeżdźalnie, karuzele, malowanie twarzy, trampoliny i inne.

Dzień ten obfitował w liczne atrakcje - rekordową liczbę osób zgromadził Bruscrossing – czyli happening czytelniczy. W to zadanie zaangażowały się przedszkola i szkoły z gminy Brusy. Zadaniem każdej szkoły było przygotowanie dowolnej książki oraz transparentu z hasłem promującym książkę. Ponad 400 dzieci nie licząc zaangażowanych rodziców i opiekunów prowadzonych przez maskotkę gminy - BRUSKA, przeszło barwnym korowodem ulicami Brus promując czytelnictwo w gminie Brusy.

- organizacja wycieczki letniej z programem profilaktycznym – 40.000 zł,

W dniach dnia 27 czerwca – 04 lipca 2018 roku 60 dzieci z terenu miasta i gminy Brusy uczestniczyło w wycieczce letniej z programem profilaktycznym (miejsce wycieczki: Wisła /Beskid Śląski/).

- udział Gminy Brusy w ogólnopolskich kampaniach społecznych (Zachowaj Trzeźwy Umysł, Odpowiedzialny Kierowca, SMART) – 5.440 zł,

Kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł” to wielki projekt profilaktyczny skierowany do szerokiej grupy społecznej i propagujący wśród niej zdrowy styl życia. Pomagają w tym specjalnie skonstruowane i zróżnicowane materiały, przeznaczone m.in. dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów (ulotki, plakaty, konkursy, itp.), ich rodziców (ulotki, plakaty), nauczycieli (scenariusze zajęć), kierowców (ulotki). W ramach obu kampanii – ZTU i Odpowiedzialny Kierowca przeprowadzono szereg działań profilaktycznych.

Kampanię SMART - to znaczy mądrze! przeprowadzono wśród uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 w Brusach prowadząc w ten sposób działania edukacyjne w zakresie bezpiecznego korzystania z urządzeń mobilnych (telefon, tablet) i Internetu.

- udział w szkoleniach oraz koszty ich organizacji – 1.828 zł,

W szkoleniach uczestniczyli: członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- wynagrodzenie za pracę dla członków GKRPA – 18.000 zł,

W 2018 roku GKRPA zajmowała się 55 sprawami z wiązanymi z nadużywaniem alkoholu. W tym okresie do komisji wpłynęły 32 wnioski wszczynające nową procedurę (z Zespołu Interdyscyplinarnego – 7, od rodziny – 6, z policji – 12, od kuratora zawodowego –7). Łącznie do Sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego skierowano 19 wniosków. Ilość wydanych postanowień dot. zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej w Brusach – łącznie 48 (stałych) w tym: 41 dla placówek handlowych oraz 7 dla placówek gastronomicznych.

- opinie biegłych w przedmiocie uzależnienia (lub zaświadczenia o nie stawieniu się osób wezwanych) – 3.740 zł (dobrowolnej opinii poddało się 11 osób),

- opłaty sądowe w związku z wnioskami składanymi do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego lub zmianę wydanych postanowień (z obowiązku leczenia niestacjonarnego na stacjonarne) – 6.028 zł.

Łącznie na realizację Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2018 roku wydatkowano kwotę **172.098 złotych**.

▪ **Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii**

W grudniu 2018 roku zakupiono za kwotę 2.417,49 zł narkotesty w ilości 40 szt. Płatności za w/w przedmioty dokonano w styczniu 2019 roku. Zakup w/w elementów jest elementem działań profilaktycznych /lokalnej kampanii w zakresie przeciwdziałania narkomanii prowadzonej we współpracy z Posterunkiem Policji w Brusach – zgodnie z zapisem ujętym w Gminnym Programie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Ponadto, w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2018 roku przeprowadzono szereg działań na rzecz przeciwdziałania narkomanii – w ramach szeroko pojętego przeciwdziałania patologiom społecznym, m.in.: dyżury specjalistów w Punkcie konsultacyjnym, wypoczynek letni z programem profilaktycznym dla 60 dzieci z terenu miasta i gminy Brusy (miejsce wypoczynku: Wisła /Beskid Śląski/). Gmina Brusy włączyła się również aktywnie w trzy kampanie społeczne: Zachowaj Trzeźwy Umysł, Odpowiedzialny Kierowca oraz SMART.

5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brusy na lata 2015-2020

Raport z oceny realizacji działań zaplanowanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brusy na lata 2015-2020 w okresie styczeń - grudzień 2018r.

CEL STRATEGICZNY: Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.	
1. Rozbudowa systemu wsparcia rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi	
1.1 Podejmowanie działań na rzecz rozwoju asystentury dla rodzin w kryzysie adekwatnie do potrzeb.	Wskaźnik: liczba rodzin objętych asystenturą – 10
1.2 Rozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice szkolne, środowiskowe oraz socjoterapeutyczne)	Wskaźnik: liczba nowopowstałych placówek wsparcia dziennego – 0 Trwają prace przygotowawcze do realizacji projektu zintegrowanego „Centrum Usług Społecznych”, w ramach którego planuje się utworzenie placówki wsparcia dziennego – świetlicy w formie połączonej opiekuńczo - specjalistycznej

1.3 Dynamizacja pracy socjalnej poprzez wykorzystanie kontraktu socjalnego	Wskaźnik: liczba zawartych kontraktów socjalnych - 5
1.4 Podejmowanie działań na rzecz wzmocnienia kompetencji wychowawczych rodzin	<p>Wskaźnik: liczba działań na rzecz wzmocnienia kompetencji wychowawczych rodzin – 10</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Mądre dziecko” metody stymulowania prawidłowego rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym (realizator SP w Czyczkowach), - prelekcja „Ścieżki edukacyjne po ukończeniu szkoły podstawowej – informacje dotyczące rekrutacji do szkół ponadpodstawowych” (SP im. Jana Pawła II w Brusach), - kampanie informacyjne „10 Kroków – jak stać się lepszym rodzicem”, „Zagrożenia w sieci. Zapobieganie – reagowanie. Gry komputerowe., „Zagrożenia w Internecie”, „Wady i zalety gier komputerowych” (SP im. Jana Pawła II w Brusach), - „Bądźmy poszukiwaczami Autorytetu” (SP w Kosobudach), - „Razem dla zdrowia i bezpieczeństwa” program współpracy rodziców i wychowawców, „Kolorowy świat” – program przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom, warsztat „Używki i uzależnienia” (SP w Zalesiu), <p>Dodatkowo lokalne szkoły prowadzą pedagogizację rodziców na bieżąco w ramach spotkań indywidualnych, a także szkoleń przeprowadzanych przez pracowników Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Chojnicach.</p>
1.5 Rozwój poradnictwa specjalistycznego i wczesnej interwencji rodzinnej	Poradnictwo specjalistyczne na bieżąco realizowane w ramach działalności placówek oświatowych, przychodni, MGOPS w Brusach, Punktu Konsultacyjnego działającego przy UM w Brusach; ścisła współpraca z placówkami wczesnej interwencji rodzinnej działającymi na terenie powiatu
1.6 Rozwijanie współpracy instytucji i podmiotów działających w gminie na rzecz rodzin (MGOPS, szkoły, CKIB, kuratorzy sądowi, NGO)	<p>Wskaźnik: liczba podmiotów współpracujących w ramach umów partnerskich – 12</p> <p>Podmioty współpracujące w ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie oraz z Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi</p>
1.7 Promocja pozytywnych wzorców i modelu prawidłowego funkcjonowania rodzin oraz zdrowego stylu życia	<p>Wskaźnik: liczba kampanii promocyjnych, profilaktycznych – 101</p> <ul style="list-style-type: none"> * rodzinny piknik profilaktyczny pn. „Nasz kolorowy trzeźwy świat”(w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) * pikniki rodzinne, spotkania wigilijne, święto szkoły, dzień matki, wycieczki rodzinne

	<p>(realizator szkoły z terenu miasta i gminy Brusy),</p> <ul style="list-style-type: none"> * imprezy integracyjne i spotkania lokalne organizowane w ramach funduszu sołectkiego m.in. dzień dziecka, dzień kobiet, dzień babci i dziadka, spotkania wigilijne, ferie, działania sportowe * koncerty okolicznościowe, wystawy, wieczory poetyckie, pokazy teatralne, Międzynarodowy Festiwal Folkloru, Narodowe Czytanie, Koło Miłośników Biblioteki, Dyskusyjny Klub Książki, wieczorki seniora (realizator CKiB), * zbiórki żywności, darów dla najbardziej potrzebujących z okazji świąt (realizator CARITAS) * spotkania z osobami starszymi, spotkanie opłatkowe (realizator Stowarzyszenie Rodzin Katolickich w Brusach, KGW)
2. Wspieranie rodzin w jej prawidłowym funkcjonowaniu działań na rzecz wspierania rodzin dotkniętych uzależnieniami	
2.1 Rozwój działalności i kompetencji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i podmiotów stykających się z problematyką uzależnień	Wskaźnik: liczba osób przeszkolonych w problematyce uzależnień – 3 (członek GKRPA, terapeuci w Punkcie)
2.2 Rozszerzanie oferty pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin	Wskaźnik: liczba godzin poradnictwa specjalistycznego – 770 osobo/porad, w tym terapeuci uzależnień – 379 osobo/porad, prawnik – 101 osobo/porad, psycholodzy – 290 osobo/porad
2.3 Rozwój grup wsparcia i grup samopomocowych	Wskaźnik: liczba powstałych i działających grup wsparcia i samopomocowych – 0
2.4 Realizacja programów profilaktycznych m.in. poprzez działanie świetlic z programem socjoterapeutycznym	Wskaźnik: liczba programów profilaktycznych – 0 Trwają prace przygotowawcze do realizacji projektu zintegrowanego „Centrum Usług Społecznych”, w ramach którego planuje się utworzenie placówki wsparcia dziennego – świetlicy w formie połączonej opiekuńczo - specjalistycznej
3. Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
3.1 Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i ochrony ofiar przemocy	Na terenie gminy realizowany jest „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020”

<p>3.2 Wspieranie działalności Zespołu Interpersonalnego oraz podnoszenie kompetencji i profesjonalizacji jego członków i innych podmiotów stykających się z problematyką przemocy</p>	<p>Wskaźnik: liczba osób przeszkolonych w problematyce przemocy w rodzinie – 11 (członkowie ZI i grup roboczych)</p>
<p>3.3 Budowanie lokalnej sieci wsparcia dla osób doświadczających przemocy i sprawców przemocy</p>	<p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba działań podejmowanych na rzecz wsparcia dla osób doświadczających przemocy - 1 • liczba działań pomocowych podejmowanych na rzecz sprawców przemocy – 1 <p>W ramach współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach, na terenie miasta Brusy w okresie od IX-XII 2018r. działała grupa korekcyjno – edukacyjna dla sprawców przemocy.</p>
<p>4. Rozbudowa systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin</p>	
<p>4.1 Rozwój i wspieranie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej</p>	<p>Wskaźniki: Liczba osób korzystających z systemu wsparcia: 30 Liczba osób oczekujących: 5</p>
<p>4.2 Rozwój dostępności do poradnictwa specjalistycznego</p>	<p>Wskaźniki: Możliwość korzystania z poradnictwa psycholog, fizjoterapeuta, rehabilitant- ciągła dla 30 osób niepełnosprawnych</p>
<p>4.3 Promocja i podejmowanie działań w celu utworzenia grup wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych</p>	<p>Wskaźniki liczba działań podejmowanych na rzecz wsparcia dla rodzin osób niepełnosprawnych: 0</p>
<p>4.4 Promocja i podejmowanie działań w celu utworzenia wolontariatu dla/wśród rodzin osób niepełnosprawnych</p>	<p>Wskaźniki: Wolontariat akcyjny: organizacja spotkań integracyjnych, wyjazdów kulturalnych, wycieczek, rehabilitacji zawodowej i społecznej, angażowanie rodzin w przygotowanie spotkań</p>
<p>4.5 Podejmowanie działań na rzecz utworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy</p>	<p>Wskaźnik: 0</p>
<p>4.6 Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych</p>	<p>Wskaźniki: Rehabilitacja społeczna i zawodowa ciągła – 30 uczestników WTZ Aktywizacja społeczna: cykliczne spotkania integracyjne, kulturalne, teatr, kino, itp. nabywanie umiejętności społecznych – łącznie 25spotkań Aktywizacja zawodowa: Wsparcie 40 osób niepełnosprawnych w ramach projektu „Czas na zmianę” Organizacja staży dla 5 osób niepełnosprawnych</p>

4.7 Zorganizowanie systemu wczesnego wspomaganie dla dzieci niepełnosprawnych	Wczesne wspomaganie odbywa się w Zespole Szkół Specjalnych w Chojnicach. Wskaźniki: <ul style="list-style-type: none"> • liczba godzin poradnictwa specjalistycznego – 0, • liczba powstałych grup wsparcia - 0, • liczba wolontariuszy – 0, • liczba rodzin objętych wsparciem wolontariatu -0.
5. Wspieranie i aktywizacja osób bezdomnych, zadłużonych oraz zagrożonych bezdomnością	
5.1 Podejmowanie działań profilaktycznych, informacyjnych, prawnych na rzecz rodzin zadłużonych oraz zagrożonych bezdomnością	Wskaźniki: <ul style="list-style-type: none"> • liczba kampanii społecznych – 0 • liczba godzin poradnictwa specjalistycznego – ok. 2160 godz. poradnictwa prawnego
5.2 Wzmacnianie współpracy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – Urzędu Miejskiego – NGO w danym obszarze.	W ramach zlecenie nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017r. funkcjonował punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, dodatkowo Zaborskie Towarzystwo Naukowe prowadzi na terenie miasta - Biuro Porad Obywatelskich (20 godz. tygodniowo + 28 godz. tygodniowo)
5.3 Podejmowanie działań na rzecz pozyskiwania mieszkań socjalnych adekwatnie do potrzeb	
6. Podnoszenie jakości pracy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i profesjonalizacja kadry	
6.1 Ciągły rozwój kompetencji zawodowych pracowników MGOPS	Wskaźnik: liczba osób przeszkolonych - 13
6.2 Superwizja pracowników ośrodka(pracowników socjalnych i asystentów rodzin)	Wskaźnik: liczba godzin zrealizowanych superwizji -8 (superwizja w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie)
6.3 Wzmacnianie współpracy MGOPS z innymi instytucjami, podmiotami i osobami działającymi w obszarze polityki społecznej	Bieżąca działalność MGOPS w Brusach
6.4 Zapewnienie optymalnego poziomu zatrudnienia adekwatnego do realizowanych zadań z uwzględnieniem specjalistów.	
7. Rozwijanie zawodowego rodzicielstwa zastępczego	
7.1 Promowanie wśród mieszkańców rodzicielstwa zastępczego, zastępczych	Wskaźnik: liczba działań promocyjnych - 1 Kampania PCPR w Chojnicach „Zostań

rodzinnych form opieki nad dziećmi	rodziną zastępczą”
7.2 Współpraca z PCPR i NGO w tym obszarze.	
CEL STRATEGICZNY: Zwiększanie szans na rynku pracy osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.	
1. Wspieranie i aktywizacja osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem	
1.1. Rozwijanie kompetencji społecznych osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem poprzez pracę socjalną w oparciu o kontrakt	Wskaźnik: liczba zawartych kontraktów z osobami bezrobotnymi - 0 Wskaźniki: liczba projektów realizowanych dla osób zagrożonych bezrobociem i bezrobotnych i ich rodzin – 2
1.2. Rozwój poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, poradnictwa zawodowe)	„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie chojnickim” w ramach Programu operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój z Europejskiego Funduszu Społecznego (realizator Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach)
1.3. Opracowanie i realizacja projektów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem i ich rodzin	„Aktywizacja zawodowa osób powyżej 30 roku życia pozostających bez pracy w powiecie chojnickim” - ” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (realizator Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach)
1.4. Optymalne wykorzystanie istniejących instrumentów wspierania zatrudnienia poza miejscem zamieszkania (m.in. dofinansowanie kosztów przejazdu i /lub kosztów zakwaterowania).	liczba kampanii promocyjno – edukacyjnych – 0.
1.5. Promocja szkół zawodowych i rozwój szkoleń zawodowych i staży	
1.6. Promowanie i inicjowanie idei wolontariatu jako formy wchodzenia na rynek pracy	
2. Ograniczanie zjawiska bezrobocia	
2.1. Upowszechnianie i promocja ekonomii społecznej wśród instytucji gminnych, NGO, podmiotów prywatnych jak i mieszkańców.	Wskaźnik: liczba kampanii promocyjno – informacyjnych – 1 Promocja ekonomii społecznej przy współudziale Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno – strona internetowa www.brusy.pl
2.2. Intensyfikacja współpracy MGOPS, służb zatrudnienia i organizacji pozarządowy wspólnych klientów w łączeniu aktywizacji zawodowej z aktywizacją społeczną- realizacja programu aktywizacja i integracja (PAI)	Na terenie gminy nie realizowano programu aktywizacja i integracja
2.3. Promocja zatrudnienia w ramach form	Wskaźnik: liczba osób zatrudnionych w ramach

subsydiowanych np. robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych, staży, przygotowań zawodowych	form subsydiowanych - 56
CEL STRATEGICZNY: Integracja społeczna i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych	
1 . Wspieranie działań na rzecz aktywizacji osób starszych	
1.1 Podejmowanie działań na rzecz powołania Rady Seniorów	<p>Realizacja programu</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> liczba kampanii promocyjno-informacyjnych – 1 <p>Realizacji programu szczepień ochronnych przeciwko grypie dla osób po 65. roku życia</p> <ul style="list-style-type: none"> liczba seniorów zaangażowanych w wolontariat – 30 (w ramach prac Stowarzyszenia Rodzin Katolickich i CARITAS). <p>Działania promocyjne oraz na rzecz powołania Rady Seniorów odbywały się w ramach projektu „RAZEM MOŻEMY WIĘCEJ” współfinansowanego ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Programu ASOS 2014-2020 Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 (realizator; Regionalne Centrum Wolontariatu w Słupsku)</p>
1.2 Promocja i rozwój wolontariatu seniorów	
1.3 Promocja idei działań w zakresie wymiany międzypokoleniowej	
1.4 Podejmowanie działań na rzecz powołania Uniwersytetu Trzeciego Wieku	
1.5 Promocja zdrowego stylu życia wśród seniorów	
2. Rozszerzanie oferty wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych	
2.1 Podejmowanie działań na rzecz utworzenia Dziennego Domu Pobytu	Wskaźnik: liczb osób objętych usługami opiekuńczymi – 10
2.2 Rozszerzanie oferty usług opiekuńczych adekwatnie do potrzeb	Trwają prace przygotowawcze do realizacji projektu zintegrowanego „Centrum Usług Społecznych”, w ramach którego planuje się m.in. utworzenie placówki pobytu dziennego dla seniorów
2.3 Podejmowanie działań na rzecz utworzenia centrum socjalnego	
CEL STRATEGICZNY: Wspieranie edukacji i rozwoju mieszkańców gminy Brusy	
1. Podnoszenie jakości pracy placówek oświatowych	
1.1 Zapewnienie dostępu do specjalistycznego wsparcia psychologicznego i pedagogicznego dla dzieci, rodziców i pracowników placówek.	<p>Wskaźnik:</p> <ul style="list-style-type: none"> liczba godzin wsparcia psychologicznego – 10 <p>Wsparcie psychologiczne realizowane jest przy pomocy kadry Poradni Psychologiczno –</p>

	<p>Pedagogicznej w Chojnicach</p> <ul style="list-style-type: none"> liczba godzin wsparcia pedagogicznego – 52 godz. tygodniowo (pełen etat pracy pedagoga w SP nr 2 w Brusach i SP im. Jana Pawła II w Brusach, średnio 0,6 etatu w Szkole Podstawowej w Lubni)
1.2 Rozszerzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży	Działalność stała placówek oświatowych z terenu miasta i gminy Brusy
1.3 Rozszerzanie współpracy placówek oświatowych z rodzicami m.in. poprzez warsztaty, szkoły dla rodziców	<p>Wskaźnik: liczba warsztatów, szkół dla rodziców – 10</p> <ul style="list-style-type: none"> „Mądre dziecko” metody stymulowania prawidłowego rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym (realizator SP w Czyczkowach), prelekcja „Ścieżki edukacyjne po ukończeniu szkoły podstawowej – informacje dotyczące rekrutacji do szkół ponadpodstawowych” (SP im. Jana Pawła II w Brusach), kampanie informacyjne „10 Kroków – jak stać się lepszym rodzicem”, „Zagrożenia w sieci. Zapobieganie – reagowanie. Gry komputerowe., „Zagrożenia w Internecie”, „Wady i zalety gier komputerowych” (SP im. Jana Pawła II w Brusach), „Bądźmy poszukiwaczami Autorytetu” (SP w Kosobudach), „Razem dla zdrowia i bezpieczeństwa” program współpracy rodziców i wychowawców, „Kolorowy świat” – program przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom, warsztat „Używki i uzależnienia” (SP w Zalesiu), <p>Dodatkowo lokalne szkoły prowadzą pedagogizację rodziców na bieżąco w ramach spotkań indywidualnych, a także szkoleń przeprowadzanych przez pracowników Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Chojnicach</p>
1.4 Podejmowanie działań mających na celu rozbudowę istniejącej infrastruktury placówek oświatowych adekwatnie do potrzeb	Działania prowadzone na bieżąco poprzez działalność placówek oświatowych
1.5 Dbanie o nowoczesne wyposażenie placówek oświatowych adekwatnie do ich przeznaczenia	
1.6 Podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli/kadry placówek oświatowych	Wskaźnik: liczba osób, które podniosły swoje kwalifikacje zawodowe – 63
2.1 Rozszerzanie oferty kulturalno – sportowo – edukacyjnej placówek oświatowych i kulturalnych w Brusach jak i w całej gminie.	Wskaźnik: liczba działań kulturalno-sportowo- edukacyjnych -172 W ramach Gminnego Programu

	<p>Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • imprezy profilaktyczne w szkołach (z okazji Dnia Dziecka) • impreza profilaktyczna pn. „Nasz kolorowy trzeźwy świat” • wypoczynek letni z programem profilaktycznym <p>Szkoły z terenu gminy Brusy prowadzą szereg zajęć pozalekcyjnych (edukacyjnych, kulturalnych, sportowych). Organizowały spotkania wigilijne dla uczniów i społeczności lokalnej, dzień babci i dziadka, „Czytanie Remusa”, obchody Dnia Sportu, zawody sportowe, imprezy kulturalno – oświatowe dla społeczności lokalnych.</p> <p>Centrum Kultury i Biblioteki w Brusach przeprowadziło szereg działań m.in. koncerty okolicznościowe, Międzynarodowy Festiwal Folkloru, Narodowe Czytanie, koło szachowe, rajd rowerowy, koło szachowe, zajęcia aerobiku.</p>
2.2 Wzmacnianie roli świetlic i realizowanych przez nie zadań poprzez zatrudnienie lub pracę wolontarystyczną animatorów lokalnych.	Wskaźnik: liczba animatorów lokalnych – 0.
2.3 Promocja rozwoju osobistego i kształcenia się ustawicznego	Wskaźnik: liczba kampanii promujących kształcenie ustawiczne - 0
2.4 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z terenów wiejskich poprzez zajęcia korekcyjno-edukacyjne prowadzone lokalnie min. w świetlicach.	Wskaźnik: liczba godzin zajęć korekcyjno-edukacyjnych – ok. 60 godzin/tydzień Zajęcia korekcyjno – edukacyjne prowadzone są na terenach szkół.
3. Stwarzanie warunków do powstania i funkcjonowania w gminie placówek opiekuńczo-wychowawczych adekwatnie do potrzeb mieszkańców.	
3.1 Podejmowanie działań na rzecz zorganizowania opieki nad dziećmi do lat 3	Gmina uzyskała dofinansowanie na budowę żłobka w ramach rządowego programu MALUCH.
3.2 Podejmowanie działań w zakresie zorganizowania opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym.	Wskaźnik: liczba dzieci objętych opieką - 609
CEL STRATEGICZNY: Wzrost aktywności i odpowiedzialności społecznej mieszkańców	
1. Tworzenie warunków do wspierania aktywności społecznej mieszkańców	

<p>1.1 Promowanie i wspieranie rozwoju wolontariatu</p>	<p>Wskaźnik: liczba kampanii promocyjno-informacyjnych – 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gala Wolontariatu organizowana przez Regionalne Centrum Wolontariatu w Słupsku Oddział w Leśnie. • projekt „RAZEM MOŻEMY WIĘCEJ” współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Programu ASOS 2014-20120 Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020, który był prowadzony przez Regionalne Centrum Wolontariatu w Słupsku na terenie miasta i gminy Brusy.
<p>1.2 Zwiększenie wsparcia merytorycznego w pozyskiwaniu środków zewnętrznych m.in. dla organizacji pozarządowych</p>	<p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba szkoleń – 0 Na bieżąco organizacje informowane są drogą elektroniczną o możliwości pozyskiwania środków i ogłaszanych konkursach. • liczba pozyskanych środków zewnętrznych – 45 760 zł (Stowarzyszenie Rodzin Katolickich pozyskało ze środków gminnych 40 000 zł, ze środków państwowych 5 760 zł)
<p>1.3 Zapewnienie środków na dofinansowanie wkładów własnych projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe</p>	<p>W 2018 roku przyznano jednej organizacji tj. Stowarzyszeniu „Grupa Młodych Archeologów z Brus” dofinansowanie wkładu własnego do projektów realizowanych przy udziale środków zewnętrznych. Zadanie pn.: „Wehikuł czasu” otrzymało dofinansowanie w wysokości 11.550 zł (6.000 zł – 2018r. 5.550 zł – 2019r.) Pełnomocnik burmistrza ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami desygnowany został do reprezentowania gminy Brusy w pracach Rady Działalności Pożytku Publicznego Powiatu Chojnickiego. W gminie Brusy nie jest powołana Rada Działalności Pożytku Publicznego.</p>
<p>1.4 Podejmowanie działań na rzecz powołania Rady Działalności Pożytku Publicznego Gminy Brusy</p>	
<p>1.4 Promocja i zawiązywanie partnerstw sektorowych i międzysektorowych</p>	
<p>1.5 Współpraca z radami sołeckimi i osiedlowymi</p>	
<p>2. Budowanie poczucia odpowiedzialności społecznej mieszkańców</p>	
<p>2.1 Wspieranie działań integrujących społeczność lokalną</p>	<p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba kampanii promocyjno-informacyjnych – 1, <p>W ramach projektu „RAZEM MOŻEMY WIĘCEJ” współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Programu ASOS 2014-20120 Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 (realizator; Regionalne Centrum Wolontariatu w</p>
<p>2.2 Promocja dobrych praktyk społecznych i obywatelskich m.in. poprzez kampanie edukacyjno-społeczne</p>	
<p>2.3 Kształtowanie postaw prospołecznych mieszkańców</p>	

2.4 Podjęcie działań na rzecz wyłonienia miejsc integracji społeczności lokalnej	Słupsku) odbyły się 2 szkolenia wyjazdowe dla liderów senioralnych z terenu miasta i gminy Brusy
2.5 Wspieranie i promowanie liderów społecznych	<ul style="list-style-type: none"> • liczba publikacji promocyjno-informacyjnych - 0, • liczba zrealizowanych inicjatyw społecznych – 75. <p>* inicjatywy dotyczą imprez integracyjnych i spotkań lokalnych organizowanych w ramach funduszu sołeckiego m.in. dzień dziecka, dzień babci i dziadka, spotkania wigilijne, ferie, działania sportowe.</p> <p>* zbiórki żywności, darów dla najbardziej potrzebujących z okazji świąt (realizator CARITAS)</p> <p>* spotkania z osobami starszymi, spotkanie opłatkowe, pielgrzymki, wycieczki, wyjazdy do kina (realizator Stowarzyszenie Rodzin Katolickich w Brusach),</p> <p>* inicjatywy seniorów w ramach projektu „RAZEM MOŻEMY WIĘCEJ”.</p>

6. Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018

Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 przyjętego Uchwałą Nr XVI/161/16 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 28 grudnia 2016r.

Sprawozdanie dotyczące stopnia osiągnięcia podanych wskaźników realizacji zadań oraz założeń Gminnego Programu Wspierania Rodziny za rok 2018:

Program na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez następujące działania:

Zadanie 1. Wzmocnienie roli i funkcji rodziny.

1. Promocja i integracja rodzin i społeczności lokalnych

Wskaźniki realizacji:

- liczba i rodzaj działań promocyjnych, integracyjnych - 101
 - * rodzinny piknik profilaktyczny pn. „Nasz kolorowy trzeźwy świat”(w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)
 - * pikniki rodzinne, spotkania wigilijne, święto szkoły, dzień matki, wycieczki rodzinne (realizator szkoły z terenu miasta i gminy Brusy),
 - * imprezy integracyjne i spotkania lokalne organizowane w ramach funduszu sołeckiego m.in. dzień dziecka, dzień kobiet, dzień babci i dziadka, spotkania wigilijne, ferie, działania sportowe
 - * koncerty okolicznościowe, wystawy, wieczory poetyckie, pokazy teatralne, Międzynarodowy Festiwal Folkloru, Narodowe Czytanie, Koło Miłośników Biblioteki, Dykusyjn Klub Książki, wieczorki seniora (realizator CKiB),

* zbiórki żywności, darów dla najbardziej potrzebujących z okazji świąt (realizator CARITAS)

* spotkania z osobami starszymi, spotkanie opłatkowe (realizator Stowarzyszenie Rodzin Katolickich w Brusach)

- liczba odbiorców – mieszkańcy miasta i gminy Brusy, trudności w oszacowaniu ze względu na otwarty charakter przedsięwzięć.
2. Inicjowanie i wspieranie realizacji programów przeciwdziałających patologii wśród dzieci i młodzieży

Wskaźniki realizacji:

- liczba i forma programów profilaktycznych -18

* szkolne programy wychowawczo – profilaktyczne (szkoły z terenu miasta i gminy),

* ogólnopolska kampania społeczna (Zachowaj Trzeźwy Umysł)

* „Bądźmy poszukiwaczami autorytetu” (SP w Kosobudach)

* „Unplugged” (SP w Lubni)

* Nie pal przy mnie, proszę” „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Bieg po zdrowie” „Wirtualny świat – szanse i zagrożenia”(realizator SP im. Jana Pawła II w Brusach),

* Klub Bezpiecznego Puchatka (SP Leśno)

- liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami profilaktycznymi – 1866 (uczniowie szkół podstawowych i gimnazjum).

3. Promowanie i wspieranie organizacji różnych form spędzania czasu wolnego rodzin i poszczególnych jej członków

Wskaźniki realizacji:

- liczba rodzin, osób uczestniczących – szacunkowa liczba 14.500 mieszkańców miasta i gminy Brusy
- liczba i rodzaj organizowanych form – 103.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- imprezy profilaktyczne w szkołach (z okazji Dnia Dziecka)
- impreza profilaktyczna z okazji Dnia Dziecka pn. „Nasz kolorowy trzeźwy świat”
- wypoczynek letni z programem profilaktycznym

Szkoły z terenu gminy Brusy prowadzą szereg zajęć pozalekcyjnych (edukacyjnych, kulturalnych, sportowych). Organizowały spotkania wigilijne dla uczniów i społeczności lokalnej, dzień rodziny, babci i dziadka, „Czytanie Remusa”, obchody Dnia Sportu, imprezy kulturalno – oświatowe dla społeczności lokalnych.

Centrum Kultury i Biblioteki w Brusach przeprowadziło szereg inicjatyw m.in. koncerty okolicznościowe, Międzynarodowy Festiwal Folkloru, happening czytelniczy Bruscrossing, Narodowe Czytanie, koło szachowe, rajdy rowerowe, zajęcia aerobiku.

Zadanie 2. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin.

1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom

Wskaźniki realizacji:

- liczba i formy udzielonej pomocy.
- liczba rodzin.

Rodzaje świadczeń	Liczba świadczeń	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia
	2018 rok	
Zasiłek okresowy	121	45
Zasiłek celowy	X	115
Schronienie	564	4
Posiłek	71686	283
Sprawienie pogrzebu	X	X
Zasiłek stały	469	50
Usługi opiekuńcze w tym specjalistyczne	1431 0	10 0
Zasiłek celowy w formie biletu kredytowego	X	X
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	51	35
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną	0	0
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	245	3

Świadczenia z zakresu zadań własnych i zleconych w gminie Brusy – Sprawozdanie MPiPS-03 za I-XII 2018r.

2. Zapewnienie wsparcia asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Wskaźniki realizacji:

- liczba asystentów – 1
- liczba rodzin, których objęto wsparciem asystenta rodziny - 10

3. Zabezpieczenie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy

Wskaźniki realizacji:

- liczba osób i udzielonych porad - 770 osobo/porad, w tym terapeuci uzależnień – 379 osobo/porad, prawnik – 101 osobo/porad, psycholodzy – 290 osobo/porad,
- liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy - 1

Comiesięcznie aktualizowana jest publikacja o dyżurach specjalistów w Punkcie Konsultacyjnym, która wywieszana jest w gablocie Urzędu Miejskiego, publikowana

na stronie internetowej www.brusy.pl oraz przekazywana instytucjom pracującymi na rzecz rodzin.

4. Podnoszenie kompetencji rodzin w zakresie pełnienia prawidłowo funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Wskaźniki realizacji:

- liczba i rodzaj szkoleń, warsztatów, konsultacji – 10
 - „Mądre dziecko” metody stymulowania prawidłowego rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym (realizator SP w Czyczkowach),
 - prelekcja „Ścieżki edukacyjne po ukończeniu szkoły podstawowej – informacje dotyczące rekrutacji do szkół ponadpodstawowych” (SP im. Jana Pawła II w Brusach),
 - kampanie informacyjne „10 Kroków – jak stać się lepszym rodzicem”, „Zagrożenia w sieci. Zapobieganie – reagowanie. Gry komputerowe. „Zagrożenia w Internecie”, „Wady i zalety gier komputerowych” (SP im. Jana Pawła II w Brusach),
 - „Bądźmy poszukiwaczami Autorytetu” (SP w Kosobudach),
 - „Razem dla zdrowia i bezpieczeństwa” program współpracy rodziców i wychowawców, „Kolorowy świat” – program przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom, warsztat „Użytki i uzależnienia” (SP w Zalesiu),

Dodatkowo lokalne szkoły prowadzą pedagogizację rodziców na bieżąco w ramach spotkań indywidualnych, a także szkoleń przeprowadzanych przez pracowników Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Chojnicach ,

- liczba rodzin objętych działaniami –społeczność szkolna rodziców.

5. Monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem ze względu na uzależnienia, przemoc rodzinną, niewydolność wychowawczą, niepełnosprawność lub długotrwałą chorobę

Wskaźnik realizacji:

- liczba rodzin objętych monitoringiem - 181

6. Organizowanie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży

Wskaźniki realizacji:

- liczba placówek wsparcia dziennego - 0
- liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem placówek – 0.

Projekt zintegrowany „Centrum Usług Społecznych” otrzymał dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 na podstawie umowy z dnia 03.08.2018r. Aktualnie projekt znajduje się w fazie przygotowawczej. Jego efektem będzie utworzenie świetlicy w formie połączonej opiekuńczo – specjalistycznej dla 18 dzieci.

Zadanie 3. Integracja i wzmocnienie działań interdyscyplinarnych na rzecz rodzin przeżywających trudności.

1. Doskonalenie kompetencji służb pracujących w obszarze pomocy rodzinie

Wskaźniki realizacji:

- liczba osób przeszkolonych - 13
 - liczba i rodzaj szkoleń-5
 - a) superwizja dla osób pracujących obszarze przeciwdziałania przemocy – 10 osób,
 - b) dialog motywujący – 2 osoby,
 - c) udział w forum ds. uzależnień – 1 osoba,
 - d) superwizja terapeutów pracujących w Punkcie Konsultacyjnym,
2. Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz rodziny

Wskaźniki realizacji:

- *liczba spotkań, narad – 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego i 179 spotkań grup roboczych, 10 konsultacji zespołu do spraw rodzinnej pieczy zastępczej*
- *liczba uczestników – 24- członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, pracownicy PCPR w Chojnicach.*

3. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej

Wskaźniki realizacji:

- *wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w pieczy zastępczej – 47 894 zł*
- *liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej – 10.*

7. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 przyjęto Uchwałą Nr XI/104/16 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 15 kwietnia 2016r.

Sprawozdanie dotyczące stopnia osiągnięcia podanych wskaźników realizacji zadań oraz założeń Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za rok 2018:

Program realizuje cel główny dotyczący zmniejszenia skali zjawiska przemocy poprzez stworzenie spójnego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc poprzez następujące działania:

1. Zapewnienie wsparcia osobom oraz rodzinom dotkniętym przemocą domową

- 1.1 Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia

Wskaźnik: liczba podpisanych porozumień o współpracy z ośrodkami wsparcia – 1

Gmina Brusy ma aktualne porozumienie z Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi określające zasady udzielenia pomocy osobom potrzebującym z terenu miasta i gminy Brusy.

1.2 Zabezpieczenie ciągłości funkcjonowania Punktu Interwencji Kryzysowej (PIK)

Wskaźnik: liczba osobo/porad udzielonych w ramach Punktu Konsultacyjnego - 770

1.3 Rozwijanie sieci profesjonalnej pomocy osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc

Wskaźnik: liczba punktów profesjonalnej pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc – 1

Na terenie miasta i gminy Brusy działa Punkt Konsultacyjny z dyżurami specjalistów: 2 psychologów, prawnika, 2 terapeutów uzależnień.

1.4 Tworzenie i upowszechnianie informacji o podmiotach udzielających pomocy osobom/rodzinom z problemem przemocy

Wskaźnik: liczba informacji/publikacji o podmiotach udzielających pomocy - 2

Na stronie internetowej www.brusy.pl znajduje się corocznie aktualizowana baza Jednostek specjalistycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Województwie Pomorskim. Comiesięcznie aktualizowana jest także publikacja o dyżurach specjalistów w Punkcie Konsultacyjnym, która wywieszana jest w gablocie Urzędu Miejskiego, publikowana na stronie internetowej www.brusy.pl oraz przekazywana instytucjom pracującymi na rzecz rodzin.

2. Zapobieganie stosowaniu przemocy

2.1 Prowadzenie prac w zakresie motywowania i informowania o możliwości podjęcia leczenia odwykowego

Wskaźniki:

- liczba wniosków, które wpłynęły do GKRPA o wszczęcie postępowania zmierzającego do ustalenia czy osoba jest uzależniona od alkoholu - 32

- liczba wniosków skierowanych do sądu rejonowego o zobowiązanie do leczenia odwykowego – 19.

2.2 Utrzymanie standardów i procedur interweniowania i monitorowania zjawiska przemocy w rodzinie

Wskaźniki:

liczba posiedzeń ZI, grup roboczych - 4 spotkania merytoryczne/robocze i 21 spotkania Zespołu w celu powołania grup roboczych.

Liczba spotkań grup roboczych – 179.

Liczba osób objętych pomocą ZI – 127 osób, liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych – 40.

2.3 Zobowiązanie i motywowanie do korzystania z pomocy specjalistycznej

Wskaźniki:

- liczba osobo/porad udzielonych w ramach Punktu Konsultacyjnego - 770

- liczba programów korekcyjno - edukacyjnych - 0
- liczba uczestników programów korekcyjno-edukacyjnych – 7, w ramach programu korekcyjno – edukacyjnego organizowanego na obszarze miasta Brusy przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach

3. Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie

3.1 Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją, realizowanie programów szkolnych w zakresie profilaktyki przemocy

Wskaźniki:

- liczba programów w zakresie profilaktyki przemocy, szkoleń radzenia sobie z agresją, stresem - 2

- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach profilaktyki przemocy, szkoleniach radzenia sobie z agresją, stresem – ok. 300

- „Wirtualny świat – szanse i zagrożenia” – nt. cyberprzestępczości i cyberprzemocy (Sp im. Jana Pawła II w Brusach),

- „Cyberprzemoc” (SP im. Kard. S. Wyszyńskiego w Leśnie),

3.2 Realizacja szkoleń podnoszących umiejętności wychowawcze rodziców

Wskaźniki:

- liczba szkoleń podnoszących umiejętności wychowawcze rodziców – 10,

- liczba rodziców biorących udział w szkoleniach podnoszących umiejętności wychowawcze – społeczność rodziców szkół

- „Mądre dziecko” metody stymulowania prawidłowego rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym (realizator SP w Czyczkowach),

- prelekcja „Ścieżki edukacyjne po ukończeniu szkoły podstawowej – informacje dotyczące rekrutacji do szkół ponadpodstawowych” (SP im. Jana Pawła II w Brusach),

- kampanie informacyjne „10 Kroków – jak stać się lepszym rodzicem”, „Zagrożenia w sieci. Zapobieganie – reagowanie. Gry komputerowe. „Zagrożenia w Internecie”, „Wady i zalety gier komputerowych” (SP im. Jana Pawła II w Brusach),

- „Bądźmy poszukiwaczami Autorytetu” (SP w Kosobudach),

- „Razem dla zdrowia i bezpieczeństwa” program współpracy rodziców i wychowawców, „Kolorowy świat” – program przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom, warsztat „Użytki i uzależnienia” (SP w Zalesiu),

Dodatkowo lokalne szkoły prowadzą pedagogizację rodziców na bieżąco w ramach spotkań indywidualnych, a także szkoleń przeprowadzanych przez pracowników Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Chojnicach .

3.3 Wspieranie konstruktywnych form spędzania czasu wolnego

Wskaźnik:

liczba inicjatyw wspierających konstruktywne spędzanie czasu wolnego – 103.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- imprezy profilaktyczne w szkołach (z okazji Dnia Dziecka)
- impreza profilaktyczna z okazji Dnia Dziecka pn. „Nasz kolorowy trzeźwy świat”
- wypoczynek letni z programem profilaktycznym

Szkoły z terenu gminy Brusy prowadzą szereg zajęć pozalekcyjnych (edukacyjnych, kulturalnych, sportowych). Organizowały spotkania wigilijne dla uczniów i społeczności lokalnej, dzień rodziny, babci i dziadka, „Czytanie Remusa”, obchody Dnia Sportu, imprezy kulturalno – oświatowe dla społeczności lokalnych.

Centrum Kultury i Biblioteki w Brusach przeprowadziło szereg inicjatyw m.in. koncerty okolicznościowe, Międzynarodowy Festiwal Folkloru, happening czytelniczy Bruscrossing, Narodowe Czytanie, koło szachowe, rajdy rowerowe, zajęcia aerobiku.

3.4 Uczestniczenie w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych, prewencyjnych, informacyjnych

Wskaźnik:

liczba kampanii lokalnych i ogólnopolskich – 0

3.5 Stały monitoring zjawiska przemocy w rodzinie w gminie

Za stały monitoring zjawiska przemocy w gminie odpowiada Zespół Interdyscyplinarny – instytucje wchodzące w skład Zespołu – liczba rodzin poddanych monitoringowi - 40.

4. Podnoszenie kwalifikacji służb pracujących z rodzinami, w których występuje problem przemocy

4.1 Kontynuowanie prac ZI – współpraca służb w zakresie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Wskaźnik:

liczba posiedzeń ZI, grup roboczych - 4 spotkania merytoryczne/robocze i 21 spotkań Zespołu w celu powołania grup roboczych.

Liczba spotkań grup roboczych – 179.

Liczba osób objętych pomocą ZI/grup roboczych – 127 osoby, liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych – 40.

4.2 Organizowanie szkoleń, konferencji, warsztatów tematycznych dla osób, służb zajmujących się zawodowo problemem przemocy w rodzinie

Wskaźnik:

liczba szkoleń, warsztatów, konferencji – 2

Wskaźnik:

liczba uczestników szkoleń, warsztatów, konferencji - 11 (w tym superwizja dla osób pracujących obszarze przeciwdziałania przemocy – 10 osób, dialog motywujący – 2 osoby).

4.3 Zapewnienie dla kadry pracującej z rodzinami uwikłanymi w przemoc materiałów instruktażowych, publikacji naukowych, prasy tematycznej

Wskaźnik:

liczba i rodzaj materiałów specjalistycznych przeznaczonych dla zaangażowanej kadry - 0

4.4 Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu kadry

8. Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

W 2018 r., w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania", Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach objął dożywianiem 630 dzieci i uczniów. Dodatkowo 95 rodzin otrzymało pomoc finansową w formie zasiłków celowych na zakup żywności. Łączna wartość realizacji Programu to 190 000 zł (środki własne: 70 000 zł, dotacja z budżetu państwa: 120 000 zł).

9. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Brusy na lata 2016 – 2019

Na terenie Gminy Brusy obowiązuje Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Brusy na lata 2016 – 2019, uchwalony został przez Radę Miejską w Brusach Uchwałą nr X/91/16 z dnia 22 stycznia 2016r. w sprawie przyjęcia „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Brusy na lata 2016-2019” (opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego w dniu 4 kwietnia 2016 r. pod pozycją 1339). Realizację programu rozpoczęto w styczniu 2016r, zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2018r. poz. 2067 ze zm.) burmistrz co dwa lata sporządza sprawozdanie z realizacji Programu, które przedstawia Radzie Miejskiej. Uchwałą Nr XXVI/250/18 z dnia 28 marca 2018 r. Rada Miejska w Brusach przyjęła sprawozdania z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Brusy na lata 2016-2019”.

Program zawiera opis stanu rozpoznania zasobów dziedzictwa kulturowego, kierunki i formy działań, propozycje projektów rewitalizacji i rewaloryzacji obiektów zabytkowych.

W związku z nawałnicą, która przeszła nad gminą Brusy w nocy z 11 na 12 sierpnia 2017r. i skutków, jakie przedmiotowa nawałnica spowodowała dla zabytków na terenie gminy w 2019r. wykonana zostanie aktualizacja Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Brusy.

Gmina Brusy wyróżnia się bogactwem lokalnego dziedzictwa kultury niematerialnej. Jest ona kultywowana i promowana poprzez działalność szkół, bibliotek, sołectw, organizacji pozarządowych, twórców ludowych i zespołów muzyki ludowej. Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach proponuje bogaty kalendarz imprez promujących lokalną kulturę niematerialną (festiwale, koncerty, wieczory poetyckie, spotkania autorskie, konkursy itd.). W zakresie kultywowania języka kaszubskiego w skali całego regionu wyróżnia się działalność Kaszubskiego Liceum Ogólnokształcącego w Brusach uczącego języka kaszubskiego.

Lokalną muzykę i taniec ludowy zachowuje dla przyszłych pokoleń wywodzący się z Brus Kaszubski Zespół Folklorystyczny „Krėbane” oraz Teatr Obrzędu Ludowego „Zaboracy” działające przy Centrum Kultury i Biblioteki w Brusach. Lokalna historia kultywowana jest poprzez działalność organizacji pozarządowych. O średniowiecznych tradycjach Zaborów przypomina Stowarzyszenie Grupa Młodych Archeologów z Brus. Pamięć o bohaterach II wojny Światowej kultywuje Stowarzyszenie Miłośników Historii Gryfa Pomorskiego „CIS” z Męcikała.

Szkoły, Centrum Kultury i Biblioteki oraz liczne stowarzyszenia przypominają i promują twórczość lokalnych pisarzy i poetów, między innymi Anny Łajming, Stanisława Pestki tworzącego pod pseudonimem Jan Zbrzyca oraz Jana Karnowskiego. Twórczość Józefa Chełmowskiego pozostająca na pograniczu malarstwa, rzeźby ludowej oraz filozofii kultywuje między innymi rodzina artysty udostępniająca jego zbiory w otoczeniu domu rodzinnego.

Regionalne tradycje gospodarcze, przede wszystkim zbierania i przetwarzania runa leśnego i owoców, wykorzystują festyny ludowe organizowane przez poszczególne sołectwa np. Festyn Jabłkowy w Czyczkowach, Festyn Jagodowy w Wielkich Chełmach, Festyn Śliwkowy w Leśnie, Festyn Grzybowy w Męcikale. Sołectwa promują również dania kuchni lokalnej i tradycje kulinarne Zaborów.

Należy wspomnieć, że w 2018r. Gmina Brusy na wniosek Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Wszystkich Świętych w Brusach, udzieliła dotację w kwocie **50.000,00** zł na prace konserwatorskie obejmujące malowanie wnętrza kościoła p.w. Wszystkich Świętych w Brusach.

Główne założenia i priorytety Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami to dążenie do poprawy stanu zasobów dziedzictwa kulturowego z zachowaniem krajobrazu kulturowego Gminy oraz podwyższenie świadomości społecznej mieszkańców i właścicieli zabytkowych obiektów.

10. Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem planistycznym, określającym politykę rozwoju przestrzennego gminy oraz lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego. Nie jest ono przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Ustalenia studium są natomiast wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego co wynika z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945 z późn. zm.).

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brusy zatwierdzone Uchwałą nr IV-32/99 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 4 lutego 1999 r. sporządzone zostało w trybie już nieobowiązującej ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (j. t. Dz. U. Nr 15 poz.139 z 1999 r. z późn. zm.). Dokument ten spełnia wszystkie wynikające z tej ustawy przesłanki oraz stanowi obszerny materiał zawierający uwarunkowania i kierunki polityki przestrzennej gminy. W roku 2018 dokument ten nadal obowiązywał lecz był w trakcie zmiany do której przystąpiono Uchwałą Nr XIV/126/12 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 29 sierpnia 2012 r.

11. Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Brusy na lata 2018 – 2022

Mieszkaniowy zasób Gminy Brusy stanowią lokale mieszkalne w budynkach będących własnością Gminy oraz lokale w budynkach wspólnot mieszkaniowych gdzie Gmina Brusy posiada udziały.

Gmina posiada 84 mieszkań zlokalizowanych w 27 budynkach w tym 3 budynki objęte współwłasnością (wspólnoty mieszkaniowe). Aktualna liczba lokali mieszkalnych i socjalnych należących do Gminy Brusy wynosi 84 lokale w tym: liczba lokali mieszkalnych – 82 a lokali socjalnych - 2 w tym 4 lokale mieszkalne zlokalizowane w budynkach wspólnot i 4 w budynkach szkolnych. Lokale zlokalizowane są w 27 budynkach w tym 3 budynki objęte są współwłasnością (wspólnoty mieszkaniowe).

Lokale położone są w następujących miejscowościach:

Miejscowość	Budynki	Mieszkania
Brusy	9	34
Główczewice	1	2
Huta	1	6
Kosobudy	2	5
Leśno	3	11
Czarniż	1	5
Małe Glišno	1	2
Lubnia	1	4
Lubnia Wybudowanie	1	1
Małe Chełmy	2	4
Męcikał	1	1
Wielkie Chełmy	1	1
Czapiewice	2	4
Orlik	1	3
Razem:	27	84

Stan zasobu mieszkaniowego Gminy Brusy wynosi 84 w tym:

- a) liczba lokali mieszkalnych - 74

- b) liczba lokali socjalnych - 2
- c) liczba lokali w nieruchomościach, w których znajdują się wspólnoty mieszkaniowe - 4
- d) liczba lokali w nieruchomościach, w których znajdują się szkoły - 4

Największa koncentracja mieszkań występuje w 2-ch miejscowościach: tj. Brusy, Leśno. Pozostała substancja mieszkaniowa występuje w zabudowie rozproszonej na terenie dalszych 11 miejscowości. Przeważa niska zabudowa budynków, do 2-ch kondygnacji i małej kubaturze, przeciętnie od 2 do 8 mieszkań w budynku. Średnia powierzchnia lokalu mieszkalnego wynosi 40 m² powierzchni użytkowej.

Zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Brusy reguluje uchwały Nr XV/137/12 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 29 października 2012r. w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Brusy (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2012r. poz. 3756).

Natomiast gospodarowanie mieszkaniowym zasobem gminy Brusy reguluje uchwała Nr XXIV/231/18 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 26 stycznia 2018r. w sprawie uchwalenia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Brusy na lata 2018-2022”.

Powołana jest Komisja Mieszkaniowa m.in. wydaje opinie do złożonych wniosków, a Burmistrz Brus rozpatruje wnioski zaopiniowane przez Komisję.

W skład Komisji Mieszkaniowej wchodzi:

- 1) przedstawiciele Urzędu Miejskiego – 1 osoba (Magdalena Zakrzewska - Posieczek)
- 2) przedstawiciele Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – 1 osoba (Krystyna Cysewska)
- 3) przedstawiciele Gminnego Zarządu Oświaty – 1 osoba (Jacek Bruski)
- 4) przedstawiciele komisji stałych Rady Miejskiej – 1 osoba (Olgiert Chylewski)
- 5) przedstawiciele organizacji społecznych działających na terenie gminy Brusy – 2 osoby (Caritas - Władysława Pestka, Ewa Czapiewska)

Prace remontowe wykonane w 2018r. w budynkach komunalnych:

Główczewice 29 - częściowa naprawa i obróbka dekarska i wymiana orynnowania po nawałnicy

Huta 15 - malowanie korytarza

Kosobudy, ul. Czerska 11 - naprawa uszkodzonego dachu po nawałnicy

Leśno, ul. Królowej Marii Ludwiki 2 - - naprawa uszkodzonej kalenicy po nawałnicy

Lubnia, ul. Spółdzielcza 2 - prace remontowe budynku po nawałnicy: udrożnienie konstrukcji dachu, wymurowanie górnych rzędów cegieł, klejenie pęknięć, poprawienie luźnych cegieł

Czapiewice 36 - odbudowa budynku komunalnego w Czapiewicach w tym: remont dachu, który obejmuje wymianę pokrycia dachowego na blachodachówkę wraz z wymianą uszkodzonych elementów więźby dachowej; wymiana okien dachowych – 5szt., wykonanie orynnowania; wprowadzenie nowych oraz przemurzenie istniejących kominów; montaż ław kominarskich oraz śniegołapów; wymiana okien PCV oraz obsadzenie podokienników; wykonanie instalacji odgromowej; wykonanie zadaszenia nad wejściem; ułożenie płyt OSB.

Orlik 14 - ocieplenie lokalu mieszkalnego na poddaszu

Czarniż 16 - uporządkowanie terenu (ogrodzenia) przy budynku po nawałnicy

Lubnia Wybudowanie 17

- prace dakarskie- przedłużenie uszkodzonego komina po nawałnicy
- usługa remontowa: naprawa instalacji sanitarno-kanalizacyjnej
- remont dachu zniszczonego w wyniku nawałnicy w zakresie wymiany pokrycia dachowego, blachy trapezowej, opierzenia i orynnowania wraz z częściową wymianą konstrukcji

Wykonano remonty w świetlicach wiejskich w roku 2018 w następujących miejscowościach:

Kosobudy: malowanie sali głównej, kuchni

Zalesie: rozbudowa systemu alarmowego w celu umożliwienia zdalnego sprawdzania zabezpieczeń,

Czyczkowy: malowanie kuchni,

Małe Chełmy: malowanie pomieszczeń

Czarnowo: remont świetlicy(malowanie ścian, uzupełnienie ubytków lamperii) i usługa elektryczna (zmiana ogrzewania na elektryczne), oraz wymiana orynnowania po nawałnicy

Czarniż: malowanie sali i kuchni w świetlicy

Główczewice: malowanie świetlicy.

12. Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta i gminy Brusy na 2018 rok

Na terenie gminy Brusy w 2018 roku realizowany był „Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta i gminy Brusy na 2018 rok” przyjęty uchwałą nr XXV/242/18 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 9 marca 2018 r. zmieniony uchwałą nr XXXII/286/18 Rady Miejskiej w Brusach w dniu 18 października 2018 r. Głównymi celami powyższego programu było: zapobieganie bezdomności zwierząt, ograniczenie niekontrolowanego rozrodu psów i kotów, zapewnienie opieki nad zwierzętami bezdomnymi.

W ramach powyższego programu Gmina Brusy realizowała następujące zadania: zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt; opieka nad wolno żyjącymi kotami, w tym ewentualne ich dokarmianie; odławianie bezdomnych zwierząt; sterylizacja albo kastracja zwierząt w schronisku; poszukiwanie właścicieli dla bezdomnych zwierząt; usypianie ślepych miotów; zapewnienie miejsca dla bezdomnych zwierząt gospodarskich we wskazanym gospodarstwie rolnym; zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt; działania o charakterze edukacyjno-informacyjnym.

W 2018 r. na koszt Gminy Brusy zapewniono w schronisku opiekę dla 18 psów. Koszt opieki nad bezdomnymi zwierzętami w schronisku wyniósł 24.000,00 zł, a koszt usług weterynaryjnych w zakresie sterylizacji kotów, eutanazji i leczenia zwierząt poszkodowanych w wypadkach komunikacyjnych wyniósł 2.340,00 zł. Gmina Brusy w ubiegłym roku pokryła koszty zabiegów kastracji 2 kocurów wolnożyjących oraz 10 zabiegów sterylizacji kotek wolnożyjących.

Umowy zawarte przez Gminę Brusy w celu realizacji ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt i założeń programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt przedstawiają się następująco:

- 1) C.P.Z. sp. z o. o. Centrum Pomocy Zwierząt Schronisko Kościerzyna na wyłapywanie, umieszczenie w schronisku oraz opiekę nad bezdomnymi zwierzętami (obowiązywała do 31.07.2018 r.),
- 2) Fundacja „Animalsi” z siedzibą w Gdańsku - schronisko w Kościerzynie na wyłapywanie, umieszczenie w schronisku oraz opiekę nad bezdomnymi zwierzętami (obowiązywała od 01.08.2019 r.),
- 3) Gabinet Weterynaryjny „FUTRZAK” Katarzyna Dołębska z siedzibą w Parchowie w zakresie zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.

13. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Brusy na lata 2015 – 2020

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Brusy opracowany został w 2015 roku i przyjęty uchwałą nr XI/105/16 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 15 kwietnia 2016 r.

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Brusy (PGN) jest dokumentem strategicznym, który wyznacza kierunki dla gminy w zakresie działań w sektorze samorządu, społeczeństwa i usług. W ujęciu lokalnym zadaniem PGN jest uporządkowanie i organizacja działań podejmowanych przez gminę sprzyjających obniżeniu emisji zanieczyszczeń, dokonanie oceny stanu sytuacji w gminie w zakresie emisji gazów cieplarnianych wraz ze wskazaniem tendencji rozwojowych oraz dobór działań, które mogą zostać podjęte w przyszłości.

Celem strategicznym dokumentu jest poprawa stanu powietrza atmosferycznego przy zrównoważonym i efektywnym wykorzystaniu nośników energii poprzez wsparcie gospodarki niskoemisyjnej na terenie gminy Brusy. Osiągnięcie tego celu bezpośrednio wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców gminy. Głównym celem planowanych działań jest redukcja emisji gazów cieplarnianych wyrażona w Mg CO₂, redukcja zużycia energii finalnej wyrażona w MWh oraz zwiększenie udziału zużycia energii z odnawialnych źródeł w ogólnym zużyciu energii wyrażone w MWh.

Cel główny będzie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych:

- wzrost efektywności energetycznej obiektów ze szczególnym uwzględnieniem budynków mieszkalnych i gminnych,
- redukcja zanieczyszczeń szczególnie PM10, CO₂ pochodzących zwłaszcza z indywidualnych źródeł ciepła.

Dzięki uchwaleniu PGN Gmina Brusy ma możliwość ubiegania się o dofinansowanie szeregu działań ujętych w planie, w ramach perspektywy finansowej na lata 2014-2020.

Poniższa tabela przedstawia analizę zrealizowanych przedsięwzięć/zadań w 2018 roku, ujętych w obowiązującym Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Brusy.

Nr	Działanie	Realizator	Koszt [zł]	Źródła finansowanie	Szczegóły
1.	Termomodernizacja budynków szkolnych	Gmina Brusy	277.998	Środki własne Gminy	docieplenie ścian zewnętrznych styropianem
2.	Poprawa efektywności energetycznej oraz rozwój OZE w Chojnicko-Człuchowskim Miejskim Obszarze Funkcjonalnym – termomodernizacja budynku przedszkola w Brusach i Czyczkowach.	Gmina Brusy	1.758.873 (w tym dotacja 984.254)	Środki własne Gminy oraz zewnętrzne - dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w ramach RPO WP na lata 2014-2020.	docieplenie stropodachu, wymiana pokrycia dachowego (Czyczkowy), docieplenie ścian zewnętrznych, w tym fundamentowych, częściowa wymiana stolarki drzwiowej i okiennej, wymiana instalacji c.o. oraz c.w.u., wymiana instalacji elektrycznej, montaż ogniw fotowoltaicznych, modernizacja instalacji odgromowej
3.	Zakup i dostarczenie oraz montaż instalacji fotowoltaicznych dla budynków mieszkalnych z terenu Gminy Brusy w ramach zadania pn. Słońce źródłem pozyskiwania energii w gminach: Chojnice, Brusy, Czersk, Karsin i Konarzyny - mieszkańcy gminy Brusy	Projekt partnerski Gmina Chojnice, Gmina Brusy, Gmina Czersk, Gmina Konarzyny, Gmina Karsin	-	Środki własne mieszkańców oraz zewnętrzne - dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, Osi Priorytetowej 10 Energia, 10.3 Odnawialne źródła energii	zadanie w trakcie realizacji, w 2018 roku podpisano umowę o dofinansowanie zadania

14. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brusy na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brusy na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023” został sporządzony w 2016 roku w celu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska i został przyjęty uchwałą nr XI/97/16 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 15 kwietnia 2016 r. w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Brusy na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023”.

Celem programu jest przeprowadzenie analizy stanu obecnego środowiska naturalnego w gminie oraz określenie kierunków działań bieżących i długofalowych samorządu w zakresie ochrony środowiska. Program ochrony środowiska (POŚ) powinien stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brusy na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023 zawiera zasadnicze części: ocenę stanu środowiska wraz z podsumowaniem obecnego stanu środowiska – analiza SWOT, uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji POŚ na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym, kierunki

interwencji, cele oraz zadania dla Gminy Brusy z harmonogramem ich realizacji, a także opisuje narzędzia realizacji i monitorowania programu.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Brusy opisuje najważniejsze zagadnienia związane z ochroną środowiska w kontekście Gminy, w tym: analizę stanu środowiska przyrodniczego gminy w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pól elektromagnetycznych, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów geologicznych, gleb, gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów, zasobów przyrodniczych oraz zagrożeń poważnymi awariami.

W ramach licznych działań z zakresu ochrony środowiska Gmina Brusy w 2018 r. zakupiła czujnik jakości powietrza firmy Syngeos, który zamontowany jest na budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Brusach. Czujnik dokonuje pomiarów temperatury powietrza, wilgotności, ciśnienia oraz stężenia pyłów zawieszonych PM_{2,5} oraz PM₁₀. Wyniki pomiarów można obserwować m.in. na smartfonie za pośrednictwem aplikacji Syngeos.

Ponadto realizowane jest wiele zadań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, ochrony klimatu, powietrza i wód, edukacji ekologicznej w zakresie m.in. zasad prawidłowej segregacji odpadów.

Gospodarkę odpadami komunalnymi na terenie gminy Brusy określa m.in. regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Brusy zatwierdzony uchwałą nr XII/111/16 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 28 czerwca 2016 r. oraz uchwała nr XII/112/16 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów. Za odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy Brusy odpowiada Zakład Gospodarki Komunalnej w Brusach.

Koszty związane z gospodarką odpadami poniesione przez Gminę Brusy w 2018 r. wyniosły łącznie 1 511 501 zł i obejmowały głównie odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych oraz prowadzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Zestawienie kosztów za 2018 r. przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa zadania	Koszty [zł]
1.	Serwis i aktualizacja licencji oprogramowania do obsługi systemu gospodarki odpadami	3869
2.	Działania informacyjne i edukacyjne	1995
3.	Koszty związane z odbiorem i transportem odpadów, w tym prowadzenie PSZOK	762444
4.	Koszty związane z unieszkodliwianiem i odzyskiem odpadów	632789
5.	Wynagrodzenia osobowe + składki na ubezpieczenia, fundusz pracy	101722
6.	Materiały biurowe i przesyłki pocztowe	8682
Ogółem:		1511501

Wpływy z tytułu wnoszonych opłat w 2018 r. wyniosły 1 529 871 zł i były wyższe o 18371 zł niż koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Wobec tego zgodnie z art. 6r ust. 2a-2c ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach środki pochodzące z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które nie zostały wykorzystane w poprzednim roku budżetowym mogą być wykorzystane m.in. na usunięcie odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania

i magazynowania oraz na wyposażenie nieruchomości przeznaczonych do celów publicznych w pojemniki do zbierania odpadów komunalnych i ich opróżnianie.

Z tego też tytułu w 2018 roku środki w kwocie 44 007 zł pochodzące z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które nie zostały wykorzystane w 2017 roku przeznaczono na zakup pojemników do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

W 2018 roku Gmina Brusy osiągnęła wszystkie wymagane rozporządzeniami poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenie składowania ilości odpadów ulegających biodegradacji, które przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Wymagane do osiągnięcia poziomy wg rozporządzeń*	2018 rok	
		Wskaźnik z rozporządzeń* [%]	Wskaźnik osiągnięty przez gminę [%]
1	poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	≤40	10
2	poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła odebranych z obszaru gminy	30	34
3	poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne odebranych z obszaru gminy	50	66

* Dotyczy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz.U. z 2017 r., poz. 2412) oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 2167).

Źródło: Roczne sprawozdanie Burmistrza Brus z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi

Ww. wskaźniki obliczono w oparciu o dane z półrocznych sprawozdań przekazywanych przez firmy zajmujące się odbiorem odpadów z terenu gminy Brusy w 2018 r.

Pomimo, że w 2018 r. wymagane wskaźniki zostały przez Gminę Brusy osiągnięte to w dalszej perspektywie czasowej może pojawić się problem z osiągnięciem poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów opakowaniowych.

15. *Gminny program dotacji dla spółek wodnych*

Na podstawie uchwały Nr XXVIII/265/18 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 27 lipca 2018 roku w sprawie zasad udzielania spółkom wodnym dotacji celowej z budżetu Gminy Brusy, trybu postępowania w sprawie udzielenia dotacji i sposobu jej rozliczania Gmina Brusy udziela pomocy finansowej w postaci dotacji celowej na dofinansowanie działań związanych z wykonywaniem, bieżącym utrzymaniem oraz eksploatacją urządzeń służących do:

- melioracji wodnych oraz prowadzenia racjonalnej gospodarki na zmeliorowanych gruntach,
- ochrony przed powodzią,
- odwadniania gruntów zabudowanych lub zurbanizowanych.

W 2018 r. wnioski o dotacje celowe złożyły trzy spółki wodne działające na terenie gminy Brusy: Zrzeszenie Wodno-Łąkowe Spółka Wodna w Kosobudach, Spółka Wodna „Rów Czernicki” w Czyczkowach, Spółka Wodna Wielkie Chełmy – Krównia. W oparciu o Zarządzenie nr 826/18 Burmistrza Brus z dnia 28 września 2018 roku w sprawie przyznania spółkom wodnym z terenu Gminy Brusy dotacji celowej w 2018 r. spółkom wnioskującym przyznano dotację o łącznej wartości 22000 zł.

Zaplanowane zadania przez spółki zostały zrealizowane i rozliczone w terminie.

16. *Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych*

Zakład Gospodarki Komunalnej w Brusach w 2018 roku prowadził działania rozwojowe, modernizacyjne i inwestycyjne zrealizowane w 2018 r. ujęte w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2016 – 2022 w zakresie:

1. **Sieci wodociągowe:**

a) wybudowano nowy odcinek sieci w Żabnie w rejonie „Pałacu”

Zakres rzeczowy zadania: - sieć wodociągowa z rur PVC $\varnothing 90$ mm o długości 48 m,
Wartość środka trwałego - 4 598,76 zł.

b) wybudowano nowy odcinek sieci w Czarnizu (w drodze gminnej za świetlicą działka nr geod. 389/14)

Zakres rzeczowy zadania: - sieć wodociągowa z rur PVC $\varnothing 90$ mm o długości 102 m,
Wartość środka trwałego - 10 988,57 zł.

c) wybudowano nowy odcinek sieci w Męcikale ul. Dąbek, działka nr geod. 78/24,
Zakres rzeczowy zadania: - sieć wodociągowa z rur PVC $\varnothing 90$ mm o długości 124 m,
Wartość środka trwałego - 8 586,41 zł.

d) wybudowano nowy odcinek sieci w Czyczkowach ul. Podgórna.

Zakres rzeczowy zadania: - sieć wodociągowa z rur PVC $\varnothing 90$ mm o długości 94 m,
Wartość środka trwałego - 7 007,44 zł.

e) wybudowano nowy odcinek sieci w Męcikale ul. Myłofska (droga dojazdowa do posesji od ul. Myłofskiej – działka nr geod. 229/20)

Zakres rzeczowy zadania: - sieć wodociągowa z rur PVC $\varnothing 90$ mm o długości 35 m,
Wartość środka trwałego - 2 483,51 zł.

f) wybudowano nowy odcinek sieci w Męcikale ul. Mylofska (droga dojazdowa do posesji od ul. Mylofskiej – działka nr geod. 229/16

Zakres rzeczowy zadania: - sieć wodociągowa z rur PVC $\varnothing 90$ mm o długości 55 m,
Wartość środka trwałego - 2 483,51 zł.

g) wybudowano nowy odcinek sieci w Brusach ul. Derdowskiego (droga dojazdowa do posesji od ul. Derdowskiego – działki nr geod. 678/3, 680/7, 681/5, 682/6

Zakres rzeczowy zadania: - sieć wodociągowa z rur PVC $\varnothing 90$ mm o długości 86 m,
Wartość środka trwałego - 9 876,05 zł.

h) wybudowano nowy odcinek sieci z miejscowości Czyczkowy do miejscowości Czarnowo

- sieć wodociągowa z rur PE $\varnothing 110$ mm o długości 9,7 m,

Wartość środka trwałego - 337 340,82 zł.

i) wybudowano nowy odcinek sieci w miejscowości Brusy Jaglie droga - działki nr geod. 850, 60, 861/1.

Zakres rzeczowy zadania: - sieć wodociągowa z rur PE $\varnothing 90$ mm o długości 605 m,

Wartość środka trwałego - 53 485,11 zł.

j) wybudowano nowy odcinek sieci w Lubni ul. Dworcowa

Zakres rzeczowy zadania:

- sieć wodociągowa z rur PE $\varnothing 160$ mm o długości 1009,8 m,

- sieć wodociągowa z rur PE $\varnothing 110$ mm o długości 19,5 m,

- sieć wodociągowa z rur PE $\varnothing 90$ mm o długości 5,3 m,

- przyłącza wodociągowe z rur PE $\varnothing 40$ mm o długości 366,4 m,

(obejmuje wymianę przyłączy w pasie drogowym od sieci do granicy pasa drogowego)

W ramach tego zadania wyłączono z eksploatacji istniejący w złym stanie technicznym wodociąg $\varnothing 90$ mm w ul. Dworcowej.

Wartość środka trwałego - 432 291,57 zł.

2. Sieci kanalizacyjne:

a) wybudowano nowy odcinek sieci w Czarniżu (w drodze gminnej za świetlicą działka nr geod. 389/14)

Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna z rur PVC $\varnothing 200$ mm o długości 71 m,

Wartość środka trwałego - 12 198,97 zł.

b) wybudowano nowy odcinek sieci w Męcikale ul. Dąbek, działka nr geod. 78/24,

Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna z rur PVC $\varnothing 200$ mm o długości 128 m,

Wartość środka trwałego - 10 090,96 zł.

c) wybudowano nowy odcinek sieci w Czyczkowach ul. Podgórna.

Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna z rur PVC $\varnothing 200$ mm o długości 32 m,

Wartość środka trwałego - 3 487,30 zł.

d) wybudowano nowy odcinek sieci w Męcikale ul. Mylofska (droga dojazdowa do posesji od ul. Mylofskiej – działka nr geod. 229/20

Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna z rur PVC $\varnothing 200$ mm o długości 31 m,

Wartość środka trwałego - 4 247,30 zł.

e) wybudowano nowy odcinek sieci w Męcikale ul. Mylofska (droga dojazdowa do posesji od ul. Mylofskiej – działka nr geod. 229/16

Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna z rur PVC $\varnothing 200$ mm o długości 72 m,

Wartość środka trwałego - 8 930,20 zł.

f) wybudowano nowy odcinek sieci w Brusach ul. Derdowskiego (droga dojazdowa do posesji od ul. Derdowskiego – działka nr geod. 678/3, 680/7, 681/5, 682/6
Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna z rur PVC \varnothing 200 mm o długości 68,5 m,
Wartość środka trwałego - 9 823,95 zł.

g) wybudowano nowy odcinek sieci w miejscowości Czarniz przy drodze powiatowej (wjazd do miejscowości od strony Żabna)
Zakres rzeczowy zadania:
- sieć kanalizacyjna z rur PVC \varnothing 200 mm o długości 119 m,
- sieć kanalizacyjna z rur PE \varnothing 63 mm o długości 316 m,
- sieć kanalizacyjna z rur PE \varnothing 40 mm o długości 6 m, (trzy przyłącza kanalizacyjne ciśnieniowe)
- 3 przydomowe przepompownie ścieków
Wartość środka trwałego - 120 569,00 zł.

h) wybudowano nowy odcinek sieci w Lubni ul. Okrężna - działka nr geod. 296.
Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna z rur PVC \varnothing 200 mm o długości 95 m,
Wartość środka trwałego - 15 822,54 zł.

i) wybudowano nowe odcinki sieci kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej wraz z przydomowymi przepompowniami ścieków w miejscowościach:
- Lubnia, ul. Dworzec, działka nr geod. 36/7,
- Lubnia ul. Brzozowa, działka nr geod. 307/5
- Czapiewice, działka nr geod. 29/6,
- Męcikał Struga, ul. Nad Strugą, działka nr geod. 174/21,
- Brusy Wybudowanie, działka nr geod. 593/9,
- Brusy Wybudowanie, działka nr geod. 593/10
Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna z rur PE \varnothing 40 mm o długości 72 m,
- przydomowe przepompownie ścieków – 6 kpl.
Wartość środków trwałych - 33 347,20 zł.

j) wybudowano nowy odcinek sieci kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej w Gacniku wraz z przydomową przepompownią ścieków na działce nr geod. 555.
Zakres rzeczowy zadania: - sieć kanalizacyjna z rur PE \varnothing 40 mm o długości 245 m,
- przydomowa przepompownia ścieków – 1 kpl
Wartość środka trwałego - 19 315,36 zł.

3. Sprzęt i wyposażenie.

a) zakupiono samochód towarowo – osobowy volkswagen Caddy dla potrzeb brygady „Pogotowia wodociągowo - kanalizacyjnego”
Wartość środka trwałego - 73 106,43 zł.

b) zakupiono pompę głębinową typ SP 46-7 do ujęcia wody w Męcikale
Wartość środka trwałego - 11 139,74 zł.

c) zakupiono spektrofotometr typ DR 3900 do zakładowego laboratorium do badania parametrów ścieków.
Wartość środka trwałego - 10 311,52 zł.

d) zakupiono zestaw samojezdnej kamery do inspekcji sieci kanalizacyjnej w zakresie średnic 110-300 mm typ 9030 .

Wartość środka trwałego - 33 364,08 zł.

Z uwagi na możliwości realizacyjne Zakładu pozostałe zadania inwestycyjne ujęte w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2016 – 2022 przewidziane do realizacji w 2018 roku mają zabezpieczone środki i zostaną zakończone w 2019 roku.

17. Program Promocji i Profilaktyki Zdrowia Gminy Brusy „Pomóż swemu sercu”

Uchwałą Nr XVIII/180/17 Rada Miejska w Brusach w dniu 30 marca 2017 roku przyjęła Program Promocji i Profilaktyki Zdrowia Gminy Brusy „Pomóż swemu sercu” na lata 2017 - 2019. W ramach programu przeprowadzono szczepienia ochronne przeciwko grypie dla osób powyżej 65. roku życia za kwotę 13.600 zł (zaszczepiono 200 osób).

18. Program zapobiegania próchnicy i chorobom dziąseł u dzieci w wieku przedszkolnym gminy Brusy pn. Zdrowy ząbek”

Uchwałą Nr XXIV/210/13 Rada Miejska w Brusach w dniu 30 grudnia 2013 roku przyjęła Program zapobiegania próchnicy i chorobom dziąseł u dzieci w wieku przedszkolnym gminy Brusy pn. „Zdrowy ząbek” na lata 2014 – 2019.

Do postępowania na wyłonienie realizatora Programu zapobiegania próchnicy i chorobom dziąseł u dzieci w wieku przedszkolnym gminy Brusy pn. Zdrowy ząbek” nie zgłosił się żaden z podmiotów leczniczych. Planowana kwota 17.280 zł.

V. REALIZACJA UCHWAŁ RADY MIEJSKIEJ W BRUSACH

Realizacja uchwał podjętych przez Radę Miejską w Brusach w 2018 roku przez poszczególne wydziały, samodzielne stanowiska i jednostki organizacyjne przedstawia się następująco:

L.p.	Numer uchwały	Data podjęcia uchwały	Uchwała w sprawie	Stan realizacji uchwały
Wydział Budżetu i Finansów				
1.	XXIV/228/18	26.01.2018r.	uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Brusy na lata 2018-2027	zrealizowano
2.	XXIV/229/18	26.01.2018r.	uchwały budżetowej gminy Brusy na rok 2018	zrealizowano
3.	XXVI/247/18	28.03.2018r.	zaciągnięcia pożyczki z budżetu państwa na wyprzedzające finansowanie projektu pn. „Przebudowa drogi gminnej nr 206025G w miejscowościach Kosobudy i Kosobudy – Wybudowanie” realizowanego z udziałem środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na	zrealizowano

			rzecz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	
4.	XXVI/248/18	28.03.2018r.	zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Brusy na lata 2018-2027	zrealizowano
5.	XXVI/249/18	28.03.2018r.	zmiany w budżecie gminy Brusy na rok 2018	zrealizowano
6.	XXVII/255/18	06.06.2018r.	zatwierdzenia sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykonania budżetu za 2017 rok	zrealizowano
7.	XXVII/256/18	06.06.2018r.	udzielenia absolutorium Burmistrzowi Brusy z tytułu wykonania budżetu Gminy Brusy za 2017 rok	zrealizowano
8.	XXVII/258/18	06.06.2018r.	zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Brusy na lata 2018-2027	zrealizowano
9.	XXVII/259/18	06.06.2018r.	zmiany w budżecie gminy Brusy na rok 2018	zrealizowano
10.	XXVII/260/18	06.06.2018r.	emisji obligacji komunalnych oraz określenia zasad ich zbywania, nabywania i wykupu	zrealizowano
11.	XXVII/261/18	06.06.2018r.	udzielenia dotacji celowej z budżetu Gminy Brusy na realizację zadania pn. „Poprawa efektywności systemu opieki zdrowotnej poprzez przebudowę, rozbudowę i doposażenie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Szpitalu Specjalistycznym im. J. K. Łukowicza w Chojnicach”	zrealizowano
12.	XXIX/268/18	03.08.2018r.	zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Brusy na lata 2018-2027	zrealizowano
13.	XXIX/269/18	03.08.2018r.	zmiany w budżecie gminy Brusy na rok 2018.	zrealizowano
14.	XXX/270/18	07.09.2018r.	zmiany w budżecie gminy Brusy na rok 2018.	zrealizowano
15.	XXXI/273/18	05.10.2018r.	zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Brusy na lata 2018-2027	zrealizowano
16.	XXXI/274/18	05.10.2018r.	zmiany w budżecie gminy Brusy na rok 2018.	zrealizowano
17.	XXXI/275/18	05.10.2018r.	podstawowych parametrów przyjętych do prac nad budżetem gminy Brusy na 2019 rok	zrealizowano
18.	XXXI/276/18	05.10.2018r.	przyznania dotacji z budżetu gminy dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Małych Chelmach	zrealizowano
19.	XXXI/277/18	05.10.2018r.	przyznania dotacji z budżetu gminy dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Zalesiu	zrealizowano
20.	XXXII/281/18	18.10.2018r.	zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Brusy na lata 2018-2027	zrealizowano
21.	XXXII/282/18	18.10.2018r.	zmiany w budżecie gminy Brusy na rok 2018.	zrealizowano
22.	II/20/18	29.11.2018r.	zmiany w budżecie gminy Brusy na rok 2018.	zrealizowano
23.	II/21/18	29.11.2018r.	zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Brusy na lata 2018-2027	zrealizowano
24.	II/22/18	29.11.2018r.	podatku od nieruchomości	w trakcie realizacji
25.	II/23/18	29.11.2018r.	wysokości stawek podatków od środków transportowych	w trakcie realizacji
26.	II/24/18	29.11.2018r.	wprowadzenia opłaty miejscowej	w trakcie realizacji
27.	II/25/18	29.11.2018r.	wprowadzenia opłaty targowej	w trakcie realizacji
28.	III/26/18	21.12.2018r.	uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Brusy na lata 2019-2027	w trakcie realizacji

29.	III/27/18	21.12.2018r.	uchwały budżetowej Gminy Brusy na 2019 rok	w trakcie realizacji
30.	III/28/18	21.12.2018r.	zmiany w budżecie gminy Brusy na rok 2018.	zrealizowano
Wydział Gospodarki Przestrzennej				
31.	XXIV/231/18	26.01.2018r.	uchwalenia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Brusy na lata 2018-2022”	w trakcie realizacji
32.	XXIV/232/18	26.01.2018r.	przedłużenia umowy dzierżawy gruntów rolnych z najemcami budynków komunalnych działek w Orliku i Kosobudach	w trakcie realizacji
33.	XXIV/233/18	26.01.2018r.	dzierżawy nieruchomości w Rudzinach	w trakcie realizacji
34.	XXVI/251/18	28.03.2018r.	sprzedaży nieruchomości komunalnej w Orliku w drodze bezprzetargowej;	zrealizowano
35.	XXVI/252/18	28.03.2018r.	zaliczenia dróg i ulic do kategorii dróg gminnych	zrealizowano
36.	XXVII/262/18	06.06.2018r.	nadania nazw ulic osiedlowych w Brusach	zrealizowano
37.	XXVII/264/18	06.06.2018r.	wystosowania apelu dotyczącego dróg wojewódzkich nr 235 i nr 236	zrealizowano
38.	XXX/272/18	07.09.2018r.	wzniesienia pomnika upamiętniającego Mieszkańców Gminy Brusy deportowanych do Związku Radzieckiego	straciła moc uchwałą Nr XXXII/285/18 z dnia 18.10.2018r.
39.	XXXI/278/18	05.10.2018r.	wskazania wstępnych miejsc lokalizacji przystanków komunikacyjnych na terenie gminy Brusy w miejscowości Rolbik i Lendy	zrealizowano
40.	XXXI/279/18	05.10.2018r.	aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brusy zatwierdzonego uchwałą Nr IV-32/99 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 4 lutego 1999 r. oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na terenie miasta i gminy Brusy	zrealizowano
41.	XXXII/285/18	18.10.2018r.	wzniesienia pomnika upamiętniającego Mieszkańców Gminy Brusy deportowanych do Związku Sowieckiego	zrealizowano
Wydział Środowiska i Rolnictwa				
43.	XXIV/235/18	26.01.2018r.	zniesienia formy ochrony z części pomnika przyrody w miejscowości Orlik, gmina Brusy	zrealizowano
44.	XXV/241/18	09.03.2018r.	zniesienia formy ochrony drzewa uznanego za pomnik przyrody w miejscowości Giełdon, gmina Brusy;	zrealizowano
45.	XXV/242/18	09.03.2018r.	przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta i gminy Brusy na 2018 rok	straciła moc uchwałą Nr XXXII/286/18 z dnia 18.10.2018r.
46.	XXVIII/265/18	27.07.2018r.	udzielania spółkom wodnym dotacji celowej z budżetu Gminy Brusy, trybu postępowania w sprawie udzielenia dotacji i sposobu jej rozliczania	zrealizowano

47.	XXXI/280/18	05.10.2018r.	uzgodnienia zakresu prac pielęgnacyjnych i konserwacyjnych pomników przyrody z terenu Gminy Brusy	w trakcie realizacji
48.	XXXII/286/18	18.10.2018r.	przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie miasta i gminy Brusy na 2018 rok	zrealizowano
49.	II/16/18	29.11.2018r.	wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty.	w trakcie realizacji
Wydział Inwestycji i Funduszy Zewnętrznych				
50.	XXVI/246/18	28.03.2018r.	udzielenia pomocy finansowej na rzecz Powiatu Chojnickiego na realizację przedsięwzięcia pn.: „Przebudowa drogi powiatowej nr 2617G w miejscowości Lubnia”;	zrealizowano
51.	XXVI/250/18	28.03.2018r.	przyjęcia sprawozdania z realizacji „Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Brusy na lata 2016-2019”;	zrealizowano
Wydział Organizacyjno – Prawny				
52.	XXV/243/18	09.03.2018r.	podziału miasta i gminy Brusy na okręgi wyborcze, ustalenia ich granic i numerów oraz liczby radnych wybieranych w każdym okręgu wyborczym	zrealizowano
53.	XXV/244/18	09.03.2018r.	podziału miasta i gminy Brusy na stałe obwody głosowania, ustalenia ich numerów, granic oraz siedzib obwodowych komisji wyborczych	zrealizowano
54.	XXVI/245/18	28.03.2018r.	planów pracy komisji stałych Rady Miejskiej w Brusach na 2018 rok	zrealizowano
55.	XXVII/263/18	06.06.2018r.	ustalenia wysokości opłaty za wpis do rejestru żłobków i klubów dziecięcych	zrealizowano
56.	XXVIII/267/18	27.07.2018r.	zmiany wynagrodzenia Burmistrza Brus	zrealizowano
57.	XXX/271/18	07.09.2018r.	ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz wskazania miejsc publicznych stanowiących odstępstwo od zakazu ich spożywania	zrealizowano
58.	XXXII/287/18	18.10.2018r.	Statutu Gminy Brusy	zrealizowano
59.	I/1/18	19.11.2018r.	wyboru Przewodniczącego Rady Miejskiej w Brusach	zrealizowano
60.	I/2/18	19.11.2018r.	rozszerzenia porządku obrad I sesji Rady miejskiej w Brusach	zrealizowano
61.	I/3/18	19.11.2018r.	określenia liczby Wiceprzewodniczących Rady Miejskiej w Brusach	zrealizowano

62.	I/4/18	19.11.2018r.	wyboru Wiceprzewodniczących Rady Miejskiej w Brusach	zrealizowano
63.	I/5/18	19.11.2018r.	powołania komisji stałych Rady Miejskiej w Brusach	zrealizowano
64.	I/6/18	19.11.2018r.	wyboru przewodniczących komisji stałych Rady Miejskiej w Brusach	zrealizowano
65.	I/7/18	19.11.2018r.	określenia liczby członków komisji stałych Rady Miejskiej w Brusach	zrealizowano
66.	I/8/18	19.11.2018r.	ustalenia składu osobowego komisji stałych Rady Miejskiej w Brusach	zrealizowano
67.	I/9/18	19.11.2018r.	wyboru Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Brusach	zrealizowano
68.	I/10/18	19.11.2018r.	określenia liczby członów Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Brusach	zrealizowano
69.	I/11/18	19.11.2018r.	składu osobowego Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Brusach	zrealizowano
70.	I/12/18	19.11.2018r.	wyboru Przewodniczącego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miejskiej w Brusach	zrealizowano
71.	I/13/18	19.11.2018r.	określenia liczby członów Komisji Wniosków i Petycji Rady Miejskiej w Brusach	zrealizowano
72.	I/14/18	19.11.2018r.	składu osobowego Komisji Wniosków i Petycji Rady Miejskiej w Brusach	zrealizowano
73.	II/17/18	29.11.2018r.	zmiany uchwały w sprawie Statutu Gminy Brusy	zrealizowano
74.	II/18/18	29.11.2018r.	zmian w statutach Sołectw i Osiedli Gminy Brusy	zrealizowano
75.	II/19/18	29.11.2018r.	wynagrodzenia Burmistrza Brus	zrealizowano
76.	III/31/18	21.12.2018r.	przekazania do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku skargi Prokuratora Rejonowego w Chojnicach w przedmiocie zaskarżenia w części Uchwały Nr XII/111/2016 z dnia 28 czerwca 2016r. Rady Miejskiej w Brusach w sprawie przyjęcia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Brusy	zrealizowano
Pełnomocnik Burmistrza ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii				
77.	XXIV/230/18	26.01.2018r.	Przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018r.	zrealizowano
78.	XXXII/284/18	18.10.2018r.	Przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019r.	w trakcie realizacji
Pełnomocnik Burmistrza ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami				
79.	XXXII/283/18	18.10.2018r.	Przyjęcia Roczego Programu Współpracy Gminy Brusy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na terenie gminy Brusy na 2019 rok	w trakcie realizacji

Gminny Zarząd Oświaty				
80.	XXIV/236/18	26.01.2018r.	ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla placówek wychowania przedszkolnego i szkół, dla których Gmina Brusy jest organem rejestrującym	w trakcie realizacji
81.	XXIV/237/18	26.01.2018r.	wyrażenia zgody na udzielenie dotacji w wysokości wyższej dla niepublicznych przedszkoli, dla których Gmina Brusy jest organem rejestrującym	w trakcie realizacji
82.	XXIV/238/18	26.01.2018r.	ustalenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w prowadzonych przez Gminę Brusy publicznym przedszkolu, publicznych innych formach wychowania przedszkolnego i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych	w trakcie realizacji
83.	XXIV/239/18	26.01.2018r.	określenia kryteriów przyjęcia kandydatów do publicznego przedszkola, publicznych innych form wychowania przedszkolnego i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Brusy	w trakcie realizacji
84.	XXVI/254/18	28.03.2018r.	wskazania miejsca realizacji obowiązku szkolnego uczniom niektórych oddziałów klasy III i uczniom niektórych oddziałów klasy VI Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Brusach, uczniom oddziału klasy VI Szkoły Podstawowej w Czapiewicach oraz uczniom oddziału klasy VI Szkoły Podstawowej w Męcikale, w roku szkolnym 2018/2019	zrealizowana
85.	XXVIII/266/18	27.07.2018r.	zmiany uchwały Nr XI/193/09 Rady Miejskiej w Brusach z dnia 05 marca 2009 roku w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: motywacyjnego, funkcyjnego i za warunki pracy oraz niektórych innych składników wynagrodzenia	w trakcie realizacji
Zakład Gospodarki Komunalnej				
86.	XXV/240/18	09.03.2018r.	uchwalenie wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych Zakładu Gospodarki Komunalnej w Brusach na lata 2016-2022	w trakcie realizacji
87.	II/15/18	29.11.2018r.	przekazania do zaopiniowania organowi regulacyjnemu projektu regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Brusy	zrealizowano
Centrum Kultury i Biblioteki im Jana Karnowskiego w Brusach				
88.	XXVI/253/18	28.03.2018r.	uchwalenia Strategii Rozwoju Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach do roku 2023	zrealizowano

89.	XXVII/257/18	06.06.2018r.	zatwierdzenia sprawozdania finansowego Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach za 2017 rok	zrealizowano
Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach				
90.	III/29/18	21.12.2018r.	podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 -2023	w trakcie realizacji
91.	III/30/18	21.12.2018r.	ustanowienia programu osłonowego gminy Brusy „Posiłek dla dzieci i uczniów” na lata 2019-2023	w trakcie realizacji

VI. DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA

1. Inwestycje kontynuowane z lat poprzednich.

L.p.	Nazwa i opis zadania	Wykonanie w 2018 r. (zł)
1.	Wykupy gruntów pod drogi gminne i inne cele komunalne.	571.189
2.	Budowa drogi gminnej w Żabnie (w tym fundusz sołecki sołectwa Żabno – 19.415) – odcinek długości 100m o nawierzchni asfaltowej.	77.152
3.	Dotacja celowa na dofinansowanie budowy hospicjum w Chojnicach.	50.000
4.	Pomorskie Szlaki Kajakowe – szlakiem Zbrzycy i Brdy. W ramach projektu w 7 lokalizacjach na terenie gminy wybudowano infrastrukturę kajakową. Jako kontynuacja projektu prowadzona będzie jego promocja. Zadanie dofinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach RPO WP na lata 2014-2020.	1.795.084 (w tym dotacja 1.409.435)

2. Inwestycje zakończone w 2018 roku.

L.p.	Nazwa i opis zadania	Wykonanie w 2018 r. (zł)
1.	Modernizacja drogi transportu rolnego Lubnia – Zalesie – wykonano nawierzchnię asfaltową długości 850m, szerokości 4m. Zadanie dofinansowane ze środków Samorządu Województwa Pomorskiego.	820.140 (w tym dotacja 221.490)
2.	Przestrzeń dla aktywności – zagospodarowanie przestrzeni publicznej we wsi Kinice. Zadanie dofinansowane ze środków Samorządu Województwa Pomorskiego.	13.997 (w tym dotacja 10.000)
3.	Przebudowa nawierzchni ulicy Leśnej w Czyczkowach (w tym fundusz sołecki sołectwa Czyczkowy – 32.258) – nawierzchnia asfaltowa o długości 56m.	62.258
4.	Budowa zjazdu z drogi gminnej w Wielkich Chełmach (w tym fundusz sołecki sołectwa Wielkie Chełmy – 29.825) – zjazd długości 60m o nawierzchni z kostki betonowej.	81.180
5.	Modernizacja nawierzchni odcinka drogi gminnej w Małych Chełmach (w tym fundusz sołecki sołectwa Małe Chełmy – 22.357) – odcinek długości 100m o nawierzchni asfaltowej.	82.357

6.	Przebudowa ulicy Leśnej w Kinicach (w tym fundusz sołecki sołectwa Kinice – 10.000) – odcinek długości 200m o nawierzchni asfaltowej.	129.367
7.	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Kosobudy i Kosobudy-Wybudowanie. Powstała droga o nawierzchni asfaltowej o długości ponad 2,6km. Zadanie dofinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach PROW na lata 2014-2020.	3.984.745 (w tym dotacja 2.184.847)
8.	Budowa ulic: Tęczowej, Spokojnej, Krótkiej i Granicznej w Brusach oraz przebudowa drogi gminnej w miejscowości Brusy-Wybudowanie. Zadanie dofinansowane w ramach Rządowego Programu na rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej.	3.027.294 (w tym dotacja 1.776.094)
9.	Rozbudowa drogi Małe Chełmy – Rolbik. Zadanie obejmowało wykonanie nawierzchni asfaltowej na odcinku długości 4,9km. Zadanie realizowane w partnerstwie z Nadleśnictwem Przymuszewo, które pozyskało dofinansowanie ze środków Funduszu Leśnego.	3.090.098 (w tym dotacja 1.847.000)
10.	Opracowanie dokumentacji projektowej budowy drogi Czarniż – Giełdon.	2.800
11.	Odbudowa ścieżki rowerowej Żabno – Męcikał. Zadanie dofinansowane ze środków budżetu państwa przeznaczonych na odbudowę infrastruktury uszkodzonej w wyniku nawałnicy.	897.900 (w tym dotacja 718.320)
12.	Odbudowa budynku komunalnego w Czapiewicach. Zadanie dofinansowane ze środków Fundacji ENEA.	106.709 (w tym dotacja 99.709)
13.	Zakup nożyc hydraulicznych do cięcia. Zadanie dofinansowane z Funduszu Sprawiedliwości.	14.500 (w tym dotacja 14.355)
14.	Termomodernizacja budynków szkolnych.	277.998
15.	Zakup pieca konwekcyjno-parowego.	17.856
16.	„Poprawa efektywności systemu opieki zdrowotnej poprzez przebudowę, rozbudowę i doposażenie Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Szpitalu Specjalistycznym w Chojnicach” – dotacja dla szpitala na realizację projektu.	50.000
17.	Dotacja celowa na dofinansowanie budowy hospicjum w Chojnicach.	50.000
18.	Budowa oświetlenia ulicznego w Lubni na ul. Dworcowej.	362.724
19.	Odbudowa 6 wiat rekreacyjnych w miejscowościach: Czyczkowy (1szt.), Głowczewice (2szt.), Małe Gliśno (1szt.), Kosobudy (1szt.) i Leśno (1szt.). Zadanie dofinansowane ze środków budżetu państwa przeznaczonych na odbudowę infrastruktury uszkodzonej w wyniku nawałnicy.	180.944 (w tym dotacja 144.674)
20.	Poprawa efektywności energetycznej oraz rozwój OZE w Chojnicko-Człuchowskim Miejskim Obszarze Funkcjonalnym – termomodernizacja budynku przedszkola w Brusach i Czyczkowach. Zadanie dofinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach RPO WP na lata 2014-2020.	1.758.873 (w tym dotacja 984.254)
21.	Modernizacja stadionu w Brusach. Zadanie dofinansowane ze środków Ministerstwa Sportu.	3.419.673 (w tym dotacja 1.000.000)
22.	Czyste powietrze dla gminy Brusy. Zadanie obejmowało wymianę pieców c.o. na ekologiczne w indywidualnych gospodarstwach domowych. W 2018 roku wymieniono 12 kotłów. Zadanie dofinansowane ze środków WFOŚiGW w Gdańsku.	70.175 (w tym dotacja 50.125)

3. Inwestycje rozpoczęte w 2018 roku.

L.p.	Nazwa i opis zadania	Wykonanie w 2018 r. (zł)
1.	Budowa drogi transportu rolnego Wielkie Chełmy – Krównia – opracowano dokumentację projektową na odcinek długości 1,0km.	12.350
2.	Przebudowa drogi powiatowej nr 2617G w Lubni – pomoc finansowa dla Powiatu Chojnickiego.	753.127
3.	Budowa drogi Zalesie – Lubnia – opracowano dokumentację projektową.	82.878
4.	Budowa żłobka w Brusach – opracowanie dokumentacji projektowej.	76.986

5.	Modernizacja boiska treningowego wraz z zakupem sprzętu i zagospodarowaniem terenu. Zadanie dofinansowane ze środków Ministerstwa Sportu w ramach Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej – dotacja zostanie wykorzystana w 2019 roku.	145.265
6.	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej Brusy – Żabno. Zadanie dofinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach PROW na lata 2014-2020.	840.286 (w tym dotacja 408.207)
7.	Ochrona różnorodności biologicznej w gminach Brusy i Konarzyny. W przypadku gminy Brusy projekt dotyczy rewaloryzacji parku w Wielkich Chełmach, gdzie w 2018r. zamontowano 17 budek dla nietoperzy oraz wykonano monitoring stanu parkowej populacji nietoperzy. Zadanie dofinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach PROW na lata 2014-2020.	29.291 (w tym dotacja 24.897)
8.	Przebudowa drogi gminnej Żabno – Kosobudy. W ramach zadania powstanie nawierzchnia asfaltowa na długości ok. 4km. Zadanie dofinansowane ze środków budżetu państwa w ramach programu wieloletniego pod nazwą „Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”.	10.133.377 (w tym dotacja 3.000.000)
9.	Budowa Otwartych Stref Aktywności. Zadanie obejmuje wykonanie siłowni zewnętrznych w 4 lokalizacjach: Czyczkowy, Kosobudy, Męcikał i Leśno. Zadanie dofinansowane ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki. W 2018 roku opracowana została dokumentacja projektowa zadania. Dotacja zostanie rozliczona w 2019 roku.	6.192

VII. WYKONANIE FUNDUSZU SOŁECKIEGO

Nazwa Sołectwa	Nazwa zadania, przedsięwzięcia	Plan wydatków na dzień 31.12.2018 r. (w zł)
BRUSY - JAGLIE	Wyposażenie terenu rekreacyjno-sportowego	4 161,00
	Wykonanie dokumentacji projektowej budowy drogi gminnej w kierunku Żabna w sołectwie Brusy - Jaglie	11 950,00
		16 111,00
BRUSY - WYBUDOWANIE	Naprawa nawierzchni dróg gminnych w sołectwie Brusy - Wybudowanie	3 700,00
		300,00
	Budowa oświetlenia drogowego w sołectwie Brusy	17 723,00
		21 723,00
CZAPIEWICE	Budowa drogi gminnej	13 390,00
	Zakup tablic kierunkowych służących jako drogowskazy do posesji	5 512,00

	Odnowienie stołów w świetlicy wiejskiej w Czapiewicach	3 500,00
		22 402,00
CZARNIŻ	Projektowanie i budowanie oświetlenia drogowego	21 407,00
		21 407,00
CZARNOWO	Naprawa nawierzchni drogi gminnej	9 300,00
		700,00
	Modernizacja świetlicy w Czarnowie	9 189,00
		19 189,00
CZYCZKOWY	Przebudowa nawierzchni ulicy Leśnej w sołectwie Czyczkowy	32 258,00
	Doposażenie świetlicy wiejskiej	13 000,00
		45 258,00
GACNIK	Naprawa nawierzchni dróg gminnych w sołectwie Gacnik	14 504,00
		1 381,00
		15 885,00
GLÓWCZEWICE	Naprawa nawierzchni dróg gminnych	14 200,00
		1 296,00
	Zagospodarowanie terenu rekreacyjno - sportowego	4 100,00
		19 596,00
HUTA	Naprawa nawierzchni dróg	19 800,00
		1 742,00
		21 542,00
KINICE	Przebudowa nawierzchni ul. Leśnej w Kinicach	10 000,00
	Zakup nagłośnienia do świetlicy	3 000,00
	Przestrzeń dla aktywności- zagospodarowanie przestrzeni publicznej we wsi Kinice	4 017,00
		17 017,00

KOSOBUDY	Naprawa nawierzchni dróg gminnych	4 600,00
		400,00
	Projektowanie ul. Kościelnej i parkingu przy ul. Czerskiej	30 000,00
	Projektowanie oświetlenia drogowego	9 045,00
	Wyposażenie terenu rekreacyjno-sportowego	670,00
		44 715,00
LEŚNO	Naprawa ul. Ogrodowej w Leśnie	23 258,00
		7 363,00
	Naprawa nawierzchni drogi gminnej	7 363,00
	Wykonanie dokumentacji projektowej szatni sportowej dla zawodników	14 637,00
		45 258,00
LUBNIA	Naprawa nawierzchni dróg publicznych	8 100,00
		658,00
	Doposażenie terenu rekreacyjno-sportowego	3 204,00
	Budowa oświetlenia drogowego	33 296,00
		45 258,00
MAŁE CHELMY	Remont nawierzchni asfaltowej poprzez nałożenie nowej warstwy asfaltu na drodze gminnej w Małych Chelmach	22 357,00
		22 357,00
MAŁE GLIŚNO	Budowa oświetlenia drogowego	15 000,00
		3 917,00
	Doposażenie terenu rekreacyjnego sportowego i świetlicy.	3 917,00
		18 917,00
MĘCIKAŁ	Budowa ul. Długiej w Męcikale	42 497,00
		42 497,00

ORLIK	Naprawa nawierzchni dróg gminnych	23 300,00
		2 044,00
		25 344,00
PRZYMUSZEWO	Naprawa nawierzchni dróg gminnych	18 470,00
		1 534,00
		20 004,00
ROLBIK	Naprawa nawierzchni dróg gminnych	19 200,00
		1 709,00
		20 909,00
SKOSZEWO	Budowa oświetlenia drogowego w sołectwie Skoszewo	11 721,00
		11 721,00
WIELKIE CHEŁMY	Budowa zjazdu z drogi gminnej	29 825,00
		29 825,00
ZALESIE	I Naprawa nawierzchni dróg gminnych	35 200,00
		3 405,00
		38 605,00
ŻABNO	I Naprawa nawierzchni dróg gminnych	19 415,00
		19 415,00

VIII. PRZYMALEŻNOŚĆ GMINY DO STOWARZYSZEŃ I ZWIĄZKÓW MIEDZYGMINNYCH ORAZ MIASTA PATNERSKIE

Związek Miast Polskich

Uchwałą Rady Miejskiej w Brusach Nr XXVII-146/97 z dnia 10 kwietnia 1997 roku Gmina Brusy przystąpiła do Związku Miast Polskich z siedzibą w Poznaniu. Celem organizacji jest wspieranie polskich miast w działaniach na rzecz rozwoju społecznego i gospodarczego oraz upowszechnianie dobrych praktyk nowoczesnego i innowacyjnego zarządzania samorządowymi wspólnotami mieszkańców. ZMP współpracuje z wieloma podmiotami publicznymi i prywatnymi po to, by stwarzać miastom jak najlepsze warunki dla świadczenia przez nie usług publicznych najwyższej jakości.

Stowarzyszenia Samorządów Polskich Współdziałających z Parkami Narodowymi oraz Samorządów posiadających na swym terenie inne obszary prawnie chronione

29 maja 2014 r. Gmina Brusy uchwałą Nr XXVII/242/14 Rady Miejskiej w Brusach przystąpiła do Stowarzyszenia Samorządów Polskich Współdziałających z Parkami Narodowymi oraz Samorządów posiadających na swym terenie inne obszary prawnie chronione. Burmistrz Brus od 2015 r. do 2018 r. pełnił funkcję członka zarządu. Od 2018 r. jest Przewodniczącym Zarządu Stowarzyszenia. Głównym celem działalności Stowarzyszenia jest likwidacja źródeł konfliktów na styku: tereny prawnie chronione, a społeczności lokalne, poprzez kształtowanie prawa i świadomości społecznej. Członkowie Stowarzyszenia przyjęli za pewnik, że ochrona przyrody jest bezwzględnie konieczna, ale nie może ona odbywać się kosztem i z naruszeniem praw społeczności lokalnej, samorządów oraz podmiotów działających na danym terenie.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Sandry Brdy”

Gmina Brusy jest współzałożycielem tego stowarzyszenia. Rada Miejska uchwałą Nr XIII/141/2008 z dnia 24 czerwca 2008 roku wyraziła wolę utworzenia Lokalnej Grupy Działania „Sandry Brdy” z udziałem Gminy Brusy.

Kierunek działalności LGD polega na działalności na rzecz stymulowania rozwoju gospodarczego, opartego głównie na turystyce, tworzeniu miejsc pracy oraz działalności na rzecz zrównoważonego ekorozwoju, w ramach którego działalność człowieka jest zgodna z zasadami poszanowania i dbałości o środowisko naturalne.

Stowarzyszenie Wdzydzko – Charzykowska Lokalna Grupa Rybacka „Morenka”

Uchwałą Rady Miejskiej w Brusach Nr XXVIII/246/09 z dnia 4 grudnia 2009 r. Gmina Brusy przystąpiła do Stowarzyszenia Wdzydzko – Charzykowska Lokalna Grupa Rybacka „Morenka”. Głównym celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz poprawy sytuacji społecznej i gospodarczej sektora rybackiego oraz społeczności lokalnej obszaru objętego realizacją Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich a w szczególności:

- minimalizacja zaniku sektora rybackiego;
- zwiększenie potencjału społecznego, gospodarczego i turystycznego regionu;
- promocja obszaru i zwiększenie jego atrakcyjności inwestycyjnej;
- koordynacja działań na rzecz ekologii, ochrony środowiska i gospodarki poprzez:
- ochronę zasobów wodnych,
- poprawę jakości wód powierzchniowych,
- zwiększenie pojemności wodnej regionu,
- utrzymanie stanowisk chronionych gatunków roślin i zwierząt,
- ochronę siedlisk,
- ochronę linii brzegowej zbiorników i cieków wodnych,
- ochronę obszarów leśnych,
- podnoszenie świadomości przyrodniczej mieszkańców regionu;

MIASTA PARTNERSKIE

Miasto i Gmina Brusy prowadzi współpracę z dwoma miastami partnerskimi.

W październiku 2015 r. Gmina Brusy podpisała porozumienie o współpracy z **Gminą Ożarów Mazowiecki**. Obie lokalne wspólnotę oddalone od siebie o ponad 300 km. połączyła postać Patrona tych samorządów – bł. ks. Józefa Jankowskiego. Współpraca gmin opiera się na zasadach równości i wzajemnych korzyści w dążeniu do osiągnięcia dobrobytu obydwu gmin, w szczególności w dziedzinach: kultury, sztuki, nauki, techniki, gospodarki oraz sportu i turystyki. W sierpniu 2018 rok, w rocznicę nawałnicy, z wizytą w Brusach gościli przedstawiciele władz samorządowych Ożarowa Mazowieckiego. Należy dodać, że Gmina Ożarów Mazowiecki była jedną z ponad 100 Gmin, które ofiarowały pomoc materialną i finansową poszkodowanym Brusom. Otrzymaliśmy pilarki, osprzęt i paliwo wartości 19,5 tys. zł oraz 50 tys. zł na naprawę infrastruktury drogowej.

W 2006 roku zawarto partnerstwo z **niemieckim miastem Gross Laasch**. Od tego czasu miasta wymieniają się doświadczeniami w dziedzinach: muzyki, folkloru, kultury i sportu. Istotnym elementem współpracy jest wymiana młodzieży oraz inicjatywy sportowe. W 2018 roku odbyły się dwie wizyty naszych delegacji w Gross Laasch. W pierwszej uczestniczyli przedstawiciele Samorządu Miasta i Gminy Brusy w drugiej zaś młodzież uczęszczająca do klas gimnazjalnych w Brusach i Lubni.

IX. CZĘŚĆ ANALITYCZNA

1. Oświata i wychowanie

DANE STATYSTYCZNE

Gmina Brusy jest organem prowadzącym dla: 10 szkół podstawowych, w tym dwóch z filiami z klasami (0-III), jednego przedszkola oraz pięciu punktów przedszkolnych.

We wszystkich szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Brusy funkcjonują oddziały przedszkolne. Szkoły podstawowe działają w następujących miejscowościach:

- 1) Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Brusach;
- 2) Szkoła Podstawowa nr 2 w Brusach,
- 3) Szkoła Podstawowa w Czapiewicach;
- 4) Szkoła Podstawowa im. Błogosławionego Księdza Józefa Jankowskiego w Czyczkowach;
- 5) Szkoła Podstawowa im. Księdza Kanonika Bolesława Śledzia w Kosobudach;
- 6) Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Leśnie wraz ze Szkołą Filialną w Przymuszewie;
- 7) Szkoła Podstawowa im. Tajnej Organizacji Wojskowej „Gryf Pomorski” w Lubni;
- 8) Szkoła Podstawowa w Męcikale;
- 9) Szkoła Podstawowa im. Stanisława Sikorskiego w Wielkich Chełmach wraz ze Szkołą Filialną w Rolbiku;
- 10) Szkoła Podstawowa w Zalesiu.

Na terenie miasta Brusy funkcjonuje jedno publiczne przedszkole - Przedszkole nr 1 w Brusach wraz z Punktem Przedszkolnym oraz przedszkole niepubliczne prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego.

LICZBA UCZNIÓW W ODDZIAŁACH GIMNAZJALNYCH

Nazwa gimnazjum	Kl. III	Razem:
SP Brusy Nr 2	107	107
Liczba oddziałów	5	5
SP Lubnia	41	41
Liczba oddziałów	2	2
Razem:	148	148

LICZBA UCZNIÓW W ODDZIAŁACH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH										
w roku szkolnym 2018/2019										
Nazwa Szkoły	„0”	Kl. I	Kl. II	Kl. III	Kl. IV	Kl. V	Kl. VI	Kl. VII	Kl. VIII	Razem:
SP Brusy	49	84	99	43	69	94	81	25	45	589
Liczba oddziałów	2	4	4	2	3	4	4	1	2	26
SP Brusy Nr 2	0	0	0	0	65	66	0	62	54	247
Liczba oddziałów	0	0	0	0	3	3	0	2	2	10
SP Leśno	25	21	14	6	20	37	16	24	15	178
Liczba oddziałów	1	1	1	1	1	2	1	1	1	10
Filia Przymusze wo	7	4	2	3	0	0	0	0	0	16
Liczba oddziałów	1	1	0,5	0,5	0	0	0	0	0	3
SP Kosobudy	19	19	14	13	27	20	22	12	20	166
Liczba oddziałów	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
SP Wielkie Chelmy	19	12	8	8	15	16	12	9	16	115
Liczba oddziałów	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
Filia Rolbik	7	0	3	4	0	0	0	0	0	14
Liczba oddziałów	1	0	1	1	0	0	0	0	0	3
SP Lubnia	18	19	19	9	19	35	20	20	17	176
Liczba oddziałów	1	1	1	1	1	2	1	1	1	10
SP Czyczkowy	21	13	13	7	14	12	19	8	9	116
Liczba oddziałów	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
SP Zalesie	17	5	6	7	6	8	10	10	11	80
Liczba oddziałów	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
SP Męcikał	13	9	2	0	5	11	4	0	0	44
Liczba oddziałów	1	0,5	0,5	0	0,5	0,5	1	0	0	4
SP Czapiewice	6	11	2	0	4	7	2	0	0	32
Liczba oddziałów	1	1	1	0	1	1	1	0	0	6
Razem: (liczba uczniów)	201	197	182	100	244	306	186	170	187	1773

LICZBA DZIECI W PRZEDSZKOLACH

Nazwa przedszkola	„O”	Pozostałe dzieci	Razem:	Rocznik	Rocznik	Rocznik	Rocznik	Rocznik	Rocznik
				2010	2011	2012	2013	2014	2015
Przedszkole Nr 1	37	111	148	0	1	31	33	53	30
Przedszkole Sióstr Zmartwychwstanek	25	73	98	0	0	25	21	25	27
Razem:	62	184	246	0	1	56	54	78	57

Liczba dzieci w Punktach Przedszkolnych	
Przedszkole Brusy	70
SP Leśno	21
SP Kosobudy	24
SP Lubnia	23
SP Czyczkowy	24
Razem:	162

REALIZOWANE ZADANIA OŚWIATOWE

Gmina Brusy realizowała zadania oświatowe wynikające z ustawy Prawo Oświatowe, ustawy o finansowaniu zadań oświatowych i rozporządzeń wykonawczych poprzez zabezpieczenie działalności szkół podstawowych, oddziałów gimnazjalnych i oddziałów przedszkolnych.

- 1) W szkołach odbywała się nauka języka obcego – wszyscy uczniowie korzystali z nauki języka angielskiego, a na zajęcia z drugiego języka obcego – niemieckiego uczęszczało 505 uczniów.
- 2) Ponadto 569 uczniów ze wszystkich szkół podstawowych (również szkół filialnych) uczęszczało na zajęcia z języka regionalnego – języka kaszubskiego.
- 3) W szkołach podejmowano różnego rodzaju działania, ukierunkowane na uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, które dostosowane były do indywidualnych potrzeb poszczególnych uczniów. Uczestniczyli oni w zajęciach: rewalidacja, logopedia, zajęcia wyrównawcze, zindywidualizowana ścieżka rozwoju, praca z nauczycielem wspierającym, nauczanie indywidualne. Na ten cel w 2018 roku wydatkowano kwotę 460.303 zł.
- 4) Wszystkie szkoły zakwalifikowały się do Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych „Aktywna tablica”. Na zakup pomocy dydaktycznych w ramach tego programu przeznaczono 175 tys.; wkład własny gminy 35 tys., rządowe wsparcie 140 tys.

- 5) Realizacja projektu pn. „Szansa dla uczniów i uczennic - kompleksowy program wsparcia dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Brusy w zakresie rozwoju kompetencji kluczowych”.

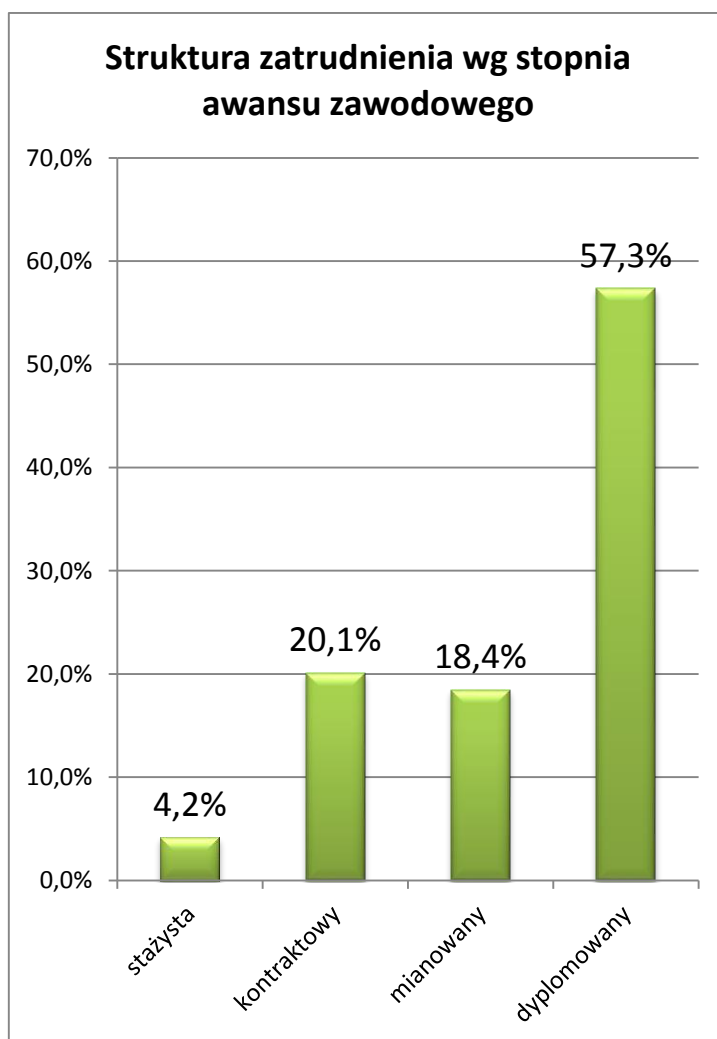
W zadaniu wzięło udział 10 szkół z terenu gminy Brusy. W szkoleniach i kursach doszkalających wzięło udział 87 nauczycieli. W zajęciach dodatkowych (rozwijających i wyrównawczych) udział wzięło 599 uczniów. Wartość zakupionego wyposażenia: 1.319.064,79 zł (w tym m.in: cyfrowe repozytorium edukacji mobilnej z wielozadaniową bazą programowo-sprzętową, 3 pracownice językowe, 131 komputerów przenośnych, 10 tablic multimedialnych, 7 tablic interaktywnych, 1 rzutnik multimedialny).

Wartość zadania: 2.108.599,75 zł, Dofinansowanie: 2.003.169,76 zł Wkład własny: 105.429,99 zł (niepieniężny)

STRUKTURA ZATRUDNIENIA W SZKOŁACH

W jednostkach oświatowych Gminy Brusy było 244,15 etatów nauczycielskich oraz 48,55 etaty pracowników administracji i obsługi. Awans zawodowy otrzymało 3 nauczycieli dyplomowanych i 7 nauczycieli mianowanych.

Struktura zatrudnienia ze względu na awans zawodowy nauczycieli przedstawia się następująco (SIO):

NAGRADZANIE PRACOWNIKÓW I UCZNIÓW

Z okazji Dnia Edukacji Narodowej w październiku 2018 roku Burmistrz Brus przyznał nagrody 14 nauczycielom - w tym jednemu dyrektorowi szkoły.

W 2018 roku kontynuowany był program stypendialny w ramach „Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży z Terenu Gminy Brusy”.

W ramach tego programu w czerwcu 2018 r. 6 absolwentów gimnazjów z terenu gminy Brusy otrzymało jednorazowe stypendium Burmistrza Brus. Natomiast w październiku 61 uczniów zostało wyróżnionych stypendiami Burmistrza Brus za wyniki w nauce.

WYNIKI EGZAMINU GIMNAZJALNEGO 2018

Tegoroczny egzamin gimnazjalny składał się z trzech części. W części humanistycznej gimnazjaliści rozwiązywali odrębne zestawy zadań z języka polskiego oraz historii i wiedzy o społeczeństwie, a w części matematyczno-przyrodniczej – odrębne zestawy zadań z matematyki oraz przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii. W trzeciej części egzaminu uczniowie rozwiązywali zestaw zadań z języka obcego nowożytnego albo tylko na poziomie podstawowym, albo na poziomie podstawowym i rozszerzonym.

- Średni wynik gimnazjów gminy Brusy z egzaminu gimnazjalnego w części humanistycznej z języka polskiego na poziomie wyniku powiatu - 4 stopień w 9 stopniowej skali znormalizowanej ustalonej dla całego kraju;
- Średni wynik gimnazjów gminy Brusy z egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno-przyrodniczej z matematyki na poziomie wyniku kraju - 5 stopień w 9 stopniowej skali znormalizowanej ustalonej dla całego kraju;
- Średni wynik gimnazjów gminy Brusy z egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno-przyrodniczej z przedmiotów przyrodniczych – na poziomie wyniku województwa - 5 stopień w 9 stopniowej skali znormalizowanej ustalonej dla całego kraju;
- Średni wynik gimnazjów gminy Brusy z egzaminu gimnazjalnego w części językowej z języka angielskiego na poziomie podstawowym – na poziomie wyniku województwa - 5 stopień w 9 stopniowej skali znormalizowanej ustalonej dla całego kraju;
- Egzamin z języka niemieckiego na poziomie podstawowym zdawało tylko 18 uczniów, co stanowi zaledwie 11% przystępujących do egzaminu z języka obcego nowożytnego;
- Wyniki ze sprawdzianów oraz egzaminów są zróżnicowane w poszczególnych latach - zależne od danego rocznika uczniów.

Zestawienie wyników egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w kwietniu 2018

- część humanistyczna i matematyczno-przyrodnicza

Szkoła	liczba uczniów	Część humanistyczna		Część matematyczno-przyrodnicza	
		j. polski	historia i WOS	matematyka	przedmioty przyrodnicze
G. Lubnia	43	63,5%	51,2%	42,0%	47,5%
G. Brusy	107	63,6%	53,9%	53,1%	54,6%
gmina Brusy	150	63,6%	53,1%	49,9%	52,5%
powiat chojnicki		64%	54%	47%	53%
woj. pomorskie		67%	58%	52%	55%
kraj		68%	59%	52%	56%

Zestawienie wyników egzaminu gimnazjalnego

przeprowadzonego w kwietniu 2018 - część językowa

	liczba uczniów	j. angielski podstawowy	liczba uczniów	j. angielski rozszerzony	liczba uczniów	j. niemiecki podstawowy	liczba uczniów	j. niemiecki rozszerzony
G. Lubnia	26	57,0%	26	36,5%	17	33,6%	-	-
G. Brusy	109	62,9%	106	45,7%	1	65,0%	-	-
gmina Brusy	135	61,8%	132	43,9%	18	35,4%	-	-
powiat chojnicki		59%		42%		49%		-
woj. pomorskie		67%		52%		49%		-
kraj		68%	-	52%	-	52%	-	-

NAJWAŻNIEJSZE ZADANIA REMONTOWE

Szkoła	Zakres wykonanych prac	Kwota wydatkowanych środków
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Brusach	Wymiana pokrycia na bloku A	22.686 zł
	Zakup materiałów do remontu sali lekcyjnej	14.011 zł
Szkoła Podstawowa im. Stanisława Sikorskiego w Wielkich Chełmach	Naprawa pokrycia dachowego	2.200 zł
	Materiały malarskie do remontu pomieszczeń szkolnych	10.323 zł
Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stanisława Wyszyńskiego w Leśnie	Remont łazienek w Szkole Filialnej w Przymuszewie	18.520 zł
	Materiały malarskie do remontu pomieszczeń szkolnych	3.422 zł
Szkoła Podstawowa im. Księdza Kanonika Bolesław Śledzia w Kosobudach	Adaptacja pomieszczeń na salę lekcyjną	13.579 zł
	Remont instalacji c.o.	9.820 zł
Szkoła Podstawowa w Męcikale	Remont pomieszczenia zaplecza kuchennego	4.777zł
Szkoła Podstawowa im. TOW „Gryf Pomorski” w Lubni	Wymiana okien w Punkcie Przedszkolnym	5.400 zł
	Remont toalet oraz malowanie w Punkcie Przedszkolnym	11.802 zł
RAZEM		116.540 zł

ZADANIA INWESTYCYJNE

Nazwa zadania	Kwota wydatkowanych środków	
Termomodernizacja budynków szkolnych – SP nr 2 w Brusach	277.998 zł	
Termomodernizacja budynku Przedszkola w Brusach	1.187.929 zł	
Termomodernizacja budynku Punktu Przedszkolnego w Czyczkowach	566.615 zł	
Zakup pieca konwekcyjno-parowego do stołówki przy SP im. Jana Pawła II w Brusach	17.856 zł	
RAZEM		2.050.398

FINANSE

Dochody

Największe dochody szkoły osiągnęły z wynajmu sal, opłat za dożywianie uczniów i pracowników w stołówkach oraz odpłatności za pobyt dziecka w przedszkolu - **414.603 zł.**

Wydatki

W roku 2018 wydatki na finansowanie oświaty wynosiły ogółem: **23.495.096 zł.** Największy koszt funkcjonowania oświaty stanowią wynagrodzenia dla pracowników wraz z pochodnymi, w kwocie 18.772.155 zł, co stanowi ok.75% wszystkich zrealizowanych wydatków. Wydatki inwestycyjne to kwota **2.050.398 zł.**

	2018
Kwota części oświatowej subwencji ogólnej	16 715 624
Dotacje na zadania oświatowe – dochody	988 638
Pozostałe dochody	661 494
Wydatki bieżące na wszystkie zadania oświatowe	23 495 096
Dochody - wydatki	-5 129 340

W 2018 roku z budżetu Gminy Brusy została udzielona dotacja dla przedszkola niepublicznego działającego na terenie miasta Brusy w kwocie 674.688 zł oraz pokryto koszty wychowania przedszkolnego dzieci zamieszkałych na terenie gminy Brusy uczęszczających do niepublicznych przedszkoli na terenie innych gmin – 29.856 zł

ORGANIZACJA DOWOZÓW DO SZKÓŁ

W roku szkolnym 2018/2019 dowozem objęto 365 uczniów. Do realizacji tego zadania Gminny Zarząd Oświaty w Brusach dysponował czterema autobusami o łącznej liczbie miejsc 164 oraz dwoma busami o łącznej liczbie miejsc 39.

Pomimo tego część dzieci korzystała z transportu publicznego (PKS) – 28 uczniów oraz dowożona była przez rodziców – 13 osób.

Gmina Brusy jest zobowiązana do zorganizowania dowozu uczniów z terenu gminy Brusy, uczęszczających do szkół specjalnych oraz innych placówek umożliwiających realizację obowiązku szkolnego. W roku szkolnym powyższym dowozem objęto 21 uczniów do Chojnic, 5 osób do OREW w Trzebuniu oraz 2 osoby do OREW w Pierszczewie.

Łączny koszt realizacji zadań związanych z dowozem uczniów w 2018 r. wyniósł 761.245 zł.

2. Pomoc społeczna

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach objął w 2018r. pomocą i wsparciem 454 rodzin, łącznie 1768 osób. Specyfikację rodzin korzystających z pomocy społecznej tut. Ośrodka oraz potrzeby społeczne w zakresie wsparcia obrazują poniższe dane:

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2018
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	754
Liczba rodzin:	454
w tym	
rodziny z dziećmi ogółem	315
rodziny niepełne	38
rodziny emerytów i rencistów	71
Liczba osób w rodzinach	1768

W ostatnim roku nastąpił spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, a także liczby osób w rodzinach.

Najczęstsze powody udzielania pomocy osobom i rodzinom:

Powody	Liczba rodzin 2018 rok
Ubóstwo	241
Sieroctwo	X
Bezdomność	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	244
W tym wielodzietność	193
Bezrobocie	95
Niepełnosprawność	129
Długotrwała lub ciężka choroba	40
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	7
Przemoc w rodzinie	1
Alkoholizm	5
narkomania	X
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	X
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	X
Trudność w integracji osób które otrzymały status uchodźcy	X
Zdarzenie losowe	35
Sytuacja kryzysowa	X
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	X

Powody trudnej sytuacji życiowej mieszkańców gminy Brusy:

Potrzeba ochrony macierzyństwa, niepełnosprawność, bezrobocie i przede wszystkim ubóstwo to najczęstsze przyczyny udzielania pomocy przez Miejsko – Gminny Ośrodek

Pomocy Społecznej w Brusach. Analizowane lata wskazują, że liczba rodzin korzystających z pomocy sukcesywnie maleje. Doświadczenie ośrodka pomocy społecznej sygnalizuje na wysokie zapotrzebowanie na pracę socjalną prowadzoną wśród mieszkańców miasta i gminy Brusy. W 2018 r. praca socjalna prowadzona była w 76 rodzinach.

Powody udzielania pomocy znajdują bezpośrednie odzwierciedlenie w formach udzielanej pomocy. Najczęściej realizowane rodzaje wsparcia, udzielane przez MGOPS w Brusach w roku 2018 przedstawia poniższa tabela:

Rodzaje świadczeń	Liczba osób, które decyzją otrzymały świadczenie 2018 rok
Zasiłek okresowy	45
Zasiłek celowy	150
Schronienie	4
Posiłek	630
Sprawienie pogrzebu	X
Zasiłek stały	50
Usługi opiekuńcze w tym specjalistyczne	13 3
Zasiłek celowy w formie biletu kredytowego	X
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	X

Świadczenia z zakresu zadań własnych i zleconych w gminie Brusy

Zestawienie powyższe ukazuje, że poziom udzielanego wsparcia w ramach działalności tut. Ośrodka, na przestrzeni lat, pozostaje na stałym poziomie.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brusach, w ramach swojej działalności, w roku 2018 r. zlecał 1 osobie wykonywanie usług opiekuńczych dla osób niesamodzielnych z terenu miasta Brusy oraz 1 osobie świadczenie wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W analizowanym roku, MGOPS w Brusach był beneficjentem rządowego Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej i obejmował wsparciem asystenta rodziny tego potrzebujące.

Wspieranie rodziny i pieczy zastępcza	2018 rok
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	5
Liczba dzieci w rodzinach objętych pomocą asystenta rodziny	30
Liczba asystentów rodziny	1
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	10
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	47 894

Koszt za pobyt dziecka w pieczy zastępczej wynika bezpośrednio z zasad finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, które mówią że gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Na terenie miasta i gminy Brusy, w omawianym okresie, nie funkcjonowała żadna rodzina wspierająca, która na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ma być instrumentem mającym na celu wsparcie rodziców biologicznych w sprawowaniu opieki i wychowaniu dzieci.

Bezrobocie, pomimo wyraźnego spadku, nadal pozostaje jednym z dominujących powodów przyznania pomocy społecznej i wiąże się z negatywnymi skutkami społecznymi, ekonomicznymi w znacznym stopniu obciążając i zaburzając prawidłowe funkcjonowanie rodzin. Szczegółowe dane dotyczące bezrobotnych:

Rynek pracy	2018 rok
	Bezrobotni ogółem
Bezrobotni długotrwale ogółem	307
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	98

Na sytuację ekonomiczną rodzin z terenu miasta i gminy Brusy wyraźny wpływ mają także świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych:

L.p.	Rodzaj świadczenia	2018	
		ilość świadczeń	kwota w zł
1.	Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	36 168	4 103 093
2.	Zasiłki pielęgnacyjne	7 131	1 126 704
3.	Świadczenia pielęgnacyjne	1 100	1 617 756
4.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	599	318 305
6.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	214	214 000
7.	Świadczenie wychowawcze	28 901	14 402 409
8.	Fundusz alimentacyjny	912	388 850
9.	Zasiłek dla opiekuna	650	342 701

Wysokość świadczeń pozostaje na stałym poziomie, wskaźnik wzrostu, w porównaniu z latami poprzednimi, obserwowany jest w kategorii zasiłków pielęgnacyjnych i świadczeń pielęgnacyjnych.

Dla dzieci z rodzin ubogich realizowany jest program wsparcia stypendialnego i zasiłków szkolnych – w roku 2018 wypłacono 779 świadczeń na łączną kwotę 117 400 zł.

Analiza wniosków wpływających do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Brusach w zakresie podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego pomoże zobrazować skalę problemu alkoholowego. Do GKRPA w Brusach w 2018 r. wpłynęły 32 wnioski.

Skalę zjawiska przemocy, jako intencjonalnego działania lub zaniechania jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powoduje cierpienia i szkody, zobrazuje zakres działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy działającego przy Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Brusach. W 2018 r. Zespół objął procedurą „Niebieskiej Karty” 40 rodzin.

W 2018 r. w 22 rodzinach wszczęto procedurę, pierwszorazowe podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Grupy robocze objęły wsparciem w 2018r. 127 osób, w tym 37 kobiet, 43 mężczyzn i 47 dzieci.

Problematyka przemocy nadal pozostaje jednym z ważniejszych na mapie problemów społecznych mieszkańców miasta i gminy Brusy.

Zapotrzebowanie na pomoc specjalistyczną - terapię, konsultację psychologiczną i prawną kreśli działalność jedyne działającego na terenie miasta Punkcie konsultacyjnym – punkcie pomocy specjalistycznej. W 2018 r. porad udzielało 2 psychologów, 2 specjalistów psychoterapii uzależnień oraz prawnik. W ramach działalności Punktu zapewniono w 2018 r. 770 osobo/porad.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chojnicach wynika, iż w rodzinach zastępczych umieszczono 10 dzieci z terenu gminy Brusy (dane na dzień 31.12.2018r.). W obrębie gminy funkcjonuje 5 rodzin zastępczych niezawodowych (w tym 3 spokrewnione), 1 rodzinny dom dziecka i 1 rodzina zastępcza zawodowa.

3. Kultura i sport

KULTURA

Instytucją odpowiadająca za działalność kulturalną na terenie miasta i gminy Brusy jest Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach. Instytucja ta działa na wielu płaszczyznach. Jednak głównie skupia się na:

- prowadzeniu biblioteki
- organizacji zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży
- prowadzeniu Chaty Kaszubskiej
- organizacji imprez kulturalnych

Działalność biblioteczna

Główna działalność biblioteczna prowadzona jest w Centrum Kultury i Biblioteki im. Jana Karnowskiego w Brusach. W ramach jednostki funkcjonują 3 filie biblioteczne mieszczące się w: Męcikale, Małych Chelmach i Leśnie

Na koniec 2018 roku biblioteka łącznie z filiami liczyła ogółem 1.483 czytelników.

Podział czytelników ze względu na wiek:

Lp.	Wiek czytelników	Czytelnicy
1.	0 - 5 lat	45 os
2.	6 -12 lat	337 os.
3.	13 - 15 lat	149 os.
4.	16 – 19 lat	173 os.
5.	20 – 24 lat	143 os
6.	25 – 44 lat	293 os.
7.	45 - 60 lat	181 os.
8.	powyżej 60 lat	162 os

Czytelnicy wg zajęcia:

Lp.	Wiek czytelników	Czytelnicy
1.	Uczniowie	839 os.
2.	Studenci	46 os.
3.	Pracownicy umysłowi	127 os.
4.	Robotnicy	162 os.
5.	Rolnicy	23 os.
6.	Inni zatrudnieni	17 os.
7.	Niezatrudnieni	269 os.

Największą liczbę czytelników stanowią dzieci i młodzież do lat 15-tu. Najliczniejszą grupę czytelników ze względu na zajęcie w kolejności stanowią uczniowie – 839 osób, dalej niezatrudnieni – 269 osób, następnie robotnicy, pracownicy umysłowi, studenci, rolnicy i inni zatrudnieni, którzy stanowią najmniej liczną grupę.

Filie w Męcikale i Leśnie są przystosowane do obsługi osób niepełnosprawnych. Pracownicy bibliotek w miarę potrzeb donoszą osobom starszym i niepełnosprawnym książki do domu.

W 2018 roku w ramach działalności placówka podejmowała szereg działań na rzecz mieszkańców związanych z pobudzaniem i zaspokajaniem różnych potrzeb czytelniczych, intelektualnych i kulturalnych. Ściśle współpracujemy z przedszkolami, szkołami podstawowymi i ponadgimnazjalnymi, sołtysami i stowarzyszeniami.

Działalność edukacyjna

Realizacja bogatej oferty edukacyjnej możliwa jest dzięki wykwalifikowanej kadrze. Centrum Kultury i Biblioteki na umowę i pracę zatrudnia 7 nauczycieli – instruktorów, 5 bibliotekarek, 5 pracowników obsługi, 6 instruktorów na umowę zlecenie oraz 2 instruktorów prowadzących działalność gospodarczą. Prowadzone działania edukacyjne mają na celu nie tylko zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży ale zwłaszcza możliwość zapewnienia rozwoju w konkretnych dziedzinach. Ponadto część z nich pozwala na kontynuowanie rodzimych tradycji i kultywowanie kultury kaszubskiej. Od najmłodszych lat mieszkańcy miasta i gminy Brusy stykają się z kulturą kaszubską – regionalną co zapewnia jej kontynuację przez następne pokolenia.

W 2018 roku prowadzone było szkolenie dzieci i młodzieży w następujących kierunkach:

- Taniec ludowy i narodowy
- Taniec nowoczesny (w tym: hip-hop, jazz)
- Balet
- Plastyka
- Nauka gry na instrumentach (keyboard, akordeon, saksofon, klarnet, pianino oraz gitara)
- Wokal

Dodatkowo, poszerzając ofertę biblioteki organizowane są cykliczne spotkania rozwijające kreatywność skierowane do dzieci i dorosłych. Spotkania te mają charakter warsztatowy, w której uczestnicy wymieniają się doświadczeniami oraz rozwijają swoje umiejętności.

Działalność Chaty Kaszubskiej

Chata kaszubska w Brusach - Jagliach pełniąc funkcję swoistego muzeum regionalnego oraz punktu informacji turystycznej, w sezonie od maja do września chętnie odwiedzana jest przez odwiedzających Gminę Brusy. W minionym roku Chatę Kaszubską odwiedziło ponad 1.756 turystów.

Oprócz stałej wystawy tradycyjnych elementów gospodarstwa domowego w 2018 r. zorganizowano 3 dodatkowe wystawy.

Ważnym kierunkiem działalności obiektu są warsztaty regionalne, w których chętnie uczestniczą szkoły z terenu całego kraju. Wyróżnić możemy następujące warsztaty:

- Życie na Zaborach – warsztaty mające na celu umocnienie poczucia tożsamości regionalnej poprzez zagłębienie się w historię Kaszub;
- Zaborskie muzykowanie – zajęcia przedstawiające kaszubski folklor w tym instrumenty i przyspiewki ludowe.
- Anioły Chełmowskiego – warsztaty oferujące malowanie drewnianych lub gipsowych aniołów odzwierciedlające postacie wykreowane przez artystę Józefa Chełmowskiego;
- Zaborskie koguty – uczestnicy warsztatów malują drewniane koguty, ale przede wszystkim zapoznają się z twórczością Józefa Chełmowskiego;
- Malarstwo na szkle – uczestnicy mają do wyboru wykonanie postaci świętych wg. Józefa Chełmoskiego lub też odwzorowania kaszubskich wzorów;
- Gliniana przygoda – warsztat daje możliwość zapoznania się z techniką lepienia w glinie plastycznej;
- Kapuściana przygoda – uczestnicy warsztatu zapoznają się z tradycyjnym procesem kisenia kapusty;
- Ogniste wafle – to kolejny warsztat kulinarny, którego uczestnicy wprowadzani są w tematykę funkcjonowania kuchni w minionych latach

W 2018 roku w Chacie kaszubskiej w Brusach - Jagliach zorganizowano 87 zajęć warsztatowych, w których wzięło udział łącznie 2.175 uczestników.

Gmina Brusy jest organizatorem licznych wydarzeń i imprez kulturalnych. Wśród najistotniejszych wyróżnić można:

Miniony rok przebiegał pod hasłem **30-lecia nadania praw miejskich Brusom**. Na pamiątkę tych wydarzeń opracowana została wystawa prezentująca mijające 30 lat historii Brus. Aby upamiętnić rocznicę wystawa udostępniona została we wszystkich szkołach z terenu miasta i gminy Brusy. Ponadto Gmina Brusy wykonała pamiątkową monetę, którą otrzymały osoby uczestniczące w Jubileuszowym koncercie, w wykonaniu zespołu Arte Con Brio.

Niecodziennym wydarzeniem była **wizyta Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy**, który 20 marca br. spotkał się, z wolontariuszami i przedstawicielami organizacji, zaangażowanych w akcję likwidacji skutków nawałnicy w województwie pomorskim i kujawsko-pomorskim. W spotkaniu wzięło udział ponad 300 osób m.in.: strażacy, harcerze, żołnierze, leśnicy, członkowie różnych stowarzyszeń, instytucji i organizacji, osoby niezrzeszone oraz osoby duchowne.

Gminnego Dnia Dziecka „Nasz Kolorowy Trzeźwy Świat” – impreza przekazująca treści profilaktyczna co roku skupia wokół siebie wielu uczestników. Największe zaangażowanie widocznej jest w barwnym korowodzie prezentującym treści czytelnicze. W barwnym korowodzie - Bruscrossing - reprezentacje przedszkoli i szkół z terenu gminy Brusy prezentowały barwne postacie z książek. Tego dnia dzieci mogą bezpłatnie korzystać z różnorodnych atrakcji animacyjnych oraz urządzeń zabawowych. W 2018 r. ilość uczestników imprezy szacowana jest na około 1.500 osób.

Wyjątkowym wydarzeniem był organizowany w Brusach **Dzień Godności Osób Niepełnosprawnych w Brusach**. W wydarzeniu tym wzięli udział niepełnosprawni uczestnicy z różnych miejscowości województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego, skupionych w szczególności w warsztatach terapii zajęciowej, środowiskowych domach samopomocy oraz domach pomocy społecznej. Niecodzienny charakter imprezy potęgowały prezentowane przez uczestników imprezy występy wokalne, muzyczne i taneczne.

„**Inspiracje Józefem Chełmowskim**” – był to cykl wydarzeń mających na celu upamiętnianie artysty ludowego, z których najważniejszym elementem był skierowany do twórców z województw pomorskiego i kujawsko – pomorskiego, Konkurs Sztuki Ludowej im. Józefa Chełmowskiego. Organizatorami tego konkursu było Centrum Kultury i Biblioteki i Muzeum Zachodniokaszubskie w Bytowie. Wydarzenie poprzedzał zorganizowany w Chacie Kaszubskiej plener artystyczny pn. „Oczami Józefa Chełmowskiego”.

Kaszubski Festiwal Folkloru „Kaszubskie Spotkania z Folklorem Świata” cykliczną imprezę współorganizowaną przez samorządy: Gminę Karsin, Gmina Kościerzyna, Miasto Kościerzyna i Promocję Regionu Chojnickiego. W minionej edycji festiwalu wystąpiły zespoły folklorystyczne z: Białorusi, Bośni i Hercegowiny, Macedonii, Meksyku, Niemiec, Rosji, Turcji, a także polskie zespoły z Kaszub: Zespół Pieśni i Tańca Kościerzyna z Kościerzyny, Kaszuby z Wielu i Karsina, Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Chojnickiej Kaszuby z Chojnic. Nie zabrakło również Kaszubskiego Zespołu Folklorystycznego Krëbane, a w szczególności grup: Młodzi Krëbane, Dzôtłczy, Purtki, Gwizdże, Krebanulczy i Małe Krebanulczy z Brus. Podczas festiwalu nasze zespoły prezentowały swoje umiejętności folklorystyczne we Wielu, Wdydzach i Kościerzynie.

Pieczenie Chleba w Widnie to impreza cykliczna, skupiająca się wokół wypieku pieczywa wg. tradycyjnych receptur. Tego dnia uczestnicy zmagali się w różnorodnych konkurencjach a atrakcją wieczoru był pokaz siłaczy.

Zaborskie Dożynki Gminne, prezentowały w ubiegłym roku nieco odmienny charakter. Oprócz tradycyjnego dziękczynienia za zebrane plony były one okazją do podziękowań darczyńcom za udzieloną pomoc po nawałnicy. Pamiętnym wydarzeniem było również posadzenie alei drzew przy ul. Armii Krajowej przez różne grupy społeczne. Wydarzenie uświetnił koncert Ryszarda Rynkowskiego.

11 listopada wspólnie z całą Polską świętowaliśmy **100 lecie Polski Niepodległej**. W ramach Gminnych Obchodów Święta Niepodległości 11 listopada na Placu Jana Pawła II w efekcie współpracy gminnych instytucji i organizacji pozarządowych zorganizowano widowiskowe wydarzenie. Na scenie zaprezentowały się grupy z Centrum Kultury i Biblioteki. Ponadto dużym zainteresowaniem cieszył się bieg niepodległościowy w ramach którego, mieszkańcy skupieni w reprezentacje różnych grup społecznych i zawodowych przebiegły łącznie 100 km. Koordynatorem biegu był Uczniowski Klub Sportowy „Gryf”. Wydarzeniu towarzyszył piknik historyczny przygotowany przez Stowarzyszenie Miłośników Historii Gryfa Pomorskiego CIS w Męcikale. Ważnym elementem uroczystości było **odsłonięcie pomnika deportowanych w 1945 roku mieszkańców gminy Brusy do Związku Sowieckiego**. Mieszkańcy miasta i gminy Brusy chętnie włączyli się w działania upamiętniające polską niepodległość oraz przygotowanych na tę okoliczność konkursach. Zorganizowano następujące konkursy: plastyczny pn. Żyję w niepodległych Brusach, historyczny - Żywe obrazy Krębanów, literacki - Polska Niepodległa wierszem pisana oraz ortograficzny - I Zaborskie Dyktando o Pióro Burmistrza Brus.

SPORT I REKREACJA

Koordynacją wydarzeń sportowych w Gminie Brusy zajmuje się Wydział Komunikacji Społecznej. W ramach działalności wydziału organizowane są imprezy sportowo – rozrywkowe oraz koordynowane zajęcia na Kompleksie Boisk Moje Boisko Orlik 2012.

Co roku Gmina Brusy przystępuje do programu **Lokalny Animator Sportu**, dzięki któremu przyznane zostało wsparcie dla zatrudnienia animatora w okresie od marca do listopada w ilości około 60 godz. Miesięcznie tj. 540 godz. rocznie. W 2018 roku łączna ilość godzin pracy animatora wyniosła 1.524 godziny. Pod okiem animatora dzieci, młodzież i dorośli mogą doskonalić i nabywać umiejętności gry m.in. w siatkówkę, koszykówkę i tenis ziemny.

Na terenie Gminy Brusy znajduje się łącznie 17 boisk sportowych w następujących miejscowościach: Brusy, Czapiewice, Czarniż, Czyczkowy, Główczewice, Huta, Kosobudy, Leśno, Lubnia, Orlik, Wielkie Chełmy oraz Zalesie.

Ponadto w 2018 roku mieszkańcy mogli korzystać z 9 ogólnodostępnych siłowni napowietrznych w miejscowościach: Brusy, Czapiewice, Czyczkowy, Główczewice, Kinice, Kosobudy, Lubnia, Wielkie Chełmy, Zalesie.

Na terenie gminy Brusy organizowane są liczne imprezy sportowe i rekreacyjne. Największą popularnością cieszy się **Zaborski Rajd Rowerowy**, W 2018 roku 190 rowerzystów przejechało trasę Brusy - Żabno - Czyczkowy - Czernica - Wielkie Chełmy - Czyczkowy - Brusy-Jaglie - Brusy.

Długoletnią tradycją cieszą się również **Igrzyska Płazowe w Czernicy**. Impreza ma na celu promowanie rodzinnego rekreacyjnego spędzania wolnego czasu. W 2018 roku odbyła się ona pod hasłem Kowbojskich zmaganiań.

Ponadto Gmina Brusy we współpracy z lokalnymi stowarzyszeniami organizuje szereg imprez sportowych, takich jak m.in.

- Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Burmistrza Brus – współorganizator Klub Sportowy Gwiazda Kosobudy
- Turniej szachowy – współorganizator SP im. Jana Pawła II w Brusach
- Turnieje strzeleckie – współorganizator Miejskie Koło LOK Brusy
- Turnieje piłki nożnej dla dzieci – współorganizator Stowarzyszenie Lokalnej Salezjańskiej Organizacji Sportowej
- Turniej Gry w Boule Petanque – współorganizator Sklep Segitta
- Turniej Tenisa Ziemnego – współorganizator Animator
- Turniej wędkarski – Koło Wędkarskie w Brusach
- Turnieje gry w kaszubską Bałkę – współorganizator

W wyniku stałej współpracy ze szkołami podstawowymi Gmina Brusy finansuje zakup nagród na gminne zawody sportowe, w tym: gimnastyczne, lekkoatletyczne, piłkarskie.

Obiekty sportowe

W 2018 roku zakończono przebudowę stadionu miejskiego w Brusach, która obejmowała wykonanie szeregu urządzeń lekkoatletycznych, takich jak: bieżnia prosta 6 torowa, bieżnia okrężna 4 torowa, skocznia do skoku wzwyż, dwusieczkowa dwustronna skocznia do skoku w dal i trójskoku, rzutnia do pchnięcia kulą, rzutnia do rzutu oszczepem. Ponadto w ramach inwestycji wykonano nową płytę boiska piłkarskiego z instalacją nawodnienia i odwodnienia, a także dwóch boisk do piłki plażowej siatkowej oraz budowę widowni na 512 miejsc. Wszystkie nawierzchnie bieżni oraz rozbiegi wykonane zostały z tartanu. W wyniku realizacji zadania stadion uzyskał certyfikat Polskiego Związku Lekkiej Atletyki. Wartość zadania wynosi 4.109.644 zł, w tym dofinansowanie z Ministerstwa Sportu i Turystyki z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w ramach Programu Rozwoju Infrastruktury Lekkoatletycznej to 1.300.000zł.

Mając na uwadze atrakcyjność terenów rekreacyjnych oraz bezpieczeństwo osób korzystających w 2018 roku zamontowano 13 urządzeń zabawowych w 6 placach zabaw.

Ponadto w 2018 roku odbudowano odcinki leśne ścieżek rowerowych uszkodzonych w wyniku nawałnicy.

X. PODSUMOWANIE

Miasto i Gmina Brusy miejscem zamieszkania o zrównoważonej i konkurencyjnej gospodarce – taka wizja naszej gminy jest ujęta w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Brusy. Systematycznie zwiększająca się liczba ludności oraz stosunkowo niskie bezrobocie świadczą o tym, że z roku na rok jesteśmy bliżej tego celu.

Inwestycje w infrastrukturę transportową (drogi, ścieżki rowerowe), w obiekty oświatowe (szkoły, przedszkola, żłobek), sportowe (stadion, boisko treningowe) czy kulturalne (świetlice, centrum kultury) skutkują wyraźnym podniesieniem możliwości rozwoju osobistego mieszkańców. Wzrost jakości życia mieszkańców zachęca do osiedlania się na stałe na terenie gminy Brusy.

Działalność inwestycyjna burskiego samorządu prowadzona jest przy zachowaniu racjonalnej gospodarki finansowej, z wysokim udziałem środków zewnętrznych, co jest doceniane przez niezależne instytucje zewnętrzne.

Każdego roku widzimy kolejne wymierne efekty realizacji naszej strategii. W 2018 roku m.in. zakończyliśmy modernizację stadionu w Brusach, przeprowadziliśmy termomodernizację budynków przedszkoli w Brusach i Czyczkowach, zmodernizowaliśmy ok. 60km gminnych dróg gruntowych, wybudowaliśmy ulice na Osiedlu Ogrody w Brusach, drogę Małe Chełmy – Roblik czy Kosobudy – Kosobudy – Wybudowanie. To tylko niektóre z zadań inwestycyjnych wykonanych w ubiegłym roku.

Nadchodzące lata, w perspektywie nowego okresu programowania unijnego, to szansa na dalszy prężny rozwój naszej gminy.